

CONSTANȚA, INIMA NOASTRĂ DE SOARE

Constanța, strălucitoarea Constanța, capitala verilor noastre, briliant de primă mărime în colierul stațiunilor litoralului, cetate elină și romană la Pont Euxin, oraș modern al României socialiste, centru industrial, mare port, monument de arhitectură, superb balcon de beton și sticlă ridicat peste zărea țării, rai al florilor sudice, roză a vinurilor sufocată de miresele tuturor continentelor, rai al pictorilor, pământ de culoare și nostalgie plastică, golf al soarelui, care ține pină în soare sau pină la capătul timpului, dincolo de curbura planetei de unde astrul răsare mereu, e mai cu seamă — și peste toate — un loc al oamenilor.

Ce ne atrage, verile, aici? Marea, desigur, cu farmecul ei etern, dar nu numai marea, nu numai soarele, nu numai nevoia de thalaserapie și helioterapie, ci și o nevoie de frumos, deci un element cultural, deci un element uman. Venim pe litoral pentru mare și pentru soare, venim însă și pentru frumosul arhitecturii și al confortului estival legat de ea, venim să vedem „ce s-a mai făcut la Constanța” (și la Constanța, în fiecare an, se fac foarte multe!), venim să admirăm un oraș românesc și orasele lui satelit în care totul, în panoramele largi ca și în detaliu, stă sub semnul strălucitor și efervescent al noului, al pasiunii și științei de a face din noul veacului o valută diurnă a acestui pământ. Vocatiile de retragere anahoretică în natură sînt totuși rare, oamenii, de fapt, caută oriunde oameni, mai mult decît pitorescul unei priveliști, mai mult decît nisip și valuri, iar prezența omului, aici, la țarmul de răsărit al ființei noastre, este marcată edificator prin marea construcție a acestor ani. O construcție ca un gigantic mozaic, cu pietre de densități, străluciri și culori diferite, dar asamblate armonios într-o operă ce înseamnă, deopotrivă, o mare industrie, o mare arhitectură, o mare desfășurare a noului pe multiple planuri.

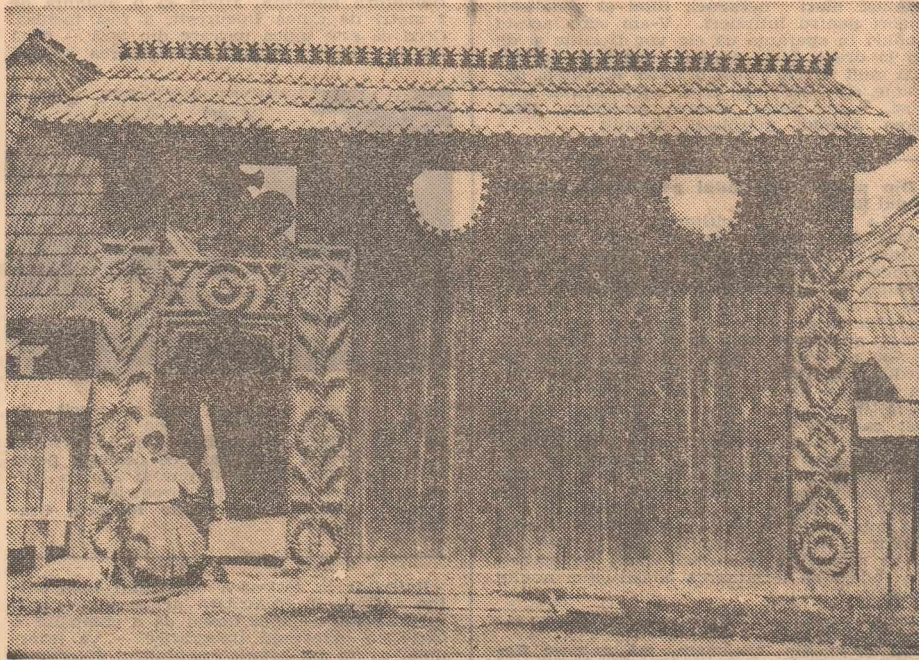
Sigur, opera omului nu va atinge niciodată frumusețea și măreția mării, frumusețea și măreția mării sînt inaccesibile ca și stelele, dar omul poate face ca frumusețea și măreția mării să nu fie reci, marmoreene, ci vii și calde. E ceea ce Constanța și litoralul acestor ani oferă din plin.

Constanța — Tomisul de ieri — e, așadar, mai mult decît o fascinantă oază de pitoresc, este o vatră de civilizație și cultură. O vatră nobilă, cu rădăcini ce se pierd în timp. Pitorescul, observa cineva, e o categorie estetică tinără, o foarte recentă descoperire a omului, datînd din clipa cînd a „văzut artistic” natura. Cei vechi nu „vedeau” natura, nu luau act artistic de ea. Cîmpul era frumos cînd era fertil, toamna era frumoasă cînd era bogată, marea era frumoasă cînd se făcea prielnică navigației și pescuitului. La antici, inclusiv la strămoșii noștri de pe țărmul Pontului Euxin, o țară, un oraș, o vatră de viață, existau exclusiv prin oamenii care le locuiau, deci prin civilizația și cultura acelor locuri. Tomisul, cel mai mare centru comercial de pe litoralul Scîției Mici, era admirat de cei vechi tocmai pentru aceasta. Constanța, orașul modern, efervescent și dinamic al României socialiste, e admirată de noi toți — și de cei ce ne vizitează — pentru marea și pentru soarele ei, dar, în același timp, pentru civilizația ei de azi. Ne reîntîlnim deci cu anticii, socotînd că o țară, un oraș, o vatră de viață, sînt înainte de toate creația omului, a generațiilor de oameni care le poartă numele pe pământ.

Recenta vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Constanța, pe șantierele marilor obiective industriale de la Năvodari și Mangalia, dialogul purtat cu cadre de conducere din economie, cu specialiști, cu muncitori și tehnicieni, prețioasele indicații date de secretarul general al partidului privind măsurile de extindere a marilor obiective, de sistematizare a întregii zone, de creare a unor ansambluri arhitectonice unitare, de protejare a mediului ambiant, deschid noi și strălucite perspective, perspective care vor deveni, prin gîndirea partidului, faptă vie, realizată cu pasiune și eroism de oamenii acestor locuri.

Iată de ce, vorbind despre Constanța acestor zile, un elogiu îl vom aduce, în primul rînd, acestor oameni, celor care-au creat-o, celor care-o creează, celor ce-o fac să lumineze tot mai puternic în salba de străluciri a României socialiste.

ILIE PURCARU ■

Poartă maramureșeană

MIRACOLUL FELIX

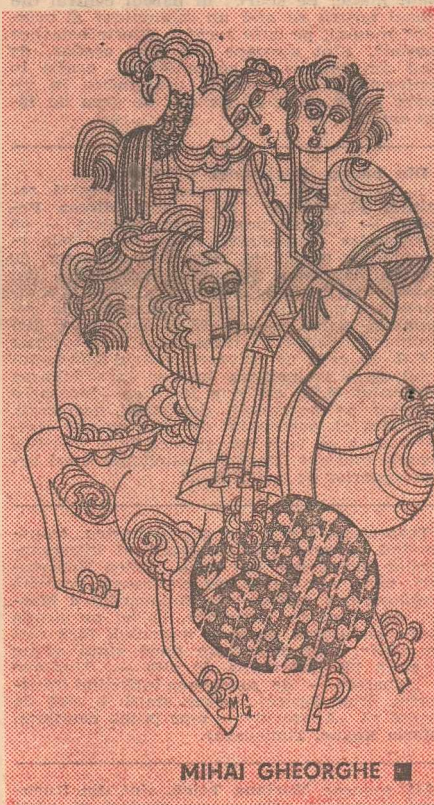
La 9 kilometri depărtare de Oradea — sau, mai exact spus, la 9 kilometri apropiere de Oradea — chiar la încrucișarea paralelei 46°58' cu meridianul 22°02' se găsește un picior de plai și-o gură de rai cu numele Felix, un loc unde omul vine adesea cenusă ca să renască, în citeva săptămîni, pasăre liberă iarăși.

„Felix” înseamnă „fericit”. Omul e fericit, cum se știe, din cele mai diferite motive, simple și complicate, normale și bizare, interesîndu-l numai pe el sau interesînd lumea întreagă.

(Continuare în pag. 11)

TUDOR OCTAVIAN ■

ORE DECISIVE PE FRONTUL PÎINII

MIHAI GHEORGHE ■

18 studenți iau, pentru prima oară în țară, o sondă de la „firul ierbii”, o forează și o dau în exploatare

Este ora zero. Schimbul al treilea, condus de studentul Vasile Șuțu, sondor șef, anul trei, Facultatea de foraj, predă lucrul schimbului următor, care acum este dirijat de studentul Ion Pirvulescu, anul doi, pe post de ajutor de șef de sondă. Schimbul lui Vasile Șuțu se compune din: Mihai Dobrinescu, student anul întâi, podar; Ene Gheorghe, student anul întâi, sondor unu; Nicu Ion, student anul întâi, sondor doi, și Gheorghe Dumitru Emilian, student anul trei, mecanic. Le privesc chipurile prin noaptea, minjite de țigări, grave și oarecum obosite. Se bucură că am venit să scriem despre munca lor din practică, dar că o să venim noaptea nu mai credeau. Noaptea adaugă muncii o oarecare greutate, oamenii depun eforturi mai mari și noi am venit acum să constatăm aceasta la fața locului. Notez din raportul de foraj al sondei, ținut la boșca sondorului șef, următoarele: „am început forajul pe data de 12 iunie, 1976, ora 12 noaptea. Sîntem în a 23-a zi, avem un avans de opt zile și ne apropiem de cota finală. La sfîrșitul lunii iunie am avansat cu 100-120 metri pe zi. Nu e neapărat un record, se avansează și cu 285 de metri pe zi la sondele de mare adîncime, dar pentru noi e un succes totuși. Mai ales că am avut mari pierderi de fluid de foraj”.

Schimbul lui Șuțu a săpat 11,50 metri în opt ore. Schimbul lui Ion Pirvulescu va săpa și el 10 metri. Oamenii lui? Ionel Popescu, anul I, Daniel Dumitrache, anul II, Marin Horia, anul IV, Dumitru Iordache, anul I. Virful cel mai de sus al sondei se află la 43 metri înălțime. Se înaintază cu trei metri pe oră. Alteori s-a înaintat și cu jumătate de metru. Stratul de gresie e puternic uneori, nu cedează. Atunci se bagă sapă cu diamante care mușcă din gresie cu trei sute de dinți deodată. Pămîntul se cutremură, rînit parcă în inimă de o săgeată uriașă, apoi cedează ca un bivoli plictisit, și din rana aceea adîncă suie la lumină țigetei.

(Citiți reportajul în pag. 5)

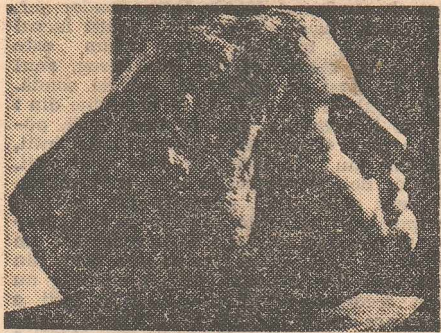
N. GRIGORE MĂRAȘANU ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

Pe drumul județean ce duce la stațiunea Bazna, încă de la intrare, începe un „irament” original: gropile unui drum ce se vrea a fi asfaltat. După o repartizare promptă, ajunși în niște camere care, cred, nu au văzut perdele spalate de ani, cu coridoare murdare, cu interioare mirosind a mușcal — vezi, mai ales, pavilioanele 5,6, ș.a. — spre a nu mai pomeni de apă curentă, care, dacă nu ți-o stringi la timp în cursul zilei, seara riști să rabzi de sete. Activitatea culturală este aproape inexistentă, dar are, în schimb, o mare legătură cu cartela de masă: la sfârșitul acesteia există o rubrică în care trebuie să existe un autograf — cel al bibliotecarului, cum că ai restituit cărțile pe care, de altfel, nici nu le-ai împrumutat... Tratamentul corespund de multe ori cu orele de masă, singura distracție este cea de la clubul aflat sub cantină — distracție însemnând câteva mese de șah. Din broșura editată de Ministerul Turismului reiese faptul că stațiunea Bazna dispune de un strand; există acest strand, dar la ora actuală este închis. Cred că tovarășii de la acest minister ar trebui să-i „stfmuleze” pe acei ce au scris această cârtuție, dându-le un bilet gratuit la Bazna, pentru documentare. (Nicolae Dan, Tâmpirdea, Pitești)

Adám Baróthi, unul dintre talentații artiști plastici mureșeni, și-a deschis la Reghin prima sa expoziție personală, manifestare care s-a bucurat de un succes deosebit. Alături de aceste succinte rinduri, vă trimitem trei reproduceri după sculpturile expuse (Aurel T. Furnea, Tg. Mureș)

Visul (marmură)

Horea (gips patinat)

Avânt (ciment)

O minunată expoziție de obiecte de artizanat au deschis elevii din clasa profesorilor maeștri Aneta Sălăgeanu și Ana Lica, de la liceul din localitatea Tirgu Frumos: costume populare specifice Moldovei, obiecte de o rară gingășie, măiestrit lucrate. Expoziția are un dublu rol: păstrarea și perpetuarea creației populare, pe de o parte — pe de alta, obținerea unor importante fonduri bănești care, prin vânzare, intră în bugetul liceului. (Dumitru Păpușoiu)

Din partea Comitetului de partid al întreprinderii „1 Mai”, Ploiești:

„...La scrisoarea tovarășului Vasile Ghimpu, din comuna Pucheni, județul Prahova — prin care solicita sprijin în vederea îndrumării fiului său, Nicolae Ghimpu, vă comunicăm următoarele: după obținerea calificării de sudor electric, N. Ghimpu a fost repartizat în producție la întreprinderea noastră, unde a lucrat corect până în noiembrie 1975, când a început să absenteze de la lucru fără motive întemeiate — fapt pentru care în numărate rinduri a fost avertizat verbal de maestrul Ion Goran, fără a-și schimba însă atitudinea față de muncă... În urma acestei situații, cu decizia nr. 1000/1 s-a desființat contractul de muncă... Se cunoaște că cel în cauză își inducea în eroare părinții în sensul că dimineața pleca de acasă spunând că merge la lucru, însă își petrecea timpul în orașul Ploiești, în compania unor elemente fără ocupație. Din verificările efectuate se constată că cel în cauză are părinți bătrâni, suferinzi, și suferă din cauza comportării fiului lor. În ziua de 14 iunie a.c. au fost chemați la Comitetul de partid al autorilor scrisorii adresate revistei FLACĂRA, cit și fiul acestuia, hotărându-se reincadrarea în muncă a tovarășului Nicolae Ghimpu, trasându-se sarcina organizației U.T.C. din secție să îl ajute spre a deveni un bun muncitor...”

Mă numesc Marin Gherlan, din comuna Traian, județul Teleorman. Locuiesc într-un imobil care a necesitat unele reparații. M-am adresat în acest sens cooperativei „Munca colectivă”, cu sediul în municipiul Turnu-Măgurele. Am depus cererea respectivă la data de 15 martie a.c. cu numărul de înregistrare 1879, care s-a aprobat, încheindu-se și un contract în acest sens, cu achiziția și avansul de 2.000 lei — chitanța nr. 5211 înainte de începerea lucrării. De atunci și până astăzi, împreună cu familia, trăiesc într-o permanentă așteptare: mereu ni se spune că „vor veni mline”. Au venit o singură dată, au făcut o parte din lucrare și... duși au fost.

Din partea Comitetului municipal Sibiu al P.C.R.:

...privind scrisoarea adresată revistei

FLACĂRA de către Ioan Opris, profesor la Grupul școlar „Independența” Sibiu: ca urmare a mai multor sesizări adresate organelor locale de partid, un colectiv al Comitetului municipal de partid Sibiu a analizat întreaga activitate din cadrul Grupului școlar, hotărând următoarele: schimbarea din funcție a membrilor colectivului de conducere al școlii... sancționarea unor cadre didactice care au contribuit la menținerea unui climat necorespunzător în școală”.

Sintem un grup de cetățeni care facem naveta zilnic din Stăniilești către Huși, unde ar trebui să fim cel mai târziu la ora 6,30; din păcate însă, Autobaza Huși a introdus o cursă ce ajunge aici la 7,30-8, ceea ce ne produce mari necazuri, fiind și penalizați uneori pentru întârzieri. V-am scris aceste rinduri în speranța că ele vor fi citite și de cei în drept de la această autobază, cu atât mai mult cu cât există o astfel de cursă, de vreme, spre Oțetovaia, care, întorcându-se spre Huși, ne-ar putea rezolva problema. (Mariana Antohi, Stăniilești, Vaslui)

Din partea Consiliului popular al municipiului Reșița:

„...La scrisoarea cititorului revistei FLACĂRA, Ion Mitrea — care se plînge de aprovizionarea defectuoasă cu carburant a automobilelor în municipiu — vă aducem la cunoștință că deoarece depozitul vechi din Reșița a fost închis, pentru a se putea efectua lucrările la noul depozit amplasat pe același teren, aprovizionarea cu benzină, motorină și alte produse petroliere se face de la depozitele din Deta, Timișoara, Caransebeș etc. La benzina de CO 98, situația sesizată este reală, în sensul că destul de frecvent nu au fost cantități suficiente, neputându-se satisface cererea tuturor cetățenilor, căutându-se să se asigure cu prioritate parcul auto de intervenții de la întreprinderile și instituțiile de specialitate. Conducerea Depozitului „PECO” Reșița a preluat cu lucrătorii stației interdicția servirii preferențiale. Considerăm că situația aprovizionării cu benzină se va normaliza în cursul lunii septembrie a.c., odată cu terminarea construcției noului depozit...”

Vă scriu din Timișoara, mă numesc Romulus Musteșiu, prin ianuarie 1975 m-am adresat și ziarului local, am primit răspuns la sesizare, și totuși, nici până astăzi, nu s-a făcut nimic. Pe scurt: în parcul central din orașul nostru se află un monument al ostașilor români, pe care scrie: „Glorie ostașilor români”. Sint aproape doi ani, așadar, de când am propus să se modifice graffi în conformitate cu normele ortografice în vigoare. Oare chiar să fie atât de greu de făcut asta?

Din partea Regionalei C.F.R. Iași:

„...Ca răspuns la scrisoarea adresată redacției FLACĂRA de către Mircea Petrescu — trimisă nouă spre analiză — vă comunicăm următoarele: din cercetările efectuate a reieșit că numitul conductor de serviciu la trenul 345 din 2 mai 1976 a dat dovadă de lipsă de tact, nu a avut o comportare corespunzătoare, dînd ocazie la reclamații, drept urmare fiind sancționat disciplinar conform Statutului disciplinar C.F.R. în ceea ce privește refuzul conductorului de a se legitima în tren la solicitarea numitului M.P., cit și a justificării încesării sumelor pe parcursul deplasării garniturii, precizăm că personalul de tren nu are obligația de a se legitima, și nici de a justifica sumele încesate, decât la solicitarea unui organ superior de la C.F.R...”

Tramvaiele 6 și 8 din orașul nostru, transportînd, printre alții, angajații ai întreprinderilor industriale din zona „Calea Buziasului”, pierd minute în sir pe traseul datorită următoarelor motive: la Bulevardul 6 Martie, din lipsă de prioritate, la fel pe strada Cluj; pe ultima parte a traseului, fără nici un motiv, sint menținute două stații aflate la circa 100 metri una de alta — „Stadiion” și „Abator” — de asemenea întinzînd transportul. Una dintre aceste stații — sint de părere că „Abatorul” — s-ar putea desființa. (Maria Novac, Timișoara)

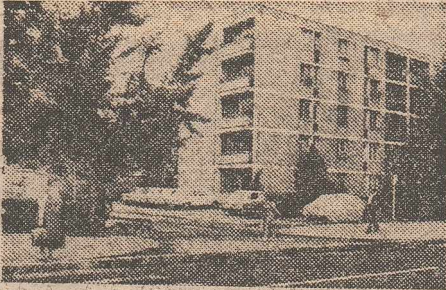
Mă numesc Mariana Teică, sint din București și doresc prin aceste rinduri să aduc mulțumirile mele administrației stației Borsea, unde mă aflu de câteva zile, pentru modul excepțional în care sint cazati noi, cei veniți aici la odihnă, pentru grija cu care este întreținut minunatul decor natural de aici.

Membru al cercului metaloplastie al Casei pionierilor din Satu Mare m-au rugat să vă scriu despre activitatea interesantă a unei grupe de pionieri care s-au constituit în cadrul unui cerc sub genericul „Atelierul fanteziei”. Participînd la excursii și drumeții, au cules fructe ale arborilor, pentru a veni în ajutorul colegilor lor din cercul „Micii biolog”. Inițiativa de a valorifica aceste fructe s-a născut spontan, copiii executînd minunate obiecte de podobață, la început

Urmare sesizării apărute în revista FLACĂRA nr. 26, sub semnătura lui Constantin Pirvuiescu — ca urmare a unui control efectuat la unitatea noastră din strada Bolintineanu nr. 2, precum și a indicațiilor date, întreprinderea a luat următoarele măsuri: au fost înlocuți gestionarii Filofteia Dema și Dumitru Ivan; totodată, Ivan Dumitru a fost sancționat cu reținerea a 10% din retribuția lunară, ca urmare a nerespectării orarului de funcționare a unității.

Din dispoziția întreprinderii județene de gospodărie comunală și fond locativ, o echipă de la secția străzi a ridicat două borduri din beton la intrarea în fundătura Cioșca, din Calea București, în rînd cu cele două laturi ale trotuarului. Prin asta, în mod cu totul anormal, intrarea în parcare auto din fundătura amintită, aflată la o distanță de 2 metri de Calea București, a fost închisă. Cred că este unica parcare din țară — dacă nu din lume! — care are intrarea închisă

astfel; pentru a ajunge aici, posesorii de autoturisme sint nevoiți să se strecoare pe un drum lateral, de șanțier, plin de hirtzoabe și flare de tot felul, care ce ocolește peste 200 metri, distrugîndu-și pur și simplu mașinile prin hopurile și noroaiele ce-l fac, practic, impracticabil. Vasile Ionescu, Craiova)

Referitor la sesizarea cititorului Ioan Trifon apărută în FLACĂRA nr. 26 a.c. — prin care acesta reclama faptul că a cumpărat o carte cu defectuni tipografice — vă informăm că nu am primit exemplarul defect expediat de acesta, altfel am fi procedat la un răspuns corect. Ne aparține însă vina de a fi ajuns un exemplar cu defectuni la cititori, fapt pentru care am luat măsuri tehnico-organizatorice de prevenire a unor astfel de situații în viitor. Ne-ar fi necesar avizul ce conține confirmarea de primire a exemplarului defect, pentru a stabili cine este vinovat de această neglijență. Odată cu scuzele noastre, i-am transmis tovarășului I. Trifon și exemplarul solicitat. (I. Baran, directorul întreprinderii poligrafice Bacău)

Sint administrator împuternicit la blocul C. 2, din str. Moise Nicoară nr. 38 B — Turturele — sectorul 4. Munca de încesare a cotelor este dificilă, după cum știți și dv. Mă gîndeam cum să fac să încesaz restanțele pe patru luni de la doi locatari răi platnici. Astfel, în ziua de 5 iulie a.c. am expus la panoul blocului un anunț în care spuneam că am făcut cunoscut și revistei FLACĂRA numele restanțierilor și greutățile pe care ni le provoacă. Efectul a fost neașteptat: nu numai cei doi, dar și alți restanțieri s-au grăbit să-și achite obligațiile. Iată cum revista m-a ajutat chiar înainte de a vă fi scris de fapt. Sint încîntat și sper că nici pe viitor nu voi fi obligat să vă scriu în acest sens. (Aneta Aprodu, București)

De peste două luni de zile, în orașul nostru încărcarea unei butelii de aragaz a ajuns un chin. Oamenii pierd șapte, zece zile pe la rînduri, se invoiesc, își consumă zile din concediu... Se pierde și producție, pierdem și noi vremea, copiii le lipsește mîncarea caldă, ne consumăm nervii. În tot acest timp, la centrul de distribuție se îngroașă teancul listelor celor care așteaptă butelia. Sint convins că acei care ar putea interveni pe plan local împotriva acestui haos organizatoric nu stau zile și nopți la rînd pentru o butelie. La fel cum sint convins că dacă ar exista o mai atentă distribuție, o mai bună planificare a orelor de distribuție pe zone ale localității, oamenii ar scăpa de aceste necazuri. (Virgil Diaconescu, Bocșa, Caraș-Severin)

Muzeul regiunii „Porților de Fier” și-a deschis galeria de artă — eveniment de seamă în viața spirituală a municipiului

Drobeta-T. Severin. Încadrate într-o selecție de tablouri reprezentative pentru conștiința artistică dintre cele două războaie mondiale, din care nu lipsesc Gheorghe Petrescu, Nicolae Tonitza, Theodor Pallady, Ștefan Popescu, Francisc Șirato, Nicolae Dărăscu, ponderea galeriei severinene o constituie, firesc, picturile lui Dimitrie Ghiță și sculpturile lui Gh. Anghel. Este un adevărat omagiu adus acestor maeștri ai artei noastre plastice, originari din Mehedintzi, de către concetățeni. Iar operele lor prilejuiesc, parca în compensație, întîlniri cu oameni și locuri oltenesci: viața de meșteșuguri natale i-a inspirat mereu pe reputații artiști care, acum, prin creația lor, au revenit acasă. O amplă expoziție de artă plastică actuală — marcată la rîndul ei de tapiseriile Aureliei Ghiță, soția marelui pictor, ca și de lucrări ale genului semnat de Mimi Podeanu, Grafiela Stoichiță, Angela Baiog — completează galeria de artă a muzeului severinean, ce se anunță a deveni în egală măsură obiectiv de interes turistic și instituție culturală de mare forță educativă. (Costică Juan, D.T. Severin)

În municipiul Turnu-Măgurele, lîngă parcul orașului, se află o biserică — construcție arhitectonică binecunoscută, reprezentînd o copie a celei de la Curtea de Argeș. De o parte și de alta a ei se află două clădiri. Una a fost utilizată ca poștă și este reținută de trei ani în intenția de a deveni un muzeu. În cealaltă clădire, de format P + 1, se află Biblioteca municipală Turnu-Măgurele. Menționăm că această clădire are ziduri din cărămidă, de 50 cm grosime, și o arhitectură unică în felul ei, dispunînd și de încălzire centrală. Din păcate, construcția nu a fost bine întreținută, din care cauză, pentru repararea și asigurarea unui aspect exterior plăcut, ar trebui să se cheltuiască circa 50.000 lei — o sumă înfirmă față de valoarea reală a clădirii. Se pare însă că edilii orașului preferă să o demoleze. Deocamdată clădirea mai există doar fiindcă nu s-a găsit alt local pentru bibliotecă. (Gheorghe Ivana, T. Măgurele)

„Sintem fiii acestui popor” — sub acest generic, un grup de elevi de la Școlile generale nr. 1 și 4 din Hunedoara au organizat o excursie pe traseul Hunedoara — Sibiu — Călimănești — Vidraru — Pitești — Scornicești — Drăgășani — Rm. Vilcea — Horezu — Tg. Jiu. Este greu să vă reproducem aici, în scris, care au fost cele mai puternice impresii culese de pe aceste meleaguri ale țării, care au fost cele mai frumoase spectacole date de acești elevi împreună cu cei din diversele localități prin care au trecut. Aș dori doar să menționăm o frumoasă exprimare a unei kolege în legătură cu complexul marelui Brâncuși: „...trezînd pe sub Poarta Sărutului, am sărutat Patria; la Masa Tăcerii ne-am înfruptat din bogăția ei, iar cu coloana am urcat treptele istoriei — pînă în zilele noastre, răsfoind pagini care amintesc despre eroismul neamului român”. (Elisabeta Sirbu și Dan Constantinescu de la subredacția „TOT ÎNAINTE”, Hunedoara)

Vă scriu în numele meu și al tuturor celor care se află în situația mea din municipiul Giurgiu și — nu știu ce mă face să cred — dar nu numai din acest municipiu. De mai bine de 3 (trei!) luni caud T.T.TINE pentru sugari; poate părea ciudat, dar acest pe cit de mic obiect, pe atît de solicitat de proaspeții părinți, nu se găsește. Mi-a născut soția, copilul are nevoie de biberon, recent am avut un drum la Alexandria, am căutat și acolo, degeaba! Abia printr-o comandă făcută la București am reușit să obțin câteva bucați, dar îmi sint insuficiente. Este inexplicabil cum un astfel de produs a devenit un obiect „de lux” — cei care sint în drept să se ocupe de producerea și desfacerea acestor țetine sint oare absolut toți celibatari?! (Nicolae D. Bunea, Giurgiu)

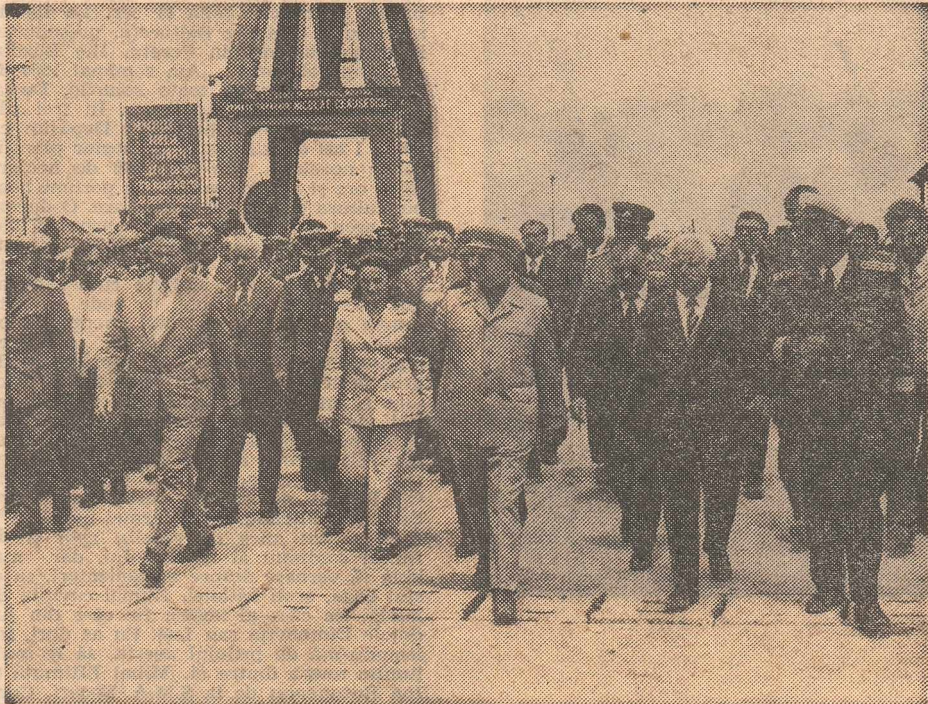
Poșta redacției

Dumitru Ionescu — Baia Mare. Conform dispozițiilor în vigoare, stabilirea încadrării într-un grad de invaliditate se face prin decizia emisă de comisia de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă. Dumneavoastră vă puteți prezenta la medicul care vă are în tratament pentru a hotărî dacă este cazul de a vă propune la pensie de invaliditate. Gabriela Spineanu — București. Am fost informată de către I.C.V.L. că s-a luat legătura cu constructorul pentru efectuarea remedierilor necesare apartamentului pe care l-ați contractat. Lucrările vor fi terminate în cursul acestei luni. Petruș Udrea — Focșani. Ne-ați scris că diriginta clasei nu vă motivează absențele de la ore pe perioada participării la campionat și că vă solicita restituirea sumei de 175 lei care reprezintă costul cartei pe o jumătate de lună. Adresîndu-ne în acest sens Consiliului popular municipal, ni s-a comunicat că vi s-au motivat orele cit ați fost plecat, iar din bursă nu vi s-a reținut nimic. Tania Dobrin — Craiova. Inspectoratul școlar al județului a luat legătura cu conducerea Școlii generale Roșeni și a dispus să vi se plătească sumele cuvenite pentru perioada cit ați fost bolnavă (conform certificatelor medicale). Îndemniția de instalare pe care ați primit-o cînd v-ați prezentat la post nu o veți restitui. Justinian Sterie — Drobeta-T. Severin. Este în curs de definitivare, de către un colectiv de specialiști, o nouă concepție privind studiul limbii și literaturii române pe baza căreia se vor elabora noile manuale. Propunerile dumneavoastră au fost reținute pentru a fi analizate de colectivul de specialiști. În acest sens, Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a informat că vi s-a răspuns și dumneavoastră, cerîndu-vă și unele date suplimentare.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cit mai concis, și nu uitați să vă iscăliți.

SUB SEMNUL DIALOGULUI PERMANENT CU ȚARA AL PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut vinerea trecută o vizită de lucru în județul Constanța. O nouă și obișnuită vizită de lucru a secretarului general al partidului nostru într-un județ al țării, vizită care înseamnă întotdeauna un dialog cu cadrele de conducere din economie, cu specialiștii, cu muncitorii și tehnicienii, înseamnă examinarea realizărilor și a muncii la zi, după cum înseamnă, de regulă, noi direcții de activitate și proiecte pentru viitorul apropiat sau de perspectivă. Ne-am obișnuit să citim în presă despre **dialogul permanent al președintelui României cu țara**, vedem și înțelegem că este un dialog constituit dintr-un șir aproape neîntrerupt de dialoguri, la Oradea și la Cluj-Napoca, la Galați și la Constanța, în toată România, dar permanența dialogului se exprimă, după părerea noastră, mai ales în **legătura continuă**, peste luni și peste ani, pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o are, o cultivă cu fiecare loc de țară, cu oamenii lui, cu cât mai mulți oameni ai muncii.

Ca și restul județelor țării, se poate spune că și Constanța înaintează pas cu pas, se întărește și înflorește sub îndrumarea secretarului general al partidului, al cărui aport la dezvoltarea județului este nemijlocit, direct și concret. Cu ocazia lansării la apă a primului mineralier românesc de 55 000 tdw, moment onorat de prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, muncitori și tehnicieni ai Șantierului naval din Constanța mi-au spus că, până în ziua aceea sărbătorească a lansării la apă a navei, secretarul general al partidului mai fusese de cinci ori la ei, la intervale de un an sau mai mici, urmărind la fața locului dezvoltarea șantierului constănțean, aflându-se în mijlocul specialiștilor, muncitorilor și tehnicienilor la principalele etape de construcție ale navei, dând prețioase îndrumări și soluții, aducându-și o importantă contribuție la mersul lucrărilor. Acesta este, credem, în primul rând, **dialogul permanent** cu țara al președintelui Nicolae Ceaușescu.

La sfârșitul săptămânii trecute, secretarul general al partidului a făcut, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, o vizită de lucru la Năvodari și la Șantierul naval Mangalia. La Năvodari a revenit după aproape un an, Șantierul naval Mangalia fiind vizitat a treia oară. Importanța acestor vizite de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu o dau caracterul și **conținutul** lor. În luna august a anului trecut, la Năvodari, secretarul general al partidului a trasat sarcina realizării unei platforme industriale unitare care să dispună de dotări comune, asigurându-se o ridicată densitate a construcțiilor industriale, o eficiență înaltă a investițiilor. Concluziile — de acum un an — ale tovarășului Nicolae Ceaușescu vizau atât realizarea propriu-zisă a combinatului cât și principiile de concepție a acestui obiectiv, preocuparea pentru realizarea unei platforme industriale organizate în mod științific, cu o dispunere cât mai rațională a fluxurilor tehnologice, valorificarea superioară a produselor rezultate prin procedee moderne, de înaltă eficiență economică. Proiectele pe care vinerea trecută specialiștii le-au pre-

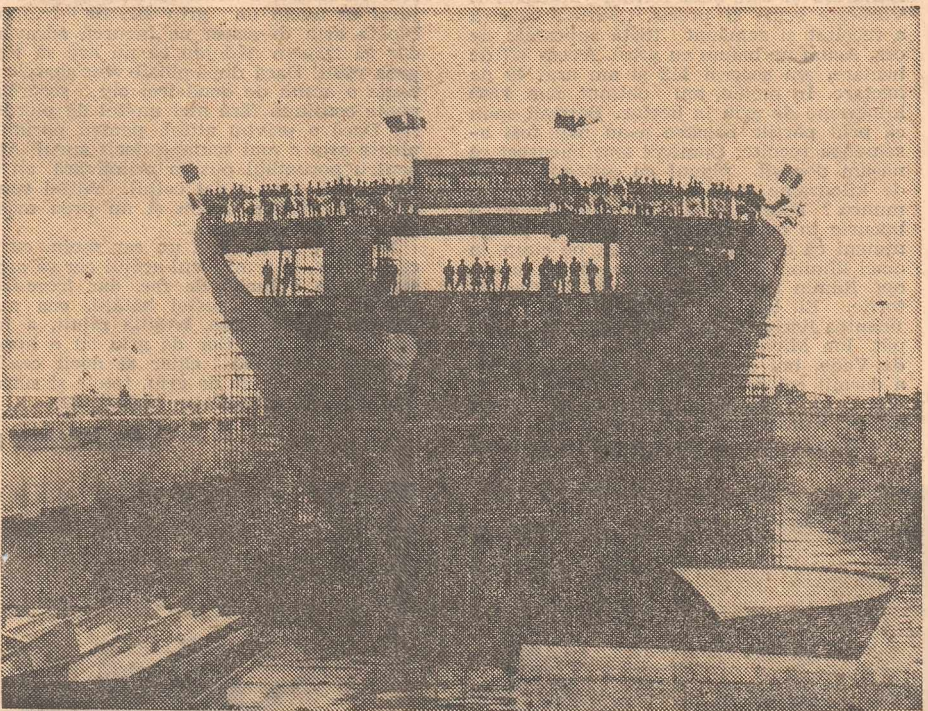
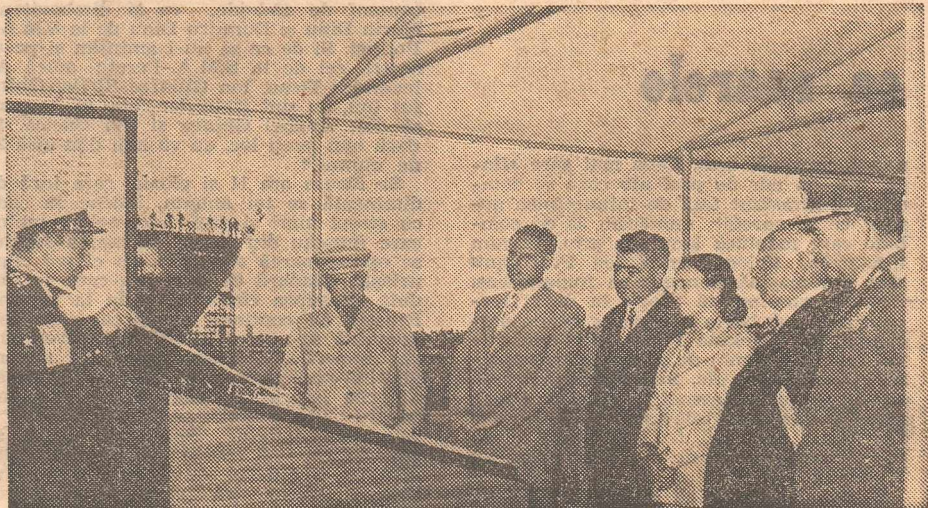
zentat tovarășului Nicolae Ceaușescu au răspuns acestor cerințe. Secretarul general al partidului a studiat pe mână și în planuri fiecare obiectiv al platformei, interesându-se despre detaliile de construcție și de amplasament, recomandând în același timp ca prin sistematizarea platformei, paralel cu dezvoltările prevăzute în perspectivă, să poată fi construit în zonă și un combinat metalurgic. Apreciind modul de organizare a noii platforme, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat dorința ca primele instalații ale combinatului petrochimic să fie racordate la circuitul productiv în cursul anului 1978. Factorii de răspundere l-au asigurat pe secretarul general al partidului că vor îndeplini această sarcină și toate recomandările ce le-au fost făcute.

În aceeași zi, vineri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat Șantierul naval Mangalia. Aflat pentru a treia oară în mijlocul acestui colectiv — fiecare vizită reprezentând o etapă decisivă în realizarea importantului obiectiv, din chiar momentul punerii bazelor acestei platforme industriale, în august 1974 — secretarul general al partidului i s-a raportat că indicațiile date au fost transpuse în viață, că termenele stabilite au fost respectate și uneori devansate. Docul de construcție este în momentul de față terminat, cel de reparații se află în plină execuție, hala pentru confecționarea corpurilor de navă fiind și ea într-un stadiu avansat de realizare, primele capacități de producție aflându-se acum în funcțiune. Așa cum a cerut secretarul general al partidului, construcțiile acoperite s-au redus la strictul necesar, creându-se platforme în aer liber care vor însuma în final 98 000 mp. Scăzând, implicit, cheltuielile de construcții, s-a obținut o creștere a productivității muncii, a fost asigurat un flux tehnologic mai rațional, putându-se trece, paralel cu execuția investiției, la asamblarea primei nave de 55 000 tdw, ce va fi lansată la apă în mai 1977. Subliniind necesitatea asigurării tuturor condițiilor pentru viitoarea extindere a unității, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat sarcină să se dezvolte în așa fel șantierul în perioada imediat următoare încât să fie în măsură să poată prelua în reparație o gamă mai largă de nave.

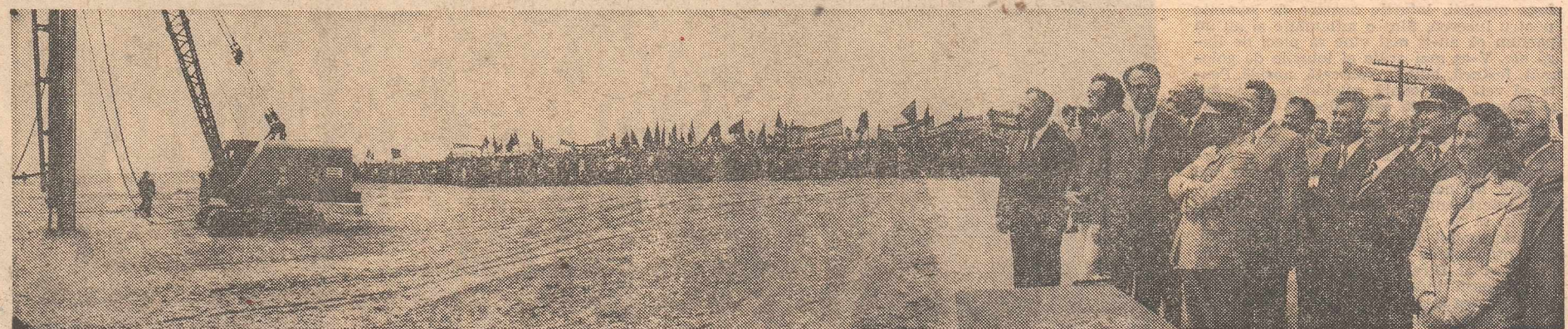
Mulțumind călduros tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru indicațiile date, pentru noua vizită de lucru pe Șantier, pentru interesul pe care-l manifestă față de activitatea lor, lucrătorii acestui colectiv l-au asigurat pe secretarul general al partidului că își vor face și în viitor datoria, că vor munci mereu mai bine, îndeplinindu-și la nivelul celor mai înalte exigențe sarcinile ce le revin, că își vor aduce, alături de întregul popor, întreaga contribuție la înlăturarea hotărârilor Congresului al XI-lea al partidului.

O nouă și strălucită pagină din istoria muncii acestui popor s-a scris, vinerea trecută, la Năvodari și Mangalia, cu contribuția nemijlocită a președintelui Nicolae Ceaușescu, marele și permanentul nostru exemplu de dăruire și de muncă neobosită pentru înflorirea României.

MARIUS POPESCU ■

La Șantierul naval Mangalia

La Năvodari, pe locul unde se va înălța cel mai mare obiectiv al chimiei românești din actualul cincinal

Marea bătălie pentru piine

Luminate de grâu, fețele și sufletele oamenilor lumineau ca soarele

N-a fost să fie un cer senin. N-aveam să vad în acea zi soarele ca o limbă de foc deasupra ogoarelor teleormănene. De undeva, dinspre sud-vest, încă de dimineață, de la primele ore, se vedeau bulucindu-se, ca niște întunecate turme de bivoli, nori negri și amenințători. În lumina picloasă și umedă a începutului de zi, galbenul lanurilor de grâu era lipsit de strălucirea aurului. Misterioase rămăneau doar nesfârșitele unduiri și foșnetul de sticlă subțire și fragilă a spicelor uscate până-n rădăcină.

Goneam, mai bine-zis săream din hop în hop, cu un ARO de mila căruia plingea șoferul, nea Ilie, neras de trei-patru zile („n-avem timp să ne mai bărbierim, dormim doar patru ore pe noapte, pe unde apucăm, de mîncat, la fel, pe unde apucăm, o bucată de piine, niște roșii și castraveți, ceva salam și, ca udătură, o sticlă de apă minerală, dar asta este bătălia pentru piine, trebuie cu orice preț s-o cîștigăm”. Părăsisem Alexandria, trecusem prin comuna Buzescu, apoi prin Nenciulești, ne-abătusem pe ogoarele cooperativelor din Troianu și ne-ndreptam spre C.A.P.-Peretu. Pe ulițele satelor, pustietate. Ici și colo cite un copilăș, ori doi-trei bătrîni. De-o parte și alta a drumurilor de lan pe care le străbăteam, porumbul proaspăt însămînțat pentru cultura dublă — după ce orzul a fost recoltat cu maximum de operativitate — a dat colțul, un verde fraged și crud. Undeva, departe, ca niște corăbii, combinele „Gloria” pluteau la marginile lanurilor de grâu. „Avem prea puține prese de balotat. Dispunem de 1200 de combine „Gloria” și numai de vreo 650-700 de prese. O „Glorie” seceră cam 10 hectare pe zi, iar o presă balotează paie de pe 4-5 hectare. Se creează un decalaj. Noroc că în urmă cu două zile a tras un pui de ploaie și în timp ce combinele au fost obligate să stea, presele au lucrat din plin și au mai refăcut ceva din handicap. După prese vin tractoarele care ară, iar în urma acestora vin discutoarele și fluxul se-ncheie cu semănătoarele. După cum se vede, ritmul e accelerat, fiecare oră atîrnă greu în balanța acestei minunate bătălii, cea mai pașnică dintre toate, sfînta bătălie pentru piine.” Cuvintele, mai bine-zis explicațiile de mai sus, aparțin inginerului Gheorghe Apostolescu, directorul Întreprinderii de pajiști semincere. „Sigur că da, continuă dinsul, problema numărului unu o reprezintă acum, la ora asta, grîul, secerișul, dar eu tot am să vă arăt, măcar din fuga mașinii, loturile noastre de semînțe pentru lucernă. Sînt o minunăție și au un parfum că nu-ți mai vine să pleci de lângă ele. V-aș mai arăta și loturile de golomăț, festucă, lolium, spărcetă, apsigă. Poate că veți veni odată, altcîndva, să scrieți și despre plantele astea despre care spuneti că n-ați prea auzit pînă acum și, nu vă speriați, n-au auzit mulți alții. Toate acestea sînt niște furaje excelente și foarte eficiente în refacerea solurilor”. Ar mai fi vrut inginerul Apostolescu, un interesant interlocutor și deosebit de amabil însoțitor, să nu mergem la C.A.P.-Peretu, ci în intercoopul Rădoiești, pe care dinsul, din însărcinarea Comitetului județean de partid și al Direcției județene agricole, îl coordonează îndeaproape. „Și la noi lucrările merg în același ritm, totul este bine pus la punct. Nu, nu mă laud, în tot județul campania secerișului a fost bine pusă la punct, singurul moment mai dificil reprezentîndu-l transportul în baze.

Vreau să spun că o oarecare deficiență a apărut din cauza celor de la ITA, dar asta nu trebuie să o scrieți, că se supără oamenii pe mine”. Și n-aș fi consemnat această deficiență dacă, de exemplu, n-aș fi aflat că trei tractoriști din județul Ilfov au fost amendați (așa cum prevăd dispozițiile desigur!), cu cite 1500 de lei fiecare. De ce? Pentru că au trecut pe teritoriul județului Teleorman, de unde, foarte urgent și cu orice riscuri, trebuiau să aducă trei combine care își încheiaseră treaba și erau necesare județului Ilfov. Dispozițiile-s dispoziții desigur, dar organele ITA trebuia să înțeleagă că tractoriștii nu le încălcase decît pe baza unui ordin dat în numele urgenței, al aceste bătălii care va asigura și piinea lor. Ce amendă li se cuvine lor, celor de la ITA, care trebuiau să trimită la intercoopul Rădoiești 21 mijloace de transport și au trimis numai 3? Cum adică, deci, să nu consemnez spusele inginerului Apostolescu?!

Lăsăm în stînga ogoarele cooperativelor din Troianu și o apucăm pe un drum lătrălnic. Cu ochii săi ageri, urcat pe capota mașinii, nea Ilie, șoferul, zice că s-ar vedea în dreapta combinele celor de la Peretu. Pornim cu toată viteza pe un drum plin de iarbă și gropi care apar cînd nu te-astepti. De-o parte și alta, două lanuri de floarea-soarelui și, dintr-o dată, alarmă! Trecem prin dreptul a citorva zeci de stupi și mii de albine se năpustesc spre noi. „Mai bine să nimeresci pe un cîmp plin de mine decît pe jos, pe aici!”, constată cu umor nea Ilie. Scăpați și din acest infern bizuitor și plin de ace, urcăm pe culmea unui deal și chiar în fața noastră, la numai 500 de metri, se văd tractoarele cum ară, camioanele pline de baloți, presele cum balotează. În dreapta, semănătoarele alunecă lin pe pămîntul

negru, proaspăt arat. Ceva mai spre stînga, într-un nor de praf alb care se detașează contrastant față de întunecimea norilor ce se apropie, numărăm 35 de combine care mîncă lanul cu grîu. Pornim într-acolo. Colegul meu Ion Predoșanu sare din mașină și-ncepe să fotografieze. Femeile care poartă snopii în dinții furcilor pînă sub burta remorcilor rămîn descumpănite. Celelalte femei, aflate în virful remorcii, rămîn de asemeni descumpănite. Una dintre ele, mai tină, măruntă și brunetă, cu un carnet în mînă, le spune că nu-i vorba de televiziune, ci de niște fotografii. „Hai, mă fetelor (fetele aveau toate cam de la 30 de ani în sus), că tot frumoase ieșiți!”

Femeia cu carnetul în mînă, zîmbind, se apropie de noi. Se numește Ștefania Băltărețu și este șefa fermei numărul 1. Vorbește scurt și precis. „Ferma noastră a recoltat și semănat toată suprafața de orz. Acum ne batem cu grîul. Avem 327 de hectare, am secerat 112 și am arat 40 de hectare. În medie, am obținut cam 4600 kilograme de grîu la hectar. Bătrîni spun că prin părțile noastre n-au mai fost asemenea recolte. Oamenii sînt bucuroși că ne-am depășit planul cu aproape 1500 de kilograme la fiecare hectar. Cum e munca? Foarte grea, dar oamenii au o bucurie în ochi și în suflet, nu se plînge nimeni că e greu. Venim aici, pe cîmp, la cinci dimineață și plecăm seara, pe la ora opt. Rămîn tractoarele, presele și semănătoarele. Ei, bărbaii, mai lucrează pînă noaptea tîrziu. A doua zi o luăm de la capăt. Ion Mircescu, șofer la ITA Roșiorii de Vede, îmi spune că în ultimele 7 zile a dormit cel mult 40 de ore. „Sînt atît de obosit că n-am putere nici să dorm, dar nu mă dau în lături oricî-ar fi. O asemenea recoltă trebuie să ajungă cit mai re-

pede în bază. Aici e vorba de munca oamenilor și noi n-avem voie să o risipim. Muncesc ei pe ruptele, muncim și noi la fel”. Ilie Vasile, colegul său, îl aprobă întru totul. Tractoristul Alexandru Manea plin de praf din cap pînă-n picioare, de parcă ar fi morar, are o clipă de răgaz. „Aștept să se ridice baloții și intru în lan, la arat, cu viteza întii.” Il întreb cînd sînt tractoriștii care ară ceva mai încolo spre dreapta. „Băieți de-ai noștri, im răspunde, Alexandru Almăjan, Ion Gîndilă, Alexandru Dirmină și Ion Moț”.

Ne-ndreptăm spre fermele 4 și 3, acolo unde, ca o cortină a unei uriașe scene praful se ridică pînă la cer. La fel de scurt ca și Ștefania Băltărețu, președintele cooperativelor din Peretu, Ilie Buzdugan, îmi relatează: „Am semănat 1350 de hectare cu grîu de toate soiurile, Dacia Aurora, Bezostaiia, Apulicum. În trei zile am treierat 550 de hectare. Depășim cu peste 1200 de kilograme la hectar planificările noastre. Am arat 180 de hectare după orz și am însămînțat cu porumb boabe, cultura dublă, 140 de hectare. O ducem mai greu cu presele și cu transportul baloților. Despre transportul grîului în bază nimic de zis, totul merge deocamdată bine. Oamenii au o ambiție cum n-au avut niciodată. Se simte, se vede și toată lumea e convinsă că totul merge ca pe roate, organizarea e pusă la punct ca munca într-o fabrică. Din suprafețele de grîu secerate am balotat peste 200 de hectare și am eliberat, adică am ridicat baloții, de pe 150 de hectare. De arat am arat deocamdată 50 de hectare din cele eliberate. Ce altceva să mai spun? Asta e cea mai mare producție din toată istoria C.A.P.-ului nostru. Aș vorbi despre nea Ștefan Șocilteanu, șeful fermei numărul 3, care se tot miră de recolta asta și de fluxul continuu al recoltatului, dar mai bine să vorbesc despre mecanizatori, că ei sînt baza, eroii bătăliei. Numai cuvinte de laudă, fie că-s ai noștri, fie că-s din județele Dimbovița sau Iași. Eu aș dori, folosindu-mă de prilejul acesta, să le mulțumim unora dintre ei, Mihai Eftimută și Ion Butucanu de la S.M.A.-Focuri, Constantin Damaschin și Dumitru Pislaru de la S.M.A.-Ruginoasa. Moldoveni harnici, oameni de nădejde, ca și dimbovițenii Marin Dinu și Dumitru Dinu de la S.M.A.-Potlogi. Și de ce să nu-i amintim și pe-ai noștri, cei de la S.M.A.-Peretu, adică Alexandru Tirna, Ion Ghințus, Stelică Ghințus (nu, nu sînt frați, dar rude mi se pare că da), Anghel Ghinea și Ion Bucică. Și dacă mai aveți loc, eu vă mai dau încă 20 de nume...”

Se făcuse ora 11 și ploaia, care încă de dimineață se tot anunța, începe să cadă cu stropi mari și grei. Lacomel combine care mușcau din lanuri de mama focului se opresc parcă stinghere. În cîteva clipe uriașul stindard de praf alb care se unduia deasupra cîmpului, cade la pămînt. Presele își continuă balotarea, oamenii continuă să-ncearce baloții, tractoarele ară nestingherite, deocamdată, și tot nestingherite, pînă să se moaie pămîntul, semănătoarele împrăștie sămînța de porumb pentru cultura dublă. „Aveți ghinion” — îi spun președintelui Buzdugan. „Cum să spun, începe el, avem și nu prea. Anul acesta a fost destul de seceros. Iarnă fără zăpadă și primăvară cu ploaie puțină. Noroc că ploaia care a căzut, puțină cit a fost ea să fie, a venit la timp și ne-a ajutat să avem un grîu așa de frumos. Ploaia asta de-acum ne incurcă zdravăn, dar să tragem nădejde că nu are să fină prea mult. Dacă după ploaie vine soarele și trage o arșită de două-trei ore, secerișul poate continua fără nici un fel de pierdere. Dacă o primim altfel, pentru porumb, ploaia asta e mai scumpă decît aurul. Atît pentru porumbul pus în primăvară, cit și pentru cel care a dat colțul. Altfel spus, așa cum ziceam, avem și nu prea avem ghinion cu ploaia asta.”

N-a fost să fie deci un cer senin, curat ca lacrima, și-n mijlocul aceluia cer să ardă soarele, ca o limbă de foc, dar frumusețea și eroismul acestei bătălii, cea mai pașnică dintre toate, bătălia piinii, a luminat aurul lanurilor de grîu cu o lumină mai adevărată chiar și decît cea a soarelui. Luminate de grîu, fețele și sufletele oamenilor lumineau ca Soarele.

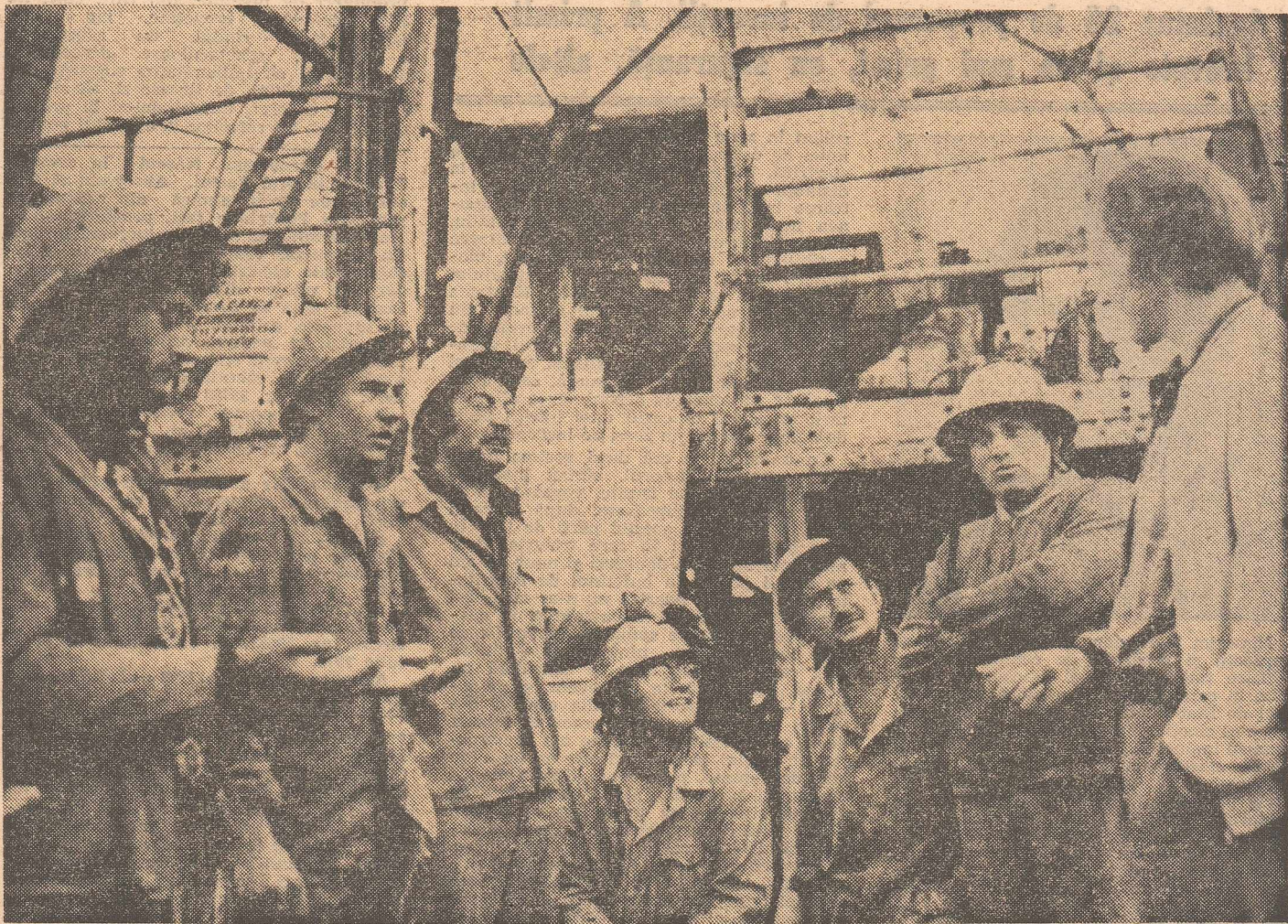
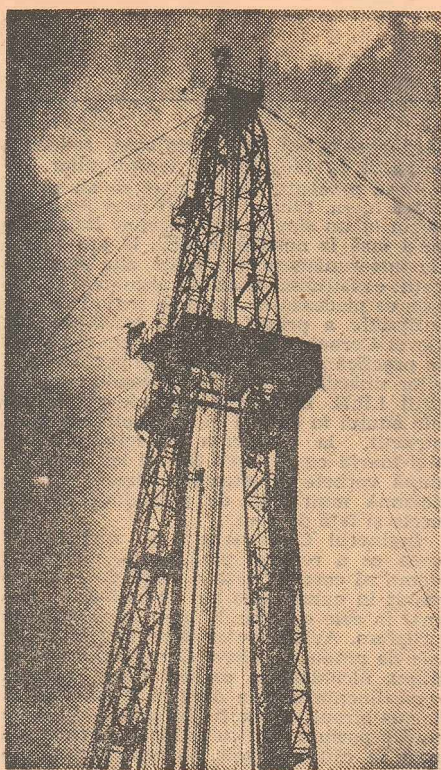
VICTOR NIȚĂ ■

Combinele Gloria, „tancuri” ale piinii, în plin atac!

18 studenți iau, pentru prima oară în țară,

o sondă de la „firul ierbii”, o forează și o dau în exploatare

Practica adevărată, practica eroică!

Este joi, 8 iulie 1976, și mai sînt cîteva minute pînă la miezul nopții. Am străbătut 300 de kilometri cu trenul și acum ne continuăm drumul cu un ARO portocaliu, pe valea sinuoasă a Trotușului. În stînga, se profilează din întineric muntele Cîrsoaia și timp de o clipă aud parcă strigătul însingurat al românilor care au căzut apărînd cu pieptul acest piept de țară. Alergăm cu o viteză care mă cam neliniștește spre dealul Dărmăneștilor. Lîngă mine, pe bancă, Nicolae Macovei, șef de lucrări la Institutul de petrol și gaze din Ploiești, nu scoate o vorbă. Fire modestă, mi-a spus cîteva vorbe la începutul întîlnirii noastre și acum tace adînc. Tace ca muntele Cîrsoaia, plin de taine. La ce-o fi gîndind? Pe banca din față, fotoreporterul Emanuel Tînjală, colegul meu, își ține în brațe aparatele. La cîte-o curbă, zice „stai așa” și vine peste mine. Șoferul Gheorghe Chenciu își vede înainte de drum. „Am colindat, zice, toate șoselele țării și, sîm bat în lemn, — observ că nu bate — n-am atins pînă acum nici un delimitator de șosea. Bună mașină, ARO asta”.

Ce ne cheamă pe dealul Dărmăneștilor la ora asta din noapte? Curînd aici se va da în exploatare o sondă care se apropie de 1 000 metri adîncime. Dar nu o sondă forată de un echipaj obișnuit...

Odată, la o ședință de consiliu profesoral, rectorul institutului din Ploiești a întrebă, cu dorința de a căpăta și un răspuns, care este produsul specific al colectivului de cadre didactice și studenți ai facultății. Răspunsul n-a prea fost pe măsură să satisfacă. Nici pe cel care l-au formulat, nici pe rector. Într-o altă ședință, de data aceasta a catedrei de foraj, s-a reluat ideea. „Noi cu ce produse ne prezentăm în fața Școlii românești?” Pentru că, pînă la data aceea, prin modul în care era organizată practica în producție, studenții Facultății de foraj a Institutului de petrol și gaze din Ploiești nu produceau mai nimic. Integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția nu-și găsisse încă simbioza. „Să încheiem contracte cu schelele de foraj și să forăm sonde cu echipe formate numai din studenți”, a sunat o propunere. Era, într-adevăr, o propunere îndrăzneată, curajoasă. Unii au socotit-o chiar imposibil de aplicat în practică. Forarea unei sonde nu este niciodată o simplă încercare. Dacă de la început nu ești convins de reușită, mai bine nu te apuci. Forarea unei sonde înseamnă cîteva milioane de lei, înseamnă, atunci cînd nu o stăpînesci cu mină de specialist, viața umană pusă în pericol. Iar cînd ai „scăpat-o” înseamnă catastrofă. Judecînd după riscul care plutea în jur în ședința aceea, cei mai neîncrezători se părea că vor cîștiga teren. S-a întîmplat însă atunci, în acel moment de confruntări, ceva: se-

ful de lucrări Nicolae Macovei, un tînr de 37 de ani, născut în Piatra Neamț, s-a ridicat și a cerut conducerii facultății să-i aprobe constituirea unui colectiv de studenți, sub conducerea sa, cu care să sape o sondă. Așa ceva nu se mai petrecuse în toată istoria Facultății de foraj. Nu se petrecuse nici în țară. Șeful de lucrări Nicolae Macovei care de 15 ani predase studenților noțiuni despre foraj a insistat și a căpătat aprobarea conducerii facultății să pună în practică propunerea sa. Chiar împotriva aceluia care încă mai vedeau în propunerea lui Nicolae Macovei o aventură. Pe bază de voluntariat, s-au înscris 18 studenți din toți anii de studii. Erau tocmai cîți trebuiau să compună cele trei schimburi. Dar care conducător de schelă dă pe mina unor studenți ambițioși, a unei tinereți dornice chiar și de o aventură serioasă, cîteva milioane, cît costă forarea unei sonde? Și totuși, cineva s-a găsit: conducerea Schelei de foraj Tg. Ocna. În persoana inginerului Stelian Nicolae. De aceea urcăm acum, la ora aceasta tîrziu, pe dealul Dărmăneștilor. Și iată că undeva, pe virful dealului, se zărește deja constelația sondei „Universitatea '76”, cu oarecum sentimental și oarecum romantic au denumit-o studenții sondori.

Este ora zero. Schimbul al treilea, condus de studentul Vasile Șuțu, sondor șef, anul trei, Facultatea de foraj, predă lucrul schimbului următor, care acum este dirijat de studentul Ion Pirvulescu, anul doi, pe post de ajutor de șef de sondă. Schimbul lui Vasile Șuțu se compune din Mihai Dobrinescu, student anul întîi, podar; Ene Gheorghe, student anul întîi, sondor unu; Nicu Ion, student anul întîi, sondor doi, și Gheorghe Dumitru Emilian, student anul trei, mecanic. Le privește chipurile prin noapte, minjite de țîței, grave și oarecum obosite. Se bucură că am venit să scriem despre munca lor din practică, dar că o să venim noaptea nu mai credea. Noaptea adaugă muncii o oarecare greutate, oamenii depun eforturi mai mari și noi am venit acum să constatăm aceasta la fața locului. Notez din raportul de foraj al sondei, ținut la bușca sondorului șef, următoarele: „am început forajul pe data de 12 iunie, 1976, ora 12 noaptea. Sintem în a 23-a zi, avem un avans de opt zile și ne apropiem de cota finală. La sfîrșitul lunii iunie am avansat cu 100—120 metri pe zi. Nu e neapărat un record, se avansează și cu 285 de metri pe zi la sondele de mare adîncime, dar pentru noi e un succes totuși. Mai ales că am avut mari pierderi de fluid de foraj”.

Schimbul lui Șuțu a săpat 11.50 metri în opt ore. Schimbul lui Ion Pirvulescu va săpa și el 10 metri. Oamenii lui? Ionel Popescu, anul I, Daniel Dumitrache, anul II, Marin Horia, anul IV, Dumitru Iordache, anul I. Virful cel mai de sus al sondei se află la 43 metri înălțime. Se înaintează cu 3 m pe oră. Alteori s-a înaintat și cu jumătate de metru. Stratul de gresie e puternic uneori, nu cedează. Atunci se bagă sapă cu diamante care mușcă din gresie cu trei sute de dinți deodată. Pămîntul se cutremură, rănit parcă în inimă de o săgeată uriașă, apoi cedează ca un

bivol plictisit, și din rana aceea adîncă suie la lumină țîțeiul.

Il rog pe studentul Gheorghe Sănduleanu, anul trei foraj, ajutor de șef de sondă, să-mi relateze despre o noapte în care s-a dat cea mai aprigă luptă: „Era, zice, pe 27 iunie, ora 2 noaptea. Eram în schimb Doru Macovei, student în anul patru, pe post de podar; Dumitru Popescu, student anul patru, pe post de sondor unu; Corneliu Prodan, student anul patru, pe post de sondor doi; Florin Constantinescu, student anul patru, pe post de mecanic de pompe, și Francisc Martin, student anul întîi, pe post de sondor. Imediat după ce am adăugat prăjina de avansare și am fixat prăjina patrată în patrații mici ai meselor rotative, am pornit pompa și, în timp ce sondorul șef a lăsat garnitura de foraj pe talpa sondei, toți așteptam ca noroiul să iasă prin spațiul înclat. Dar noroiul nu mai ieșea spre habă, adică spre rezervorul de noroi. Eram cu podarul Doru Macovei și am început să ne neliniștim pentru că nivelul fluidului din rezervor scădea vîzînd cu ochii. Se petrecea o masivă pierdere de fluid în straturi. Ce era de făcut? Imediat ne-am apucat să preparăm din nou fluid de foraj. Toți șase ne-am mobilizat în jurul pilniei de preparare a fluidului, în care am introdus, în nu mai mult de un sfert de oră, 60 de saci cu chimicale și 1 000 de litri de poli-acrilamidă, aflată în butoaie de 100 de litri. Evenimentul acesta s-a produs în schimbul nostru și a durat o săptămînă. Timp de 7 zile și 7 nopți, cei 18 studenți sondori s-au înfruntat cu această sete imensă a stratului, cu pierderea imensă de noroi. S-au luptat și s-au bucurat pentru fiecare metru de strat forat. La 7 metri foraj s-au pierdut 18 vagoane de fluid. S-a cîștigat însă o mare experiență practică, o deosebită încredere în forțele lor tinere. Gestul lor, al acestor studenți practicanți, poate nu este neapărat eroic. Dar este în măsură să dea un răspuns-replică aceluia care n-au prea avut încredere în forțele și priceperea lor. Confruntarea cu asemenea necunoscute, rezolvarea lor, aceasta este adevărata practică în producție. Este, dacă vrei, revoluționarea unei idei. A ideii mai vechi despre practica în producție, cînd studentul era repartizat într-un schimb oarecare și devenea „omul în plus”, un practician asistent care uneori sau de cele mai multe ori deranja cîștig și prin faptul că mai pune o întrebare. „Te ținea de vorbă”. „Șeful de sondă — ne spune directorul schelei, Nicolae Stelian — era multumit cîteodată dacă studentul nu venea. Desigur, se mai întîmplă și azi la unele schele, și o astfel de practică devine criticabilă. Se mai întîmplă așa din cauză că unii conducători de schele nu vor, chipurile, să se lege la cap pînă ce nu-i doare. Este însă un fel de tactică a stratului. Pentru că dacă nu se leagă acum, o să se lege mai tîrziu, cînd îl vor angaja pe studentul de azi ca inginer și vor fi nevoiți să-i dea în primire și răspundere o sondă. Datoria noastră esențială este, așadar, să participăm cu mare interes la pregătirea, în perioada de practică, a studenților. Nu le facem un favor, ci ne îndeplinim o îndatorire patriotică și oolitică în același timp”.

Șeful de lucrări Nicolae Macovei participă la practică în fiecare vară, interesat de ce se întîmple nou în producție. Acum

are în subordine 42 de studenți, toți angajați la diferite schele de foraj și extracție. Aleargă din noapte în noapte, participă la rapoartele de producție de dimineață, este atent la toate aspectele pe care le ridică forarea unei sonde de mare sau de mică adîncime. Ia cu el o experiență uriașă pe care timp de un an de zile o transmite apoi studenților. Îmi mărturisește, cu aceeași modestie care îl caracterizează, că practica îl face mai apt la catedră. „Treabă care nu se întîmplă întotdeauna cu ceilalți conducători de practică în producție”, constată directorul Stelian Nicolae.

Un sondor șef îmi spunea odată că el simte cu virful degetelor cum mușcă sapa din rocă. Și o sapă mușcă scrisnit cu 300 de dinți deodată. Pune degetele pe tija patrată și vibrațiile țîței se transmit sondorului care astfel știe cu precizie cum îl funcționează instalația. Alții, am aflat mai tîrziu, lipsesc urechea de tija și o ascultă ca pe un bolnav. Dumneata, Dumitru Popescu, student în anul V, cum simți lucrul acesta?

— Eu îl văd și îl citesc în aparatul sondei; în indicatorul de greutate al garniturii de foraj, în aparatele de măsurare a presiunii, în sistemul de circulație al lichidului.

— Crezi că îți va folosi această experiență?

— Enorm. Dacă în facultate înveți despre toate operațiile, aici începi să le simți, cum spuneai, ca oamenii cu experiență. Înveți pînă și cum trebuie să minuiesti unele scule, instrumente, aparate. De pildă, un clește de 200 kilograme care e suspendat de un cablu trebuie manevrat de un om, o pană de vreo 20—30 kilograme trebuie să o ridici într-un marș complet, de 4 ore, de 120 de ori. Se face, cred, cam de 4 000 de kilograme. Efortul este într-adevăr mare, după două zile începi să-ți simți spatele, dar și satisfacția că pătrunzi în miezul profesiei e mare.

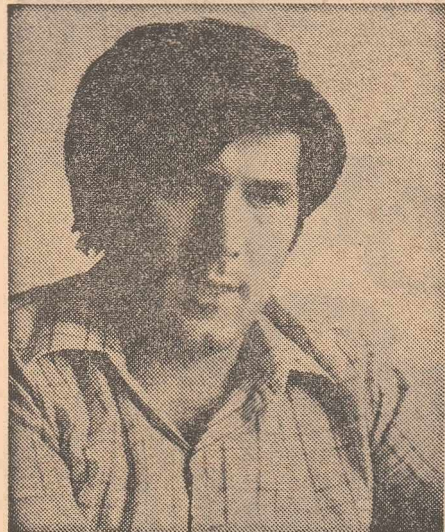
— Cînd ți-a fost mai greu și mai greu?

— Era luni, 5 iulie, ora 12. Ploua de 6 ore. Am introdus carotiera mecanică pentru recoltarea unei probe de rocă. Operația a decurs aparent normal. După extragere s-a constatat o avarie: o rolă a rămas pe talpa sondei, la 792 de metri. Trebuia scoasă, pentru că altfel forajul nu se putea continua. S-a introdus o freză magnetică să o extragem. Ca primul marș, care durează 4 ore, nu s-a putut recupera. Am introdus un alt magnet fără pâlărie, adică de altă formă, și după 24 de ore de căutări neîntrerupte, rola a fost recuperată. Eram extenuați, dar toți 18 cîți eram atunci la sondă am mai găsit puteri să chiuiem de bucurie.

Cred că se apropie zorii. Schimbul unu, de sondori studenți, condus acum de Ion Pirvulescu, ajutor de șef de sondă, se pregătește de marș, adică să schimbe sapa. Sapă de 6 ore și sapa s-a tocit. A știrbit-o roca de la aproape 1 000 metri adîncime. A fost o noapte limpede, luminată de o spuză de stele. Or fi învățat ceva acești tineri studenți din lumina acestei nopți?

Fotografii de EMANUEL TANJALĂ ■

Pină la 29 de ani, inginerul Dorel Cernomazu a înaintat 26 de propuneri de invenții. A primit 5 brevete și va mai primi, cu siguranță, altele

Nimerim la Roman, la Secția de utilitate a confecției și reparații de echipamente electrice ținând de I.R.E. Bacău, chiar în ziua în care, de la București și de la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, sosește al cincilea brevet de invenție purtând numele inginerului Dorel Cernomazu, semn de recunoaștere a unei inteligențe tehnice remarcabile și a unei pasiuni pentru meserie pe măsură. Avându-l alături pe directorul întreprinderii, inginerul Ion Gheorghiu, de douăzeci și doi de ani într-o unitate ce se pregătește, în toamnă, să serbeze un sfert de veac de la înființare, aruncăm un ochi peste datele tehnice ce însoțesc brevetul. E vorba de realizarea unei instalații care semnalizează, acustic și vizual, apropierea unui pod rulant de o zonă periculoasă, în care se efectuează încercări la tensiune înaltă. Pină la invenția inginerului Cernomazu, procedeele cunoscute limitau accesul podului

ruland în zona respectivă prin secționarea liniei de contact de alimentare cu energie electrică, întrerupătoare comandate de la distanță oprind alimentarea podului la intrarea în zonă. Oprirea aceasta presupunea însă unele dezavantaje de detaliu, cel mai flagrant fiind legat de limitarea posibilităților de utilizare a podului, blocându-l în perimetrul adiacent standului de încercări la tensiune înaltă. Noutatea tehnică introdusă de tânărul inginer din Roman asigură o mai mare libertate de acțiune a podului rulant, a cărui apropiere de stand este semnalizată acustic și vizual la pupitrul de comandă, conducând totodată, automat, la deconectarea alimentării standului în cazul unei intrări accidentale a podului în zona de încercări.

La un sfert de oră după sosirea noastră apare inventatorul, bărbat înalt, cu părul căzându-i pe frunte, vorbind rar și ușor cîntat, moldovenește, după obiceiul de cînd lumea al acestei părți de țară în care s-a născut și în care trăiește. Pare mai tânăr decît cei douăzeci și nouă de ani pe care-i poartă în buletinul de identitate, dar prezența noastră nu s-ar zice că-l stînjenește. E firesc în cuvinte și în gesturi deopotrivă. Ne spune că invențiile pe care le-a brevetat pînă acum — dintre care cele mai prețioase le consideră pe prima, asupra căreia va reveni, și pe ultima — n-au izvorit atît din cărți și din teorie, cît din necesități practice. Munca de zi cu zi, vizind probleme ale construcției de mașini electrice și oferind un câmp larg de acțiune, pe o mare diversitate de aparate, l-a pus în față o sumedenie de aspecte, silindu-l să se declare nu o dată nemulțumit de rezolvările cunoscute și determinându-l să caute și să perfecționeze. E drept că n-a plecat din facultate cu mîna goală, terminînd ca un student dintre cei mai buni, distins mai ales în disciplina mașinilor și măsurilor electrice, la care l-a avut ca mentor pe profesorul Ion Filipciuc, dar munca din atelier l-a condus către soluțiile invențiilor sale, susceptibile de imediate și vaste extinderi. Deși de mare importanță economică, aparatele

concepute și realizate de inginerul Cernomazu sînt mai degrabă simple, dar rezolvînd probleme complexe, iar ideile sale aplicabile în toate cele douăzeci și șase de propuneri de invenții, din care cinci au fost de-acum brevete, iar altele își așteaptă rîndul, nu reprezintă, e convins, spectaculoase descoperiri de Americi, cît îmbunătățiri sugerate de nevoile activității de fiecare zi. Ne dă un exemplu concret, întorcîndu-se la primul său brevet, cel referitor la aparatul pentru

Dorel Cernomazu. Născut în comuna Zorleni, județul Vaslui. Absolvent al Facultății de electrotehnică din cadrul Institutului Politehnic Iași, promoția 1970. De la terminarea studiilor lucrează în Secția de utilitate confecției și reparații de echipamente electrice Roman a întreprinderii de rețele electrice din Bacău. A înaintat pînă în prezent 26 de propuneri de invenție, primind 5 brevete:

- „Aparat pentru verificarea simultaneității atingerii trifazice a contactelor la aparatul de comutație de înaltă tensiune”; brevet nr. 59069 din 14 august 1972;
 - „Aparat pentru verificarea simultaneității...” (Același titlu), invenție complementară, brevetată sub nr. 59582, din 20 martie 1973;
 - „Dispozitiv portabil pentru identificarea fazelor în rețele electrice”. Brevet nr. 58939, din 8 iunie 1973;
 - „Aparat pentru protecția motoarelor electrice asincrone, trifazate, împotriva alimentării trifazate inverse”; brevet nr. 59049, din 17 septembrie 1973;
 - „Instalație de semnalizare a apropierii podului rulant de o zonă periculoasă”. Brevet nr. 59681, cu valabilitate de la 16 iulie 1976.
- Membri P.C.R. din 1972; căsătorit, tatăl unei fițe.

verificarea simultaneității. Operație obligatorie în cursul oricărei revizii, verificarea simultaneității atingerii trifazice a contactelor la aparatul de comutație de înaltă tensiune necesită un timp îndelungat și implică un număr mare de lucrători. A insistat tocmai asupra acestor două laturi, izbutind pînă la urmă, după parcurgerea unei abundente bibliografii și după nenumărate experimentări practice, nu toate încununate de succes, îndeobște primele, să pună la punct un aparat surprinzător de simplu, dar cu parametri tehnici net superiori. Invenția sa, a cărei generalizare e în curs de înființare, exclude montajul, scăzînd implicit numărul lucră-

torilor solicitați de verificare, reducînd totodată cu 10% timpul operațiilor. Aparent, procentul acesta pare să nu spună mare lucru. Chiar așa ar fi dacă l-am raporta la un singur întreprinzător. Raportîndu-l însă la nevoile muncii, la mii și mii de întrerupătoare, el capătă alte semnificații, constituind unul din argumentele vitale ce pledează în favoarea extinderii neîntîrziate a primeia dintre invențiile lui Dorel Cernomazu. De altfel, transpunerea în practică a îmbunătățirilor și perfecționărilor tinărului inventator a condus, în cadrul I.R.E. Bacău, pe primele cinci luni ale anului în curs și în activitatea de construcții, la scăderea indicelui producției-marfă cu 50 din 1 000 de lei, ceea ce, după vorbele directorului Gheorghiu, înseamnă mult față de posibilitățile concrete și față de plan.

Inginerul Cernomazu n-a realizat tot ceea ce a realizat pînă acum, un bilanț demn să caracterizeze o viață de om, împlinit în numai șase ani de activitate, numai în cele opt ore de lucru prevăzute de program. Avînd pretențioase sarcini pe linie de producție, Dorel Cernomazu n-ar fi ajuns niciodată la capătul cercetărilor și experimentelor sale dacă la 3 fix și-ar fi închis biroul și s-ar fi dus acasă. Minat de multă pasiune pentru meserie și perseverență în căutările sale, inventatorul a trecut în incinta secției zile și nopți întregi, urmărindu-și cu perseverență scopurile. Nu o dată, lucrările i-au eșuat. A luat-o atunci de la capăt, nu înfrînt, ci îndirjit.

A trecut în dreptul numelui său, pînă la douăzeci și nouă de ani, cinci prețioase brevete de invenție, ispravă cu care nu se pot lăuda mulți specialiști, unii dintre ei cu vechi state de serviciu. Chestiunea asta, capabilă să pună în mișcare orice vanitate, nu-l înfierbîntă. A făcut cite ceva, recunoaște, dar nu e decît la început de drum. O serie de idei noi îi dau fircoale, acaparîndu-l în continuare zilele și nopțile, alte perfecționări îl preocupă, primele legate de problemele sudurii în arc electric. La numai 29 de ani, vîrstă la care alții abia dibuie căile vieții și profesiunii, inginerul Dorel Cernomazu, devenit un nume demn de dat ca exemplu, simte că n-are vreme pentru trecut. Prezentul și viitorul îi oferă suficiente motive de muncă, studiu și cercetare, iar aplicația și seriozitatea sa de fapt acum constituie cea mai bună garanție că va ieși învingător și din încercările care urmează.

OIDIU IOANIȚOIA

Convorbire concretă pe o insulă abstractă

Tehnică și comedia umană. O dihotomie veche dar fără viitor. Cea mai nobilă modalitate de a fi. Ingineri care vor să fie pedagogi. Relația inginer-muncitor nu-i doar tehnică. O experiență care n-ar strica să se răspîndească. Societatea socialistă, o societate educativă.

cunoștințelor, cît prin amploarea spiritului de sinteză și de interdisciplinaritate. Lată de ce azi nu mai poate părea ciudat nimănui faptul că într-un institut de învățămînt superior tehnic științele sociale, filozofia și economia politică, logica și psihologia muncii industriale, sociologia echipei de muncă, pedagogia și limbile de circulație universală își au locul firesc în procesul de formare a tinerelor cadre ale intelectualității noastre tehnice.

— Teoretic, lucrurile mi-au devenit limpezi; însă aș vrea să știu ce face concret relativ mica populație a insulei de preocupări umaniste, ce face colectivul catedrei pe care o conduceți? Că perfecționați și specializați cunoștințele de limbă străină ale studenților politehniști e lesne de înțeles; dar de ce și pedagogie, de ce cursuri de pedagogie?

— Pentru că formăm ingineri, dar și profesori. Și aceasta pentru că țara are nevoie de ingineri-profesori. Mai mult, de ingineri-profesori-oameni de calitate. Vedeți, societatea noastră socialistă este prin însăși natura ei o societate educativă, de aici trebuie pornit. De altfel, acest adevăr fundamental a fost subliniat cu tărie în cuvîntarea secretarului general al partidului la Congresul educației politice și al culturii socialiste, manifestare care — ea însăși — este o dovadă în acest sens. Lată de ce formarea de ingineri-profesori pentru învățămîntul tehnic și profesional de grad mediu este, pe lîngă o acțiune informativă și formativă, o întreprindere cu un caracter educațional puternic marcat. Mai precis! Două milioane de noi locuri de muncă așteaptă tineretul școlar în anii cincinalului afirmării revoluției tehnico-științifice. Pregătirea forței de muncă presupune nu numai formarea profesională a tînrului, viitor muncitor cu calificare superioară sau tehnician, ci și educarea lui multilaterală ca persoană armonios dezvoltată fizic și psihic, educarea ca cetățean conștient, educarea pentru viața socială, ca și pentru viața de familie. Pe această linie, experiența predării timp de peste un sfert de veac a unui curs de pedagogie și acordarea posibilității pentru studenții politehniști ca în urma unei pregătiri complexe, teoretice și practice, să obțină o a doua calificare, aceea de profesor, ne îndreptățește să proiectăm acțiuni viitoare de amploare.

— Poate-s cam pragmatice și chiar chîțbușar, însă aș vrea să primim lucrurile și din partea cealaltă, vreau să spun din punctul de vedere al studentului poli-

tehnist. Cu ce se alege el de pe urma acestei pregătiri pedagogice, a acestei pregătiri tehnice, a acestei munci în plus? Eventual, chiar pe puncte!

— De ce nu? Pe puncte! Se alege, în primul rînd, așa cum am mai spus, cu o a doua calificare, aceea de dascăl. Calificarea pe care institutul o atestă scriptic. În al doilea rînd, cu cea mai nobilă modalitate de a fi a unei persoane umane: aceea de educator — în uzină, în cercetare, în producție, în propria familie. În al treilea, și nu în ultimul rînd, cu posibilitatea de conștientizare și de dirijare a procesului de auto-educație, atît de necesar la vîrsta studenției, vîrstă de tinerete în care se constituie plenare, pe baza elementelor acumulate pînă atunci, personalitatea umană.

— Sincer vă spun, sună realmente frumos, ba chiar foarte frumos! Dar, ierțați-mă, aveți — dumneavoastră și colectivul dumneavoastră — și rezultate concrete? Aveți dovezi palpabile ale eficienței muncii dumneavoastră? Mi-am îngăduit să pun această întrebare pentru că ei — cei care au o formație reală — așa judecă: pornind de la palpabil, nu de la vorbă, ci de la fapt.

— Atunci, acesta ar fi primul argument: faptul că tocmai ei, viitorii ingineri, frecventează în masă cursurile noastre de pedagogie, cu toate că au un caracter facultativ. Mai mult, numeroase sondaje și anchete întreprinse de noi de-a lungul anilor evidențiază înțelegerea de către studenții tocmai a acestei esențiale laturi formative a pregătirii pedagogice și a celei umaniste în general. A căpăta un orizont mai larg asupra lumii, asupra viștii, asupra a tot ce te înconjoară este o dorință firească a vîrstei tinere, căreia îi vin în întîmpinare, potențînd-o, științele social-umane. De pildă, studiînd la cursul de pedagogie despre dezvoltarea stadiilor a copilului și a tînrului, studentul se apleacă și încearcă să cerceteze și să dirijeze și propria sa dezvoltare intelectuală, psihică și morală, să aplice metodele de formare a altor persoane umane asupra propriei sale persoane.

— Revenind la ceea ce am numit eu, problema „insulei”: care-s raporturile catedrei pe care o conduceți cu institutul? Sau sarcinile dumneavoastră se limitează la sfera muncii directe cu studenții?

— A, nu! Dimpotrivă! Noile și complexe sarcini ce se pun instituțiilor de învățămînt superior în procesul de integrare cu cercetarea și producția, noua optică asupra muncii productive utile în-

seși a tineretului patriei noastre presupun și o acțiune susținută de asistență pedagogică în însăși instituția în care funcționăm. Și trebuie să spun din capul locului că aceeași înțelegere superioară a rolului și locului educativ al științelor social-umane care a determinat conducerea primului institut de învățămînt superior tehnic al țării să introducă, să sprijine și să contribuie la amplificarea pregătirii pedagogice a studenților politehniști, o determină acum să solicite tocmai o asemenea asistență în rezolvarea unor probleme de ordin psihosocial legate de activitatea concretă în atelierul, în secția de proiectare sau de producție, în laborator și în practica din uzină. Fundamentarea științifică a procesului de instruire practică, luarea în considerare a particularităților de vîrstă și psihologice ale tinerilor, așezarea unor raporturi de colaborare și de echipă între studenți și cadrele mediilor tehnice care participă la acest proces de instruire, integrarea firească a studenților în viața de întreprindere sau de șantier în timpul stagiilor practice de vară sînt tot atitea probleme de prim ordin la care sîntem solicitați și ne străduim să ne aducem contribuția de ordin pedagogic și metodic.

— Îmi îngăduiți și o întrebare care vă privește personal. Dumneavoastră, om cu formație umanistă, cum vă simțiți — nu singur, însă aproape — printre mulțimea aceasta de oameni cu formație reală?

— Nu numai eu, ci, cred, și colegii mei de la catedră avem sentimentul că sîntem, pur și simplu, oameni cu rost. Inchipuiți-vă, într-un climat realmente favorabil creat și științelor umaniste, climat de-acum cu tradiție în acest institut, nouă ne revine sarcina — de onoare, socotesc — să contribuim la formarea de dascăli care să ducă pe tot cuprinsul țării — în școli profesionale, în formele de instruire din uzină — pe lîngă știința pe care o dobîndesc solid la disciplinele de specialitate, și o fărîmă din știința de a fi educatori, precum și din aceea, și mai grea, de a fi oameni. Oamenii în sensul plener al cuvîntului!

— Nici numai oameni-tehnici, nici numai oameni-umanisti!

— Cred că ne-am înțeles. „Insula” de la care am început discuția de mult nu mai există.

— În schimb, mai există, cred nevoia apariției ei — nu mă refer la organizare, ci la eficiență și rază de acțiune — în însuși terenui umanistici, la Universitate vreau să spun. Mă gîndesc că l-ar fi princiios dezvoltării omului acela plener — pentru care cu toții, fiecare în felul său, ne zbatem, nu să se nască, ci să se edifice — l-ar folosi să apară — concret, tot așa, printr-un curs de pedagogie — nu numai ingineri-profesori, ci, de pildă, și juriști-profesori. Oricum, mi-ați dat o veste bună: la Institutul Politehnic omogenizarea realului cu umanistica a devenit fapt. Fapt împlinit și cu tradiție.

NELU IONESCU

DESPRE CHIMIE, MUNCĂ, VIAȚĂ

— Cum vedeți, ca ministru, stimate tovarășe Mihail Florescu, dezvoltarea industriei noastre chimice ?

— De bună seamă ați observat harta de lângă sediul nostru: prezintă industria chimică a țării. Punind în paralel datele ei cu cele ale industriei chimice din anul 1948, iese clar în evidență considerabilul progres realizat în perioada scursă de la naționalizare. Ați putut observa și răspândirea industriei chimice pe întregul teritoriu al țării, drept rezultat al politicii de partid referitoare la ridicarea regiunilor insuficient dezvoltate. Harta atestă, de altfel, și faptul că — în conformitate cu Programul partidului și directivele Congresului al XI-lea — politica aceasta asigură, în viitorul cîcinal, propășirea tuturor județelor țării; dar nu numai din punct de vedere economic, ci — concomitent și la nivelul corespunzător — favorizează implicit creșterea nivelului de trai al fiecărei zone în parte. La sfîrșitul celui de-al optulea deceniu vom dispune, practic, de o industrie chimică pe deplin nouă: harta noastră arată unde anume se înființează uzine și combinate chimice. Adică tocmai în punctele rămase în urmă ca dezvoltare economică și neînregistrate încă pînă astăzi cu nici o întreprindere a industriei chimice.

— Cum se exprimă, în industria chimică, relația nivel industrial — nivel civilizatoric ?

— În această ramură industrială modernă — deci în industria chimică complexă și de înalt nivel tehnic, care produce în diferitele noastre județe și orașe — activează angajați de înaltă pregătire și calificare profesională, deci bine retribuiți. De pildă, municipiul Gheorghie-

Mureș a ajuns ceea ce este azi. În fond, acolo și-au făcut începuturile toți specialiștii actuali noastre producții de sodă — cei ce au construit mai tîrziu, la Govora, o uzină de două ori mai mare, exemplară în privința funcționării. Tot de la Ocna Mureș au venit la București specialiștii, spre a participa la dezvoltarea modernă a industriei acesteia. Tot ce s-a realizat pe acest plan în patria noastră se bazează pe proiecte autohtone. N-am cumpărat nici o licență străină: totul a fost realizat de către specialiștii noștri — și poate că e inutil să mai menționez că de cele mai multe ori ei își începuseră activitatea la Ocna Mureș. Mai tîrziu, am început să lucrăm și pentru alte țări: am construit și am pus în funcțiune, cu mult succes, o fabrică în Iran, o uzină modernă, de care beneficiarul este pe drept cuvînt mulțumit. În trecutul apropiat a început să lucreze, de asemenea, în bune condiții, o altă fabrică de construcție românească, în Egipt, lângă Alexandria. În ambele uzine au lucrat numeroși muncitori și ingineri de la Ocna Mureș. În prezent, proiectăm pentru Siria o uzină gigantică și se duc tratative cu mai multe țări din Orientul Apropiat și Asia, care doresc să ne lanseze comenzi. Industria sodei este o ramură industrială tradițională în România, deși chiar cea mai modernă tradiție este de scurtă durată în zilele noastre.

— De bună seamă nu lipsește nici tineretul dornic de experimentări.

— Față de data naționalizării, astăzi industria chimică are de zece ori mai mulți angajați, inclusiv ingineri și maeștri. Drumul parcurs pînă aici reprezintă un proces îndelungat și complex, însă cadrele actuale și-au însușit o tehnică într-adevăr complexă și modernă. Foar-

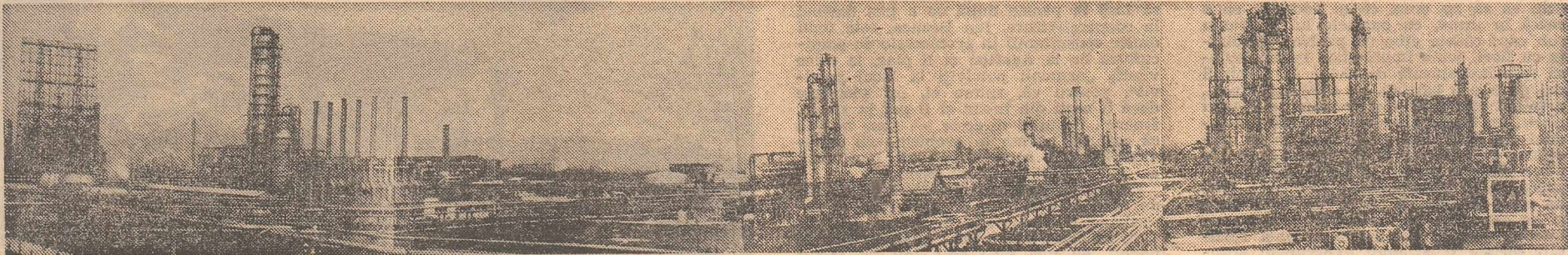
se folosi totalitar și rațional întregul potențial aflat la dispoziția activității de cercetare: cadrele de mare valoare și, firește, toată baza materială a cercetării. Trebuie să știți că astăzi munca de cercetare este înimaginabilă fără cele mai moderne instalații și utilaje de fizică, chimie, matematică și cibernetică. După cum se știe, Institutul central de cercetări chimice este condus de inginerul academician Dr. Elena Ceaușescu, și este bine cunoscut aportul esențial adus de domnia-sa în realizarea actualului sistem al rețelei de cercetări complexe din domeniul chimiei.

— Am văzut mai demult în presă o fotografie în care prezentați tovarășului Nicolae Ceaușescu macheta unei noi fabrici de chimicale. Cum se decide amplasarea unei astfel de noi uzine ?

— Fotografia se referă probabil la prezentarea machetei și amplasării noului combinat petrochimic din Dobrogea. N-a fost prima; anterior i-am mai prezentat tovarășului Nicolae Ceaușescu alte câteva variante. Nu este ușor să găsești amplasarea cea mai eficientă, cea mai potrivită, pentru o uzină nouă. Tovarășul Nicolae Ceaușescu acordă o mare atenție amplasării noilor obiective industriale, iar acest lucru este foarte important. O bună amplasare înseamnă succesul; una greșită poate compromite totul. Nu numai principiul însuși, căci o fabrică costă foarte mult, iar dacă amplasarea este defectuoasă, funcționarea uzinei devine prea scumpă. Încă dintru bun început — și vă puteți imagina ce consecințe economice grave poate să atragă. Din această cauză, partidul nostru și tovarășul Nicolae Ceaușescu personal manifestă mult interes pentru amplasarea noilor fabrici. În problema com-

pină tîrziu. Sarcinile cresc și, firește, trebuie soluționate. Ritmul rapid impune eforturi mari, dezvoltarea rapidă cere o muncă deosebit de intensă. Fără aceasta nu poți obține rezultate. Reziști ritmului, ești capabil să faci față? Bine. Nu ești? Trebuie să-ți cedezi locul altuia, nu al încotro, aceasta fiind legea dintotdeauna a muncii.

De unde îmi trag puterile? Dacă ți-ai neapărat să avariți un răspuns — deși aș prefera să nu vorbim despre acest subiect — trebuie să vă spun cu toată sinceritatea că sursa mea de energie este înainte de toate conștiința revoluționară a datoriei. Tinerii obișnuiesc să-mi spună că eu am trăit două perioade; una realmente revoluționară și, acum, perioada construcției pașnice. Iar eu le răspund că perioada construcției pașnice este tot atât de revoluționară ca și munca în ilegalitate sau ca lupta politică și armată pentru dobîndirea puterii. Pot să afirm că în epoca aceasta eu muncesc mult mai mult decît în perioada anterioară. Firește, atunci pericolul era mult mai mare, însă sub aspectul muncii azi avem incomparabil mai mult de făcut, pentru că este vorba de înfăptuirea și de înflorirea unei societăți cu totul noi, socialiste. Îmi trag puterile din angajamentul față de cauză; munca este pentru mine o bucurie; or, cînd ceva îți face plăcere, timpul nu mai contează. Și e o mare satisfacție, o mare sursă de putere să simți că ești întotdeauna prezent în muncă și pui în mișcare oameni și probleme. Cît timp stau la birou? Există treburi pe care trebuie să le duci la bun sfîrșit aici, dar munca unui ministru nu se poate limita la camera de lucru, deoarece un raport sau un studiu — oricît ar fi ele de bune — nu pot echivala niciodată cu o discuție, cu o consfătuire purtată la fața locului, pe teren, cu oamenii cei mai apropiați de munca respectivă, de problemele producției. Răspunsul, chiar pentru cele mai complicate probleme, nu trebuie căutat în cabinet, ci la fața locului, unde există întotdeauna maximum de pricepere și competență. Iată pentru ce mi-am propus, la

Gheorghiu-Dej se poate mîndri cu faptul că acolo cîștigul mediu lunar pe cap de locuitor este printre cele mai înalte din toată țara, tocmai pentru că așezarea aceasta a creat-o și dezvoltat-o însăși industria chimică. Or, în această ramură nu lucrează numai muncitori calificați, dar și foarte mulți ingineri și în general oameni cu o calificare înaltă. În toate orașele vizate, industria chimică asigură o considerabilă dezvoltare socială și economică. De altfel, e firesc, deoarece acolo, unde se construiesc marile unități ale industriei chimice cresc ca din pămînt întregi cartiere noi, cu apartamente moderne și rețea școlară de mai multe grade, care asigură crearea rezervelor de mină de lucru pentru noile obiective.

— Am văzut foarte multe flori în aceste așezări...

— Iubim florile și vrem să vedem multe, cît mai multe, îndeosebi prin locurile acestea. Concomitent cu construirea noilor cartiere, amenajăm zone verzi, parcuri, plantații de flori; înființăm creșe, cămine de zi, terenuri de sport — căci fără toate acestea nu există o adevărată activitate industrială. În general, am încercat — în toate zonele unde s-au creat obiective noi — să asigurăm o atmosferă și condiții cît mai bune pentru oamenii care trăiesc și muncesc acolo, avînd o înaltă calificare profesională și studii de grad superior.

Îmi amintesc, în legătură cu aceasta, de un caz foarte interesant și elocvent, care a avut loc cu doi-trei ani în urmă, cu prilejul vizitei făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Borzești. Întreaga zonă industrială era plină de parcuri cu flori și copaci tineri. Pornind pe aleea principală — largă cît un bulevard și împodobită cu splendide straturi de flori multicolore — secretarul general al partidului a exclamat spontan: să vină aici cine-o vrea, să vadă dacă există poluare; știți prea bine că, dintre toate vîetățile, tocmai floarea reacționează cu cea mai mare sensibilitate la orice schimbare atmosferică.

— Dar așezările vechi? De pildă, Ocna Mureș...

— Ocna Mureș trebuia oricum să-mi rămînă fixată în memorie, căci, practic, a fost cea mai mare uzină chimică a României dinainte de război, iar azi este cea mai veche. De la cele 30 000 de tone cit producea anual Solvay, pînă la producția actuală de 450 000 tone este un drum lung, iar evoluția rămîne strîns legată de cunoștințele profesionale ale tehnicienilor noștri, care își iubesc foarte mult uzina. Ocna Mureș a cunoscut o serioasă dezvoltare încă în perioada primului plan cîcinal — firește, cu dificultățile inerente oricărui început. Cunoșteam, în acel an, îndeaproape, un mare număr de muncitori, maeștri, ingineri. Cunoșteam populația orașului. Aș putea să spun că știam, casă de casă, întregul orașel. Pe atunci începuse construirea primelor blocuri; apoi, încetul cu încetul, Ocna

te adesea mi s-a pus întrebarea cum de avem curajul să-i încredințăm o astfel de ramură industrială unui contingent de tineri cu destul de puțină experiență. Cînd am făcut-o, nu aveam, pur și simplu, altă alternativă. Incontestabil, ritmul și viteza dezvoltării industriei noastre chimice a ridicat numeroase probleme — căci trebuiau formate cadre capabile să stăpînească, cu deplină siguranță, noile instalații și utilaje. La urma urmei însă, bilanțul este pozitiv. Pot să afirm că am participat, uzină de uzină, la formarea noilor colective de muncă. Firește, nu e ușor să formezi oameni familiarizați cu o tehnică atît de complicată, să le înlesnești, încă din prima clipă, contactul intim cu munca lor; pînă la urmă am reușit însă de fiecare dată. Avem specialiști foarte bine pregătiți și mult apreciați datorită cunoștințelor lor științifice, tehnologice și ingineresti, referitoare la chimie. Cea mai bună dovadă este faptul că, în ultimul deceniu, Ministerul Industriei Chimice a executat numeroase construcții în străinătate. În afară de fabricile de sodă, am construit în Turcia fabrici de acid sulfuric și îngrășăminte artificiale — fără a mai pune la socoteală rafinăriile de mai tîrziu. În privința petrolului aveam tradiții valoroase, iar ele au contribuit la dezvoltarea chimiei. Mai ales experiența acumulată de personalul tehnic al rafinăriilor s-a dovedit a fi extrem de rodnică în problemele petrochimiei. Firește, baza tehnică de odinioară era una modestă; în schimb, noi ne-am avîntat să construim o industrie de mari proporții.

Nu trebuie uitat nici faptul că în această perioadă a luat naștere o largă rețea de învățămînt a industriei chimice, înlesnind în mare măsură formarea cadrelor necesare. În momentul de față, industria chimică are 25 centre școlare cu aproximativ 40 000 elevi, ucenici și maeștri. Învățămîntul nostru superior numără trei facultăți de chimie industrială, în cadrul politehnicilor de la București, Iași și Timișoara. Institutul de petrol și gaze naturale din Ploiești are o foarte bună facultate de petrochimie.

— Cum s-a organizat cercetarea științifică în industria chimică ?

— În patria noastră se atestă — încă din secolul al XIX-lea — o activitate independentă în materie de cercetare și învățămînt, la această disciplină, precum și o serie întreagă de cadre universitare, devenite cunoscute datorită unor lucrări de specialitate. În anii construirii socialismului, au contribuit cu toții, trup și suflet, la formarea rețelei noastre de industrie chimică.

Întreaga activitate desfășurată de către institutele de cercetări, centrale și laboratoare, institute de învățămînt și centre de chimie, este coordonată prin Institutul central de cercetări chimice. Organizarea unitară creează posibilitatea de a

binatul petrochimic în chestiune, ministerul nostru a studiat în Dobrogea, timp de 5 ani, un număr de 39 variante de amplasare. Toate acestea i-au fost prezentate tovarășului Nicolae Ceaușescu și discutate amănunțit pînă ce am ajuns la această variantă finală, putînd să începem într-adevăr construcția. Sintem convinși că aceste discuții ne-au îmbunătățit, fază cu fază, proiectul și propunerile, soluția actuală fiind optimă. Așadar, ceea ce ați văzut mai demult în clișeu din presă este rezultatul unui îndelungat proces de muncă, precedat de numeroase analize practice făcute machetei, proiectelor, și în teren.

— Cum se face selecția pentru muncile de răspundere ?

— Într-adevăr, de cele mai multe ori de reușita unei alegeri depinde soarta unei activități. Trebuie să mărturisesc că în decursul îndelungatei mele experiențe profesionale mi s-a întîmplat adesea să nu pot alege omul cel mai potrivit pentru cutare sau cutare loc de muncă. Problema aceasta m-a preocupat mult și am dîcutat-o de nenumărate ori cu colectivul meu de muncă. Noi toți am obținut rezultatele cele mai bune atunci cînd în aprecierea oamenilor nu ne-am ghidat doar după fișele personale. Firește, își au și ele valoarea lor istorică; poți să afli într-adevăr cite ceva din ele, și îți ajută să te apropii de cunoașterea problemei. Dar, pentru a-ți putea da seama de ce este în stare un om, trebuie să-l pui la lucru. Decizia trebuie luată pe baza rezultatelor obținute în muncă. Firește, aceasta este și o chestiune de timp. Adesea decizia este pripită; îți dai seama că alegerea n-a fost bună și că trebuie să o schimbi. Atunci însă trebuie să acționezi neîntîrziat, căci altmînteri păcătuiesti împotriva colectivității și, în fond, și împotriva persoanei respective, deoarece necazurile se vor înmulți și vor crește în continuare. Nu este un lucru ușor; se întîmplă chiar să se creeze situații foarte complicate și delicate. De pildă, am lucrat cu directori care s-au achitat foarte bine timp de cincisprezece ani de îndatoririle lor, însă prin creșterea și modernizarea fabricii au rămas în urmă. Dezvoltarea rapidă și transformările industriale, ale tehnicii, ale tehnologiei, ale cererii pe piață sînt necruțătoare față de cei ce nu reușesc să țină pasul. În astfel de cazuri începe lupta; pe de o parte există niste sentimente, există vechile merite, iar pe de alta, faptul că respectivul bate pe loc. Sînt cazuri dificile și trebuie să treci peste ele, deoarece interesul colectivității primează față de orice factor subiectiv.

— Ce metodă de lucru practicați ?

— Una foarte simplă: ceea ce poți face azi, nu lăsa pe mine. Iar pentru că azi ai mult de lucru, nu te poți opri decît după ce ai isprăvit și uite-așa trec orele în șir,

modul obligatoriu, să stau mai mult de jumătate din săptămîină pe teren.

— Ce alte bucurii aveți, în afară de muncă ?

— O am mai cu seamă pe cea a cititului. Îmi plac foarte mult cărțile referitoare la știința marxistă. Cîndva, demult, pe vremea internării mele din Franța, aveam cu mine, în lagăr, versiunea franceză a uneia dintre cărțile lui Engels: Feuerbach și declinul filozofiei germane. În decursul timpului, am recitat de multe ori această scriere, găsind mereu în ea cite ceva nou. Dacă îți place ceva, găsești întotdeauna și timpul necesar. M-am ocupat mult de studiul științelor naturale, mai ales cu al chimiei și, firește, al fizicii și matematicii; m-a interesat apoi intrucitva astronomia și biologia, în măsura în care ele sînt de cultură generală a unui om. Am și o veche „pasivă”, la care nu mai poți renunța niciînd, după ce i te-ai dedicat: scrisul. Regret sincer că nu am destul timp pentru scris, nu numai în domeniul științei și tehnicii, dar și în al beltristicii. Îmi place foarte mult poezia și romanul; poezii mele preferate sînt Eminescu, Coșbuc, Argezei, iar dintre cei în viață Jebeloaanu și Beniuc. Îmi ador pe Garcia Lorca, ale cărui poezii m-au însoțit pînă la capăt, pe toate fronturile. Dintre francezi îmi place foarte mult Aragon. L-am citit din doască-n doască pe Hemingway; îmi e foarte aproape și mă pasionează. Dintre artele plastice prefer sculptura. Am fost dintotdeauna și rămîn mereu un mare admirator al lui Brâncuși. La întorcerea în țară, primul meu drum m-a purtat pe urmele sale, la Tîrgu Jiu. Mare păcat că mai există încă și azi, la noi, oameni care nu înțeleg contribuția sa la crearea sculpturii celei mai moderne, printr-o artă personală de obîrșie populară, care l-a făcut de altfel celebru în toată lumea. L-am cunoscut bine pe Baraschi și mi-au plăcut mult fîntînile sale țîșnitoare.

— Dacă ați putea să vă luați viața de la capăt, cum ați trăi-o ?

— La vîrsta mea, omul privește și înapoi — și poate că își pune și astfel de întrebări. N-am ce regreta; mi-am trăit viața din plin. Dacă ar fi s-o iau de la capăt, aș parcurge același drum. Poate cu ceva mai puține greșeli — după cum spunea, atît de potrivit, la ultima sa aniversare, regretatul tovarăș Emiî Bodnăraș. Căci, în viață, mai rămîne întotdeauna loc pentru „mai bine”. De multe ori mă întreb dacă voi reuși să duc la bun sfîrșit tot ce aș vrea...

MIKO ERVIN

LA AGAFTON, ca peste tot, există bătrâni ai satului dar și „un sat de bătrâni”, o experiență de gerontologie socială de mare interes

Chiar străin de orice elan liric fiind, odată ajuns la Agafton, sat din coasta Botoșanilor, trebuie să te freci bine la ochi ca să nu crezi că ai adormit, cu o seară în urmă, cu basmele lui Ispirescu sub cap: căsuțe albe cu pridvor, grădinițe cu flori, toate împrăștiate într-o imensă vale inconjurată de livezi, la răspintii dai de câte o bătrână, ca o Sfântă Vineri, pigulind cite ceva sau spunind „ci!” unei pisici, un bătrîn stupărit ici, altul strîngînd fin mai colo. Un peisaj de un bucolism perfect, un decor dulceag pentru piese duioase cu Philemon și Baucius — presupunînd că cineva ar mai avea chef de ele — numai că această imensă scenă și tot ceea ce o înconjoară nu sînt inventate, ci este cadrul a ceea ce al unei realități sociale și al unui experiment științific totodată, închinat aceluia capăt tot mai subțire de viață care se numește bătrînețea. La Agafton, la Căminul de bătrîni al Ministerului Muncii, se încearcă, de mai bine de 10 ani, a se statornici mediul cel mai propice trăirii vârstei senectuții în condiții de demnitate și adevărată serenitate, acceptării longevității nu ca pe o miracol, ci ca pe o acumulare firească. De fapt, este impropriu zis „cămin de bătrîni”, pentru că experiența de la Agafton își revendică tocmai meritul de a fi trecut de la condiția de cămin la cea de „sat de bătrîni”, înzestrat cu structuri cu totul specifice. Este, ne relatează directorul Aurel Tărnăuceanu, o experiență unică în Europa, după cite se pare. Oameni înaintați în vîrstă, rămași singuri, abandonăți de familie sau mai greu de lăsat în grija rudelor, trăiesc aici fără sentimentul ruperii brutale de căldura și tabieturile mediului familial. Casa este casă, nu un cămin comun sau un sanatoriu ca altele altele; fiecare are rostul lui, o cameră într-o gospodărie tipică țărănească, cu săliță și pridvor, cu toate ustensilele necesare omului pentru un trai lesnicios. Dacă vrea, ia masa la cantină, dacă nu, își aduce mîncarea acasă, o mai completează cu ceea ce crede de cuviință. Cei mai în puteri — să nu uităm că media de vîrstă este totuși de 80 de ani! — lucrează de bună voie la grădina de zarzavat, la ferma de porci, la stupărit, fără să acorde nici o importanță amănuntului ca astfel de munci se numesc „acțiuni de ergoterapie”. Sînt oameni care au trudit toată viața fără cuvîntul „ergo” în fața ochilor și dacă forțele îi mai tîn pun mina cu dragă inimă la treabă. Dealtfel, la vîrsta asta, rotînd în jurul a 70, 80, 90 de ani, nici o convenție din lume și nici o iscoditură de gazetar nu i-ar mai putea îndemna să întreprindă ceva care nu le stă la inimă. O inimă obosită de cele trăite, îndurate, de depunerea implacabilă a timpului. Pentru că nu se simt rupți de viața de dinafară nu se uită la noi cu ochi curioși și cum nu ne trece prin cap să-i întrebăm „ei, cum e cînd ai 90 de ani?”, li lăsăm să ne spună ce le face plăcere, ca unor vizitatori oarecare care le-au călcat pragul. Simțindu-se, într-un fel, ca acasă, bătrîni nu găsesc cu cale să se vaiete, să se considere nedreptățiți, să fie circotași și cusurgii (metehne obișnuite ale vîrstei) și se pare că un prim efect psihologic al experienței acesteia este redobîndirea unei demnități pe care o bătrînețe consumată în condiții de hărțuială, nesiguranță și de intrerupere a unei ordini firești o poate pierde.

„Un adevărat slalom printre amintiri vechi de peste o jumătate sau trei sferturi de secol, lăsate să curgă de-a valma: familia Sandovici locuiește aici de mai bine de opt ani, dînsul are 89 de ani, dînsa — cu 5 mai puțin. Dînsul nu prea mai are finere de minte, în schimb soția dorește să ne înșiruic, cu exactitate, stațiile de gară al căror șef a fost bărbatul: Dărmă-

nești, Verești, Roman, Caracal, Brașov. De aici a ieșit la pensie, de la Brașov.

Un fost tehnician agronom care a ținut să iasă la pensie după ce a pus umărul la cooperativizare, Ion Beznea, este unul dintre consultanții în problemele de pomicultură de la Agafton și îi plac, la orice vîrstă, „oamenii potriviți la locul potrivit”, pentru că, spune el, „și viermele dacă îl scoți din hrean și îl pui în sfeclă, moare”. Fostului director i-a spus în față că este un profan în probleme de administrație. Nu suportă bătrîni mofturoși, cei care vor să le înmoi posmagii.

Pe pereții casei Mariei Miron, alături de splendide scoarțe țesute de ea, o sumedenie de fotografii de băieți și fete. Unii cu chitare în mîini: „Am un cîrd de nepoți, eu nici nu-i știu, îmi tot trimit poze”.

Ion Torac, pornit pe 80 de ani și care susține că „numai unul e Torac în România”, a lucrat mult timp în C.A.P.-ul din satul Birla. Făcea treabă bună, după părerea lui, pentru că „era cu interesare”. Acum „lucru pe la cămin la ce mă pune și la ce este nevoie, mai ales la fin”. Are 5 băieți și două fete, copii buni, dar fiecare cu ale lor, mai vin să-l vadă, din cînd în cînd.

De la un alt specialist, de data asta în stupărit, Ion Săndulache, pe care, la cei peste 80 de ani ai săi, l-am găsit cocoțat pe o scară, adunînd un roi de albine, aflu unele amănunte despre timpurile cînd această meserie aparținea femeilor și, venind ceva mai încoace, despre starea baionetiștilor francezi în timpul primului război care, se pare, nu era prea strălucită.

— Moș Milieș, te vîd drept și viol, cu toți cei peste 80 de ani ai matală. Am aflat că citești încă în slova veche. Știi

matală un secret ca omul să trăiască mai mult și mai frumos?

— Unul singur. Să fie calm și răbdător. Eu am fost învățător de țară, niciodată nu mi-am ieșit din fire în fața copiilor. Am fost și primar, în comuna Scobinți, dar din cei aleși de oameni, nu puși. Cînd au venit țărăniștii, au adus ei altul. Cînd am simțit că cineva îmi zdruncină nervii, am fugit; asta era nevastă-mea. Soi rău. Și acum cînd vîd cite o babă venind lipa-lipa pe cărare, mă închid în casă.

De fapt, ar fi trebuit să încep aceste însemnări cu omul care ne-a deschis poarta la sosirea noastră la Agafton, cu

moș Grigoriu, invalid de război din 1916; nimeni nu-l poate hotărî să cedeze locul său de la poartă și de lingă telefon, dacă s-ar întimpla o nenorocire ca asta toată obștea ar crede că nu s-a descurcat cum trebuie și atunci de unde respect? Are 92 de ani bătuți pe muchie și încă vreo 10 de dus, după socotelile sale. Ne roagă ceva: dînsul „a pus o problemă, dar singur nu o poate rezolva” și anume, insistă să fie publicate mai multe versuri și cîntece vechi, ca să nu se piardă.

Benefic sub raportul utilității sale sociale imediate, Căminul de bătrîni de la Agafton oferă și un interesant cîmp de

observație cercetărilor din domeniul gerontologiei. Concluzii sistematice nu au fost încă formulate dar, după cum ne-a informat medicul Horia Grlonța, proaspăt absolvent de la Cluj-Napoca, Institutul de geriatrie a solicitat un schimb de experiență: 20 de bătrîni să fie trimiși la București, iar alții să vină aici, pentru a se studia influența Gerovitalului în condițiile vieții de la Agafton. Deja se află sub observație cei 20. Totul este să-i convingă să se deplaseze pînă în Capitală. La timpul potrivit, vom relata despre rezultatele studiilor de specialitate.

MAGDA MIHAILESCU ■
Fotografii de EMANUEL TÂNJALA ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Literatura și vacanța

De câteva săptămâni vitrinele librărilor noastre sînt împodobite cu inscripții mari: „Cartea în vacanță”. E într-adevăr momentul potrivit să li se amintească oamenilor că ar trebui să se gîndească și la lecturile lor estivale, ca să-și facă, din timp, aprovizionarea necesară.

Cum inscripția poate fi citită în două sensuri, mi-a trezit niște reflecții cam melancolice, pe care mă grăbesc să vi le împărtășesc:

Sigur că înțelesul imediat trimite la însușirea cărții de a fi un obiect foarte căutat în vacanță. Deci, aveți grijă ca pe lângă costumul de baie, bocancii sau cutia cu cremă Nivea să luați în geamantan și ce să citiți. Acuma aveți timp liber berechet (dacă nu vă țineți de blestemății) și cartea e amicul cel mai fidel și antrenant.

Inscripția se pretează însă și la alt înțeles: „Există o categorie de cărți potrivite pentru vacanță; grăbiți-vă să nu le scăpați!” Și, atunci, mi-am dat seama de o întreagă dramă: Se spune „habent sua fata libelli”. Dar ce soartă, cînd e vorba de vacanță? Dacă ne gîndim bine, la acest capitol domnește o cruntă nedreptate în republica literelor. Just ar fi ca bietele cărți, răscolite tot anul, să aibă și ele lunile lor de odihnă. Dar se întîmplă exact pe dos. Volumele necitite, care au trîndăvit toată vremea prin rafturile librărilor sau dulapurile bibliotecilor, au în continuare parte de un netulburat otiu horatian. Cărțile hărăzite, cu cotorul plesnit și „urechi” la colțurile paginilor, o pornesc iarăși la drum. Ele vor fi turtite prin rucsacuri supraîncărcate, tăvălite pe plaje, împrumutate, trecute din mînă în mînă. „Vacanța” lor, să nu mai vorbim, e o perioadă de muncă în asalt! Și toate astea pentru că sînt interesante și plac.

E o veche inechitate, întîlnită frecvent și prin întreprinderi. Cui trage serios i se dau sarcini în plus, fiindcă pe chiulangii nu te poți bizui. Cineva mi-ar putea obiecta că în vacanță sînt luate cărțile ușoare, distractive. Scrierile solide, substanțiale, instructive și educative rămîn acasă spre a fi citite atent, cu creionul în mînă și caietul de conspectat alături. O anumită justiție, prin urmare, tot ar exista! Mărturisesc franc că nu cred în ea. Poate trebuie să repetăm azi mai mult ca oricînd un lucru foarte simplu, dar care e, nu știu cum, uitat parcă înadins.

Citim, bineînțeles, manuale și tratate, luptînd împotriva durerilor de cap și somnului, ca să ne instrum, ca să trecem examene, să fim pregătiți într-o îndeletnicire, să ducem înaintea știința. Aici se aplică versul lui Virgil: „Labor omnia vincit improbus”. Spiritul se îmbogățește în astfel de condiții, sub regimul încordării tenace, chiar cînd e pasionată.

Ne formăm, citind romane, povestiri, poezii sau critică, fără să o simțim, trăind o intensă plăcere. Dacă ea nu există tot timpul, poate fi vorba de orice educație în afara celei pe cale artistică. A disprețui distracția prin lectură, adică voluptatea cititului, înseamnă practic a condamna la inexistență literatura beletristică propriu-zisă și a o înlocui cu triste surrogate ale ei, oricîte nobile intenții și-ar propune fabricanții lor. Comic e că însăși acțiunea formativă se duce automat cînd plăcerea dispăre. Educația pe cale literară cu sila are efecte contrarii țintei urmărite. Cine declară că gustă exclusiv lecturile beletristice „grele”, adică la care asudă și își pune după terminarea a jumătate de pagină capul sub cișmea, e un ipocrit. Astfel de inși cară cu ei, în vacanță, oriunde își expun persoana, o operă ilizibilă, reputată însă ca „adîncă”, vorba lui Ipingescu. Faceți-le o inspecție inopinată în cameră; veți descoperi că savurează, cînd nu-i vede nimeni, pe Karl May.

Formula „Cartea în vacanță” (mă întreb dacă librării noastre s-au gîndit) obligă. Răspunde oare produsul oferit cumpărătorilor calității făgăduite de inscripția așternută asupra lui? Aruncînd o simplă ochire prin vitrine, tare mă tem că cititorul s-ar arde în multe cazuri, cumpărînd ce găsește ca atracțioasă lectură estivală.

OVID S. CROHMĂLNICEANU ■

SCRIITORII ROMANI DE AZI

Fănuș Neagu

Unul dintre cei mai importanți prozatori ai literaturii române de astăzi este scriitorul Fănuș Neagu, născut la 5 aprilie 1932, în comuna Grădiștea-de-Sus, din jud. Brăila. Ca om, scriitorul este din toate punctele de vedere simpatic, are cultul prieteniei, iubește poezia, caii, vinul roșu, fotbalul. Cine vrea să-l cunoască însă cu adevărat trebuie să-i citească cel puțin două cărți, **Cronici de carnaval** (1972) și romanul din 1968, **Ingerul a strigat**.

Prima este „o carte cu jucării”, o culegere de false cronici sportive, plină de ingenuități și de teribilisme („Personal mă simt ofensat de întîrzierea iernii”), de comparații prețioase, demne de pana oricărui mare poet („Iarna, cînd viscolul intră pe străzile Bucureștilor, perfid ca Richelieu în apartamentele reginei...”), de aforisme și de moralități ironice („Sigur că banul nu e totul, dar e și el pe lume”, „cu spîrituri dese și reci nu ajungi să cumperi covor de iută”), de strofe picante, în stilul cîntecelor de lume sau al poeziilor lăutărești din **Spitalul amorului** („Te-ai întors tirziu acasă, / Primul lucru ce-ai făcut, / Mi-ai ars plapuma și perna, / Patu-n care am zăcut...”). Scriitorul încarcă fraza cu etaje de metafore și de înluminări, dar ceea ce îl salvează de manierism este fantezia și umorul care amintește de multe ori de felul păgubos de a glumi al lui Creangă („...mă umplu de licurici — dușmanii spun: de doamne-ajută — pînă peste urechi și nu mă spăl apoi de păcate nici cu șase săptămîni de iaurt și nu mai ajung în veci să fac carieră”).

Ingerul a strigat, din care pînă astăzi s-au publicat cinci ediții, este cartea care îl introduce pe Fănuș Neagu în zona de referință a literaturii române. Pînă la apariția acestui roman, prozatorul fusese considerat un bun povestitor, un autor important de nuvele și de schițe, dintre care, cel puțin trei, antologice, (**Dincolo de nisipuri**, **Drum întins și Acasă**), un scriitor influențat (mai ales în volumul de debut din 1959, **Ningea în Bărăgan**) de romantismul violent al începuturilor lui Sadoveanu și de realismul folcloric și pitoresc al lui Panait Istrati.

Romanul, care pare să fie mai mult o poveste cu ramă, produce, de la prima lectură, o impresie covârșitoare prin densitatea lui epică ieșită din comun, prin știința de a povesti perfect, prin fondul cînd nastratinesc, cînd tragic al celor mai multe întîmplări. Cu excepția lui I. Negoieșcu, care a formulat prudent o rezervă în legătură cu lipsa de psihologie a personajelor și cu absența unei semnificații mai generale a faptelor, critica a făcut cărții, în unanimitate, o primire excepțională.

Inerția în critică

În critică, inerția se manifestă în primul rînd în modul abordării unor teme și scriitori. Mă refer, bineînțeles, la extreme: abordarea excesivă și neabordarea. Există prea mulți scriitori „taxați” între contemporanii noștri. Opinia curentă este că Marin Preda și Eugen Barbu, de pildă, sînt autorii unei singure cărți de rezistență: **Morometii** (I) și **Groapa**. Dar oamenii aceștia abia au trecut de cincizeci de ani. Se pune problema în ce măsură critica a favorizat sau nu evoluția lor scriitoricească.

În cazul marilor scriitori, inerția se manifestă de obicei în evlavie, în atrofierea simțului critic. În cazul tinerilor, inerția se manifestă în neabordare. Nu discut aici recenzile, ci studiile ample, singurele capabile să impună scriitori. De ce n-ar exista, azi, un studiu amplu despre grupul de la **Echinox**? Revista clujeană a impus poezi și critici de a căror valoare puțini recenzenti se indoiesc. Dar studiul e lăsat în sarcina posterității. Posteritatea nu va putea decît să analizeze literatura de azi; noi putem s-o influențăm, încîntînd-o. Dar o facem atît de timid...

Critica literară trebuie să facă mai mult pentru scriitorii în viață. Sînt convins că poezia lui Mihai Beniuc, de pildă, este rezistentă chiar pentru cititorii de azi, dacă

într-adevăr, **Ingerul a strigat** este o carte ieșită din comun, destinată, ca toate operele adevărate, unei foarte lungi posterități.

I s-a reproșat lui Fănuș Neagu, ca altădată lui Creangă, absența metafizicii, a teoriei în text, și prozatorul a luat în serios această observație. Inițial, romanul trebuia să se intituleze **Satul hoților de cai**, ceea ce, firește, ar fi vorbit numai despre stratul aparent și pitoresc al cărții. După mai mulți ani de meditație, prozatorul a găsit un titlu nou, **Ingerul a strigat**, care a ieșit însă dintr-un fond teoretic adăugat. Era nevoie de acest artificiu? Prin 1934, 13 familii de țărani din Cîmpia Brăilei sînt strămutate în Dobrogea de prințul Alexandru Șuțu-Buric. Pe drum, niște prăvălii sînt jefuite, bănuiala cade pe Neculai Mohreanu care, încercînd să fugă din arest, este împușcat. Fiul acestuia, Ion Mohreanu, află cine este adevăratul vinovat, dar nu ajunge să-și răzbune tatăl, pentru că cel pe care îl urmărește, un hoț din Brăila, moare de inimă, în timpul unei curse de cai. Peste cîțiva ani, în 1954, Ion Mohreanu este și el împușcat de un necunoscut, într-o colonie de muncă, pentru o delatune nedovedită. Dar să se observe. Nu o necesitate profundă, nu o decizie imposibil de amînat declanșează exodul celor 13 familii, ci un accident, o toană, un capriciu al prințului Șuțu-Buric, care are nevoie de pămîntul oamenilor pentru a construi pe el un teren de aviație. Nu vinovăția adevărată determină moartea lui Neculai și a lui Ion Mohreanu, ci o eroare „judiciară”, o prezumție, o judecată arbitrară și pripită, care ignoră probele și se mulțumește cu ceea ce este aparent. Pitoresc în aparență, romanul este, de fapt, o poveste încordată a dramelor din capriciu și din eroare, în care pot fi implicați, deopotrivă, indivizi și mari colectivități. Cartea nu are nevoie de altă metafizică, de vreme ce conține una adevărată, în fondul ei adînc. În înțelesul acesta, M. Iorgulescu avea dreptate să susțină că cele trei strigări ale Ingerului sînt o zorzoană stilistică, un marafet inutil.

Se știe, toate profetiile sînt riscante, și mai ales cele privitoare la scriitori. Dar cum lumea este plină de profeti mincinoși, poate fi loc pentru încă unul. Deși s-a consacrat printr-un roman, vocația adevărată a lui Fănuș Neagu nu este aceea de romancier, ci de povestitor, și în măsura în care **Ingerul a strigat** reprezintă un caz rar de întîlnire a povestirii cu rigorile și mai ales cu aparența romanului, este greu de presupus că prozatorul va mai repeta această performanță. În comparație cu romanul din 1968, **Frumoșii nebuni ai marilor orașe** (1976) echivalează cu un eșec. Rețeta noului roman e aceeași, domeniul povestirii este din nou fascinant, dar judecată în întregime, cartea este excesivă prin sentimentalitatea, prin manierismul și prin finalul ei simbolic prețios. Dacă **Ingerul a strigat** a fost scris, cum s-a spus, împotriva naturii adevărate a autorului, care a reînsis să se inhibe, atunci **Frumoșii nebuni...** reprezintă o revanșă. În primul caz cîștigase romanul, în al doilea, romancierul și gustul său ciudat.

FLORIN MANOLESCU ■

un critic competent ar întocmi o bună antologie și un studiu critic pertinent.

În același context se înscrie și aplicarea abuzivă sau totală desconsiderare a noilor metode critice sau a unor doctrine estetice moderne. Se cunoaște rezultatul lamentabil obținut de Florin Mihăilescu în **Introducere în opera Hortensiei Papadat-Bengescu** (Minerva, 1975), unde opera scriitoarei servește ca material exemplificator al Esteticii lui Lukács (cam atunci tradusă în românește). Cartea nu servește nici prozatoarei, nici înțelegerii lui Lukács.

O remarcabilă aplicare a unor metode exegetice moderne a făcut colectivul de cercetători care a analizat structurile tematiche și stilistice ale romantismului românesc. Abordarea este extrem de utilă, dar abia la poezia contemporană metoda ar fi fost cu adevărat profitabilă. Aplicarea noilor metode la subiecte „clasate” este un alt indiciu al inerției critice. De ce metodele moderne sînt potrivite doar pentru abordarea romantismului sau a folclorului și nu pentru abordarea poeziei lui Nichita Stănescu?

Cînd vigilența criticii scade, șansele impostorilor cresc. Parafrazînd definiția dată de Blaga conștiinței filozofice, putem vedea în critică o sumă de acte ale literaturii epocii, reflectate asupra ei însăși, și intrate, firește, în sine, sub înfățișarea unor atitudini bine consolidate. De aici — relația între incriția criticii și inerția literaturii.

MIRCEA SCARLAT ■

CRONICA LITERARA

Ioan Alexandru: Imnele Transilvaniei

O carte ca **Imnele Transilvaniei** nu constituie neapărat o surpriză; poate doar prin dimensiunile ei masive. Ioan Alexandru este același din „imnele” anterioare. Mai pronunțată, încă de la început, din primul poem, apare tema patriei. Lucru remarcabil însă, nu e vorba propriu-zis de o îngustare a programului poetic. Dimpotrivă, Ioan Alexandru are convingerea fermă că abia acum a descoperit sursa cea mai profundă a lirismului său. Gîndul poetului este mai mult la „patria de acasă”, la realitățile cele mai familiare, pe care se străduiește să le ridice la expresie — la cuvînt, zice el — cu mijloacele Poeziei. Așa se face că reinvie, în cele din urmă, un Ardeal mitic, fără a frustrării, dar și a împlinirilor fabuloase. Există mult ritual în poemele lui Ioan Alexandru și nu vedem în asta ceva contrafăcut. După cum tabloul idilic și retorică imnică par firești, (întînd seama de idealul absolut de poezie către care tînde. Ar putea fi încadrat foarte bine în formula tradiționalistă, dacă aceasta, la rîndul ei, n-ar fi devenit cu timpul o prejudecată. Or, am văzut, poetul refuză programatic orice limitare și deci nu e suficient să-l apropiem de Goga, de Coșbuc sau de Blaga. Poezia imnică a lui Ioan Alexandru, cu toată abundența ei, este originală, fie și ca „manieră”. Important e că există și încă în chip monumental. În dorința secretă a poetului, cartea aceasta de imne face cît o ctitorie de civilizație românească și nu credem că așteptările au fost înșelate.

Poemele din **Imnele Transilvaniei** stau indiscutabil sub semnul luminii. Eleveția cîntului, în nota sa extatică, alungă ceturile și crispările de odinioară. Accentele pronunțat liturgice, ritmica de litanie domoală dau sentimentul vechimii și al unei măreții liniștite. Poetul se simte solidar cu lumea pe care o redescoperă, nu fără umire și voluptate, în peisajul ardelean, în pomenirea strămoșilor țărani și cărturari, a domnitorilor; el atinge astfel, poate pentru întîia oară, plinătatea cului, bucuria existenței ferice, edenice. Are tot mai des încrederea în cuvînt, în logos, asociat cu ideea de luptă: „Nu-i decît graiul singurului meu scut”. De aici poetul ajunge apoi la starea de grație, cu ecouri din metafizica binelui și a frumosului: „Ce caldă-i lumea, cuib dumnezeiesc / Lucruri și faptele cu toate / Ne atingem surîzînd ca-n somn / Semne mari de aur luminate // Si-i frumos și bine...”. Revine din cînd în cînd, obsesiv, imaginea pelicanului, tînguindu-se pe coline, metaforă a pribegiei și a jertfei de sine sublimată.

Ioan Alexandru rămîne, în continuare, același liric viguros al elementarului, al pămîntului și al roadelor sale, într-un cuvînt al naturii necorupte. În **Tînguire**, de exemplu, apare oroarea de putreziciune. Ar mai fi de amintit, în plus, visul curat, luminos, aura de spiritualitate ce învaluite lucrurile, coșmarul blind, îngereșc, starea de contemplație și de tensiune a cunoașterii („Natura firii să o poți vedea”), într-un efort lin — deloc încrîncenat — de limpezire, de trecere prin oglinzi, chiar dacă mai întîlnim unele simbolisme obscure, șarpele bunăoară; metaforă a dorințelor latente ori simbol mantic, după unii.

Imnele propriu-zise (despre Ștefan cel Mare, Mircea cel Bătrîn, Gheorghe Șincai, Mihai Eminescu etc.) sînt compoziții vaste, aglomerări de viziuni concrete și de imagini expresioniste, cu momente de meditație filozofică și de proiecție în toposul originar. Atitudinea mesianică și mesajul liric ne duc cu gîndul la artistul profet. În clipele de mare inspirație poetul se identifică cu colectivitatea, țesînd astfel definitiv din izolare din eul lăuntric. Toate acestea fac din imne adevărați „psalmi patriotici” (cum se exprimă Eugen Barbu).

Natura este și ea văzută cu ochii vizionarului, adică la dimensiuni colosale. Carpații miros a vesnicie — zice undeva poetul. De fapt, întregul ritual descriptiv este asociat unui cadru geografic etern, pe alocuri istoricizat, ca în finalul imnului despre Mihai Viteazul, cînd trupul croulului „se reîntoarce în holde”.

Ioan Alexandru cultivă și imnul cosmogonic, în tradiție arhaică. La el cuvîntul are puteri sacre: „Totul trebuie zămislit din nou”. Cuvîntul înseamnă logos, lumină, comuniune. Cu toate acestea, mai persistă încă amintiri escatologice, spaima de întineric, de prăbușirea în demonie și viciu: „Lanț se ținea din neam în neam / Aceeași ură și același cîntec / Putea istoria de sine putrezit / Al pruncilor ucși la maică-n pîntec”. Înțuția poetului cuprinde, așadar, toate extremele, într-o viziune organică, absolută asupra condiției umane și cosmice. Este impropriu să-l receptăm cu un singur simț pe Ioan Alexandru, oricît nota dominantă, în volum, e cea care se anunță din primul poem (cel despre patrie).

CORNEL MORARU ■

românia în lume lumea în românia

Omagiu lui Brâncuși

Parisul, orașul în care Brâncuși și-a petrecut o mare parte a vieții sale și căruia i-a lăsat prin testament o mare parte din lucrări și atelierul, faimosul său atelier, reconstituit la Muzeul de artă modernă, a omagiat recent, printr-o seamă de manifestări: expoziție de opere, de fotografii, gală de filme, simpozion de comunicări etc., pe genialul sculptor român.

Amănunte despre toate aceste manifestări ne-a furnizat criticul de artă Mircea Deac, comisarul expoziției românești de sculptură deschisă la Paris cu acest prilej.

— Mai întâi de toate, în ce a constat, tovarășe Mircea Deac, expoziția de sculptură românească, mă refer la expoziții și lucrări.

— Expoziția a fost organizată la Muzeul de artă modernă din Paris, ca un „Omagiu al artei românești adus lui Brâncuși”. Ea a fost organizată sub

nalțul patronaj al d-lui Jean Sauvagnargues, ministrul afacerilor externe al Franței, al d-lui Michel Guy, ministrul secretar de stat la cultură, Bernard Lafay, președintele Consiliului Parisului și a d-lui Jean Tauble, prefectul Parisului. Prin alcătuirea expoziției, am ținut să arătăm starea de fapt a sculpturii românești contemporane, multitudinea de talente, de la maestrul consacrat, la tinerii care s-au afirmat în ultimii ani, largă sferă de genuri abordate, de maniere și de tehnici, imensul câmp de inspirație. Au expus 56 de lucrări, 24 de sculptori, după cum urmează: Gabriela Adoc, George Apostu, Aurelian Bolea, Cristian Breazu, Boris Caragea, Florica Caragiu, Mac Constantinescu, Alexandru Gheorghiu, Ștefan Gherghely, Eugen Gocan, Vasile Gorduz, Gheorghe Iliescu-Călinești, Ion Irimescu, Ion Jalea, Ioanna Kassargian, Ovidiu Maitec, Iulia Oniță, Nicolae Păduraru, Constantin Popovici, Jenő Szervatius, Paul Vasilescu, Gheza Vida, Ion Vlasiu, și Silvia Radu. La toate acestea s-au adăugat trei sculpturi de Brâncuși: „Prometeu” 1911, „Cap de copil”

1913, și „Muză” din colecția Muzeului de artă modernă.

— După cum s-a anunțat, expoziția a fost urmată de un colocviu, la care a participat și o delegație românească. Care au fost temele dezbătute în acest colocviu-simpozion și cine a participat?

— Mai întâi, din Franța au participat o seamă de cunoscute personalități; sculptori, critici de artă și esteticieni, artiști și filozofi. Au prezentat comunicări Augustin Cardenas, Etienne-Martin, Cécile Goldscheider, Paul Marie Grand, Ionel Jianu, Bert Lardera, Jean Laude, iar cu intervenții din sală au participat Jean Cassou, Dora Vallier, Pierre Cabannes. Din partea noastră au participat cu comunicări: Mircea Deac — „Sensul operei lui Brâncuși. De la resursele folclorice naționale la valoarea universală”, Dan Hăulică, „Brâncuși, plenitudine și puritate”, Ion Frunzetti — „Brâncuși, o etapă stilistică necesară a sculpturii mondiale”, Mac Constantinescu — „Brâncuși” și Ion Vlasiu — „Mișcarea în opera lui Brâncuși”.

— În afară de aceste două manifestări de la Muzeul de artă modernă, ce alte manifestări au mai avut loc la Paris în această perioadă?

— Institutul Franței, prin Academia de Arte Frumoase, a ținut să omagieze și el pe Brâncuși. Astfel, domnul Louis Leygue, președintele acestei venerabile Academii, a vorbit într-o ședință publică cu numeroasă participare despre personalitatea lui Brâncuși, iar la sediul acestei instituții artistice s-a deschis, trimisă de țara noastră, o amplă expoziție documentară de fotografii, privind opera și viața lui Brâncuși. Să mai menționăm ca la Muzeul de artă modernă au fost organizate, zilnic, în această perioadă, cu câte două proiectări, dimineață și după-amiază, gale de filme documentare consacrate lui Brâncuși sau artei românești. Toate aceste manifestări au avut loc de curind, ele bucurându-se de o numeroasă și aleasă participare a unor personalități din mediul cultural al Parisului, fiind consemnate în presă, care, nu mă indoiesc, le va comenta mai pe larg.

ION TĂTARU ■

Al XIII-lea Festival internațional al filmului de televiziune de la Praga

Premiul de interpretare masculină: Ștefan Iordache

O gară fără trenuri care vin și care pleacă, își amintește recentul laureat, viață suspendată, mișcare fără mișcare, oameni ieșind și intrând, așteptând momentul eliberării și un barman trist și ironic, plin de viață, cel puțin așa l-a interpretat acum doi ani, cînd Nae Cosmescu a filmat după piesa lui Romulus Guga „Speranța nu moare în zori”. Despre premiul aflat de la o vecină care citise mai devreme decît el ziarul și din telefoanele care au urmat.

— Deci, o interpretare de acum doi ani.

— Pregăteam Hamlet...

— Despre care ziarele din Atena scriu teribil de elogios. Vă așază chiar alături de Laurence Olivier și Smoktunovschi...

— Puțin cam exaltați. E un rol care-mi convine. Ca și Barmanul lui Romulus Guga, ca și „Străinul”. Pentru „Străinul” am primit mențiunea specială a juriului la Festivalul de la Karlovy Vary.

— Sinteți primul român care primește acest premiu?

— Primul. Așa cred. După cum vedeți, cehilor le place jocul meu. Și-mi poartă noroc.

— Nu sinteți totuși un obișnuit al filmelor românești.

— Nu știu. Cred că nu-mi place să joc în film. Am impresia că oricine o poate face. Îmi plac mai ales rolurile unde trebuie să muncesc mult, și singur. Pentru Hamlet am muncit un an și jumătate din care șase luni direct pe scenă. De fapt, și acești doi ani de cînd îl joc tot muncă se cheamă. Spectacolul de acum aproape că nu mai seamănă cu premiera. Într-un film e altceva, nu?

— Să revenim la Praga, ca să zic așa. Bilanțul ar fi următorul: o diplomă care se află probabil la televiziune, numele dumneavoastră (urmat în parateză de România) bătut de telexurile din multe țări ale lumii, felicitările prietenilor, sincere și mai puțin, și mai ce?

— Barmanul, de care nu mă voi mai despărți niciodată, prin mine premiul, de fapt, l-a primit el.

pare a României semnifică întocmai saltul impresionant al economiei României în general. Prezentăm câteva dintre lucrările pionierilor români:

1 — Constantin Tacu, 14 ani: La căderea picăturilor de ploaie ne cuprinde somnul. Aparatul imaginat de pionierul român este inspirat din acest sentiment, și funcționează prin emitea unor sunete de frecvență înaltă, mijlocie și joasă. Cînd butonul aparatului este rotit în sensul acelor de ceasornic se realizează conectarea și atunci sint emise sunete asemănătoare căderii picăturilor de ploaie. Aparatul este folosit în somnoterapie sau pur și simplu ca somnifer electronic.

2 — Irena Marchidan, 14 ani: Folosind

principiul tangentei, Irena a construit un cîntar electrolitic. Dacă un obiect este pus pe talger, roata de plastic legată de brațul suport se învîrtește proporțional cu greutatea. Cantitatea de curent electric este indicată de un aparat de măsură pentru stabilirea greutății pe baza cantității de electricitate. Cîntarul poate fi utilizat atît în industrie cit și în gospodărie.

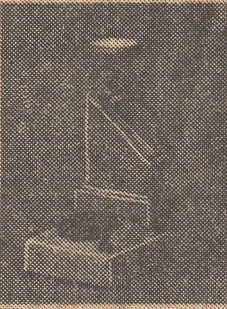
3 — Toth Zoltan, 13 ani: Cu ajutorul unei surse de curent de 4.5 V aplicată la un aparat extrem de simplu, alcătuit numai din câteva piese — ceea ce contează fiind gîndirea, acuratețea judecării — a construit un mecanism care poate fi folosit și în locul unei bule de nivel ce funcționează și pe întuneric.

ルーマニア Rumania

21. 催眠器
タク・コンスタンテン 男生徒 14才

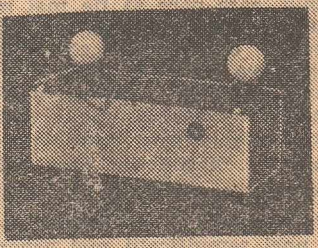
雨の降る音を聞いていると自然にもくもくなりまして、この催眠器を作ってみました。雨の音の音程、音高および通常の騒音のたすけに用いるものであります。一つのつまみを右にまわすと、音程が上がり電流計が動きます。雨の音の音程も出さなければなりません。

30. タングラムメーター
マルチゲン・イレーヌ 女生徒 14才

タンヤン（正接）を応用した電気分解グラム計です。受皿に計りたい物を乗せると受皿の支柱に連絡したプラスチックの輪が重量に比例して回ります。このプラスチックの輪の中に電解液を入れ、陰極は溶けださぬようにしてあります。陰極には電極棒をつけておき、プラスチックの輪がまわると電極棒が電解液に入ります。その電極棒が電解液にひたる長さによって流れる電流の量がかわります。これをメーターで読み、電流の量で重量を計るようになります。

Tangram Meter
Marchidan Irena, girl, aged 14
My device is an electrolytic gram meter applying the principle of tangent. If an object to be weighed is placed on a dish, the plastic wheel linked to the sup

29. 水平指示器
トース・ソレクファン 男生徒 13才

水平器の代用になり暗やみでも使えます。スイッチを入れ、この器具を水平にします。電圧4.5Vで動きます。使った部品はごくわずかです。また、又暗やみの中でも使うことができます。

Level Indicator
Toth Zoltan, boy, aged 13
This can be used in place of a level indicator and may be employed in the dark. Turn the switch on and level the fixture. It works with a 4.5V power supply.

Plasticieni români la manifestări internaționale în R.P. Polonă

În aceste luni de vară, numeroși plasticieni români participă la prestigioase manifestări de artă cu caracter internațional, devenite tradiționale, și care au loc în R.P. Polonă.

Astfel, la recent deschisa „Bialală internațională a afișului”, unde noi am avut constante participări, primind și câteva distincții, au fost admiși de juriu următorii graficieni români: Dan Alexandru Ionescu, Georgeta Pusztai, Klara Tamaș, Peter Pusztai Nicolae Corneliu, Victor Fedorov, Radu Ștefla.

Bialala s-a desfășurat pe două teme: prima, în care erau admise afișe deja ti-

părite de diferite categorii, social-politice, culturale, sportive, comerciale etc., și cea de a doua, în care au fost primite numai machete originale pe tema: „L'Habitat”, în concordanță cu recentul congres mondial ținut pe această temă.

La cea de-a șasea „Bialală internațională de gravură” deschisă și ea în aceste zile la Cracovia participă un număr de 10 graficieni români: Geta Brătescu, Aurel Bulacu, Adina Caloescu, Sergiu Dinculescu, Ethel Lucaci-Băiaș, Vasile Pinteș, Toma Roată, Alma Rusescu, Radu Stoica, Klara Tamaș-Blaier.

Creative Inventions of Young People — An Aid World Unity

Invențiile creative ale tinerilor — un sprijin pentru unitatea lumii. Sub acest moto funcționează încă în 15 orașe ale Japoniei Expoziția realizărilor tehnice ale copiilor din lumea întreagă. Un fel de repetiție generală, putem spune, înaintea unei întâlniri care va avea loc peste

un deceniu, de la care nu cunoaștem decât câștigătorul: progresul economic și social, civilizația. La această întrecere, România se prezintă cu un număr record de lucrări admise, 10, din 120 de lucrări selecționate din 27 de țări. Presa din Japonia apreciază că această nouă partici-

A VII-a Bialală de arte grafice — Brno, R. S. Cehoslovacia

La a VII-a Bialală de arte grafice de la Brno, R.S. Cehoslovacia, care în acest an are ca temă ilustrația de carte din partea țării noastre participă cu lucrări, ilustrații de carte originale, ca și cu cărți ilustrate, următorii artiști plastici: Octav Grigorescu, Geta Brătescu, Done Stan, Magda

Ardeleanu, Radu Ștefla, Damian Petrescu, Val Munteanu, Constantin Baciu, Ethel Lucaci-Băiaș și Silviu Băiaș.

Printre autorii la lucrările cărora s-au făcut ilustrații se numără Mihail Sadoveanu, Abatele Prevost, Ion Creangă, Al. Mitră și alții.

MIRACOLUL FELIX

FACEREA ȘI REFACEREA OMULUI

(Urmare din pag. 1)

La Băile Felix fericirea este o chestiune la ordinea zilei, iar motivele sînt totdeauna simple, normale și colective. La Băile Felix omul este fericit pentru că, venit beteag și cu speranță puțină, pleacă sănătos, cu speranță bogată în întreaga lui alcătuire: trup și suflet.

Stațiunea balneară Felix s-a născut într-unul din buricele calde ale planetei, în unul din acele rare locuri unde pămîntul aruncă afară sucurile sale cele mai bune. Vindecarea cu ajutorul băilor, deși nu este încă o chestiune perfect explicată de știință, se explică, filozofic, în chip extrem de convingător: în apele calde ce spală de mii de ani adîncurile minerale ale scoarței, ostentivele noastre trupuri bătrîne — de vîrstă, dar mai ales din cauza condițiilor rele de viață pe care, cel mai adesea, le croim cu frecvență și nepăsare singuri și nesiliți de nimeni — se „mineralizează”, se prefac, adică, în trupuri vii. Viața din noi se reasează în albiile ei firești, hrănită îmbelșugat cu fier și calciu, cu sodiu și potasiu, cu soare pur, aer pur și apă pură.

Miracolul Felix incepe în urmă cu milioane de ani, odată cu formarea structurilor geologice din această parte a lumii. Apa de ploaie e suptă în adîncuri și, datorită structurii aparte a rocilor pe care le află în cale, revine la suprafață fierbinte și mineralizată. Cercetările cu metoda carbon 14, efectuate în comun de specialiști români și francezi, au dovedit că apele în care tocmai ne-mbăicm au fost cîndva ploii obișnuite. Cîndva, adică exact cu 24 000 de ani în urmă. Din cauza situației termale a regiunii, marile glaciațiuni n-au avut cîine știe ce putere aici și, astfel, se păstrează lângă Oradea o floră străveche. Astfel cresc în România lotuși, precum în delta, caldă și străveche și ca, a Nilului. Localnicii îi zic „drețe”, științistii *Nymphaea lotus varietas thermalis*. Clima e plăcută, lipsită de agresivitățile iernii și verii de cîmpie. Media anuală a temperaturii este de plus 10,6° C. În ianuarie, temperatura cea mai joasă a fost de minus 1,9° C. Astfel stînd lucrurile dintotdeauna, se înțelege că dintotdeauna oamenii au căutat băile termale de la Felix ca pe o miraculoasă șansă oferită de mama natură în lupta cu bătrînețile și neputința, cu ruina trupului și necazurile spiritului. Unele surse arată că efectul acestor ape era cunoscut chiar cu un mileniu în urmă. În se-

colul XV, papa Inocențiu al VII-lea voia să construiască pe meleagurile Bihorului un spital. Primul stabiliment termal se clădește între anii 1717—1721. În 1885 se forează în câteva locuri de unde rezultă captări de ape termale la 49° C. Forajele ultimilor ani au dus la o cunoaștere mai precisă a posibilităților oferite de subsolul regiunii și la captarea unor izvoare cu temperaturi mergînd pînă la 90° C.

★

Medicul primar Octavian Popovici — medic șef al Policlinicii 1 Băile Felix — lucrează aici din anul 1952, de la absolvirea facultății. „După război, spune medicul Octavian Popovici, stațiunea se prezenta într-o stare jalnică. Aici avuseseră loc lupte grele și puținul ce se construisese fusese devastat. Primele reamenajări au asigurat tratamentul citorva sute de bolnavi anual. Noi a trebuit să facem o operă complexă, de calificare a personalului, de stabilizare, de asigurare a unor condiții de tratament cum zice cartea. Este necesar să subliniez că astăzi școala românească de balneologie este excelent cotate în lume. Eu m-am specializat sub îndrumarea profesorilor Eugen Moraru din Cluj-Napoca, Traian Dinculescu și Oprean din București, a regretatului profesor Sturza, unul din campionii balneologiei românești. Acestea se întimplau după 1952. Între timp, Felixul devine o stațiune comparabilă cu vestite stațiuni balneare din Cehoslovacia și Franța, iar investițiile cincinalului vor asigura o capacitate de cazare pe serie de 10 000—12 000 de paturi, ceea ce este de-a dreptul fabulos. În 1980, vom putea socoti cîteva sute de mii de pacienți anual. În prezent, numele și mai ales renumele stațiunii ne aduc pacienți din toate cele patru puncte cardinale. Nordicii, indonezi, preferă să vină și să revină, aducînd cu ei multime de alți nordici: suedezi, norvegieni, finlandezi, danezi.

Anul trecut am tratat, pe lângă zecile de mii de pacienți din țară, și 5 000 de străini. De fapt, nu am putea spune că noi contăm doar pe anume țări, în ce privește fluxul de vizitatori, fiindcă primim loturi organizate de pacienți din R.F. Germania, Anglia, S.U.A., Israel, Turcia. Cît despre cei care vin singuri, datorită bunelor oficii de propagandă ale Ministerului Turismului, precum și a propagandei pe care pacienții înșiși o fac, ne este greu să spunem cîți și de unde sînt. Unii au venit să se trateze de reumatism și de bătrînețe la Felix chiar

și din Australia. O vorbă zice că e de ajuns să spună careva de-un miracol, că imediat se găsește zece oameni dornici să-l vadă și să-l pipăie. Ni s-a întimplat chiar așa, ca un canadian, întors acasă pe propriile-i picioare, după ce venise în România sprijinit și dintr-o parte și din alta, a trimis la Felix alți zece de canadieni. Chestiunea este că „miracolul Felix” se bazează atît pe efectul apelor termale, cît și pe tratamentele complexe ce se adaugă la băile propriu-zise. Felixul nu e numai o stațiune de cură prin băi, ci și o concepție științifică — la care contribuția românească este remarcabilă. Noi contăm aici pe eficiența factorilor naturali de tratament. În trecut, se făceau doar „scalde” și împachetări cu nămol. În prezent se aplică la Felix 50 de metode de tratament ce cuprind gimnastică medicală, individuală și cu grupul, masaj, termoterapie, electroterapie, aerosol, băi de plante, tratamente cu Boicil forte și Pellamar. Apele Felixului sînt slab mineralizate și, deci, tolerabile dar conțin un număr mare de minerale, lucru foarte important în economia organismului uman. La ieșirea la suprafață, apa este perfect sterilă, astfel că ea are interesante proprietăți bacteriostatice și bactericide. Medicii noștri au contribuții bune la cercetarea multelor, încă, secrete ale apei termale de aici, iar cercetările acestea vor îmbogăți firesc metodele de tratament. Trebuie, de aceea, să citez numele doctorului Florea Atanasiu, al doctorilor Ion Negoescu, Dolfo Frențiu, Elena Silaghi și, aș îndrăzni să zic, pe al subsemnatului. Lumea știe că la Felix „se fac băi”. Adevărul este că, deși băile sînt elementul de bază al oricărui tratament, la Felix se face tot ce este nevoie pentru facerea și re-facerea omului, îndeosebi al celui vîrstnic. Pentru că, e util s-o spunem, 90% din pacienții noștri sînt bătrîni. Sau, mai corect spus, bătrîni pînă ce încep tratamentele. Mulți află după cîteva sezoane de băi și tratament la Felix o a doua tinerețe.

★

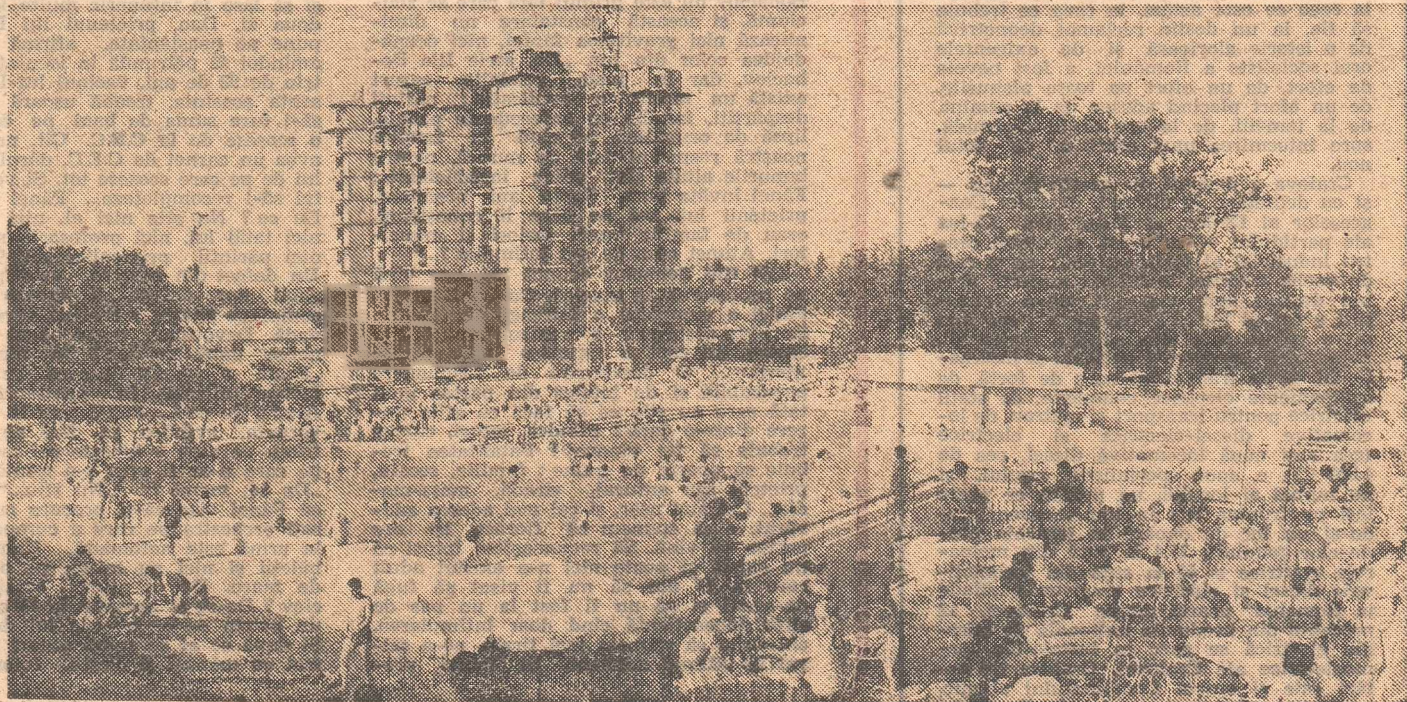
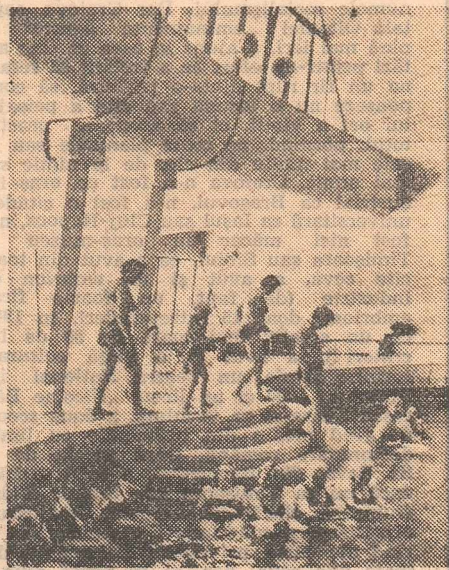
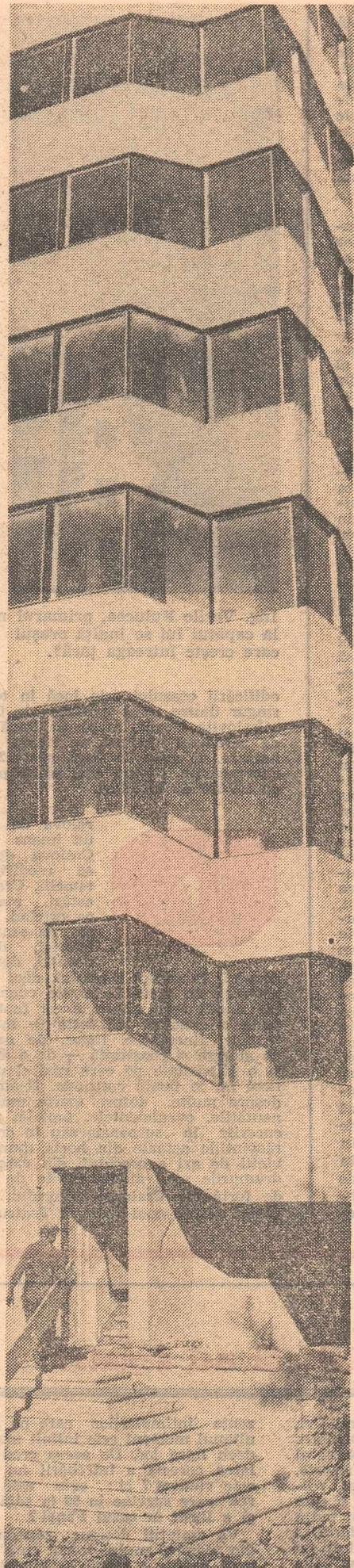
Stațiunea cu numele Felix este ceea ce se cheamă o stațiune cocheta. Hotelurile noi sînt de mină-ntii, serviciile ireproșabile, masa sănătoasă și bogată. Pe pantele dulci ale dealurilor inconjurătoare, policlinicile-hotel își înalță multele etaje albe, ștrandurile sînt pline din prima pînă în ultima zi caldă a anului. În prezent, complexele Felix 1, Nufărul mare și Nufărul mic, U.G.S.R. precum și vechile pavilioane asigură cazarea și tratamentul unui număr de peste 2 500 pacienți. Schița de sistematizare a zonei — cuprinzînd și localitățile Haieu, Rontău, Betfia și Sin Martin — prevede dezvoltările și noile construcții în cincinalul actual. În fața acestei schițe de sistematizare, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit în timpul vizitei sale de lucru în județul Bihor, pe 18 iunie, și a discutat atent viitorul stațiunii Felix și a celorlalte localități. Bihorul are un plan de investiții de 16 miliarde lei. Cîteva sute de milioane vor deveni policlinici și hoteluri. În 1980, acestea — Belvedere (400 locuri), *Nymphaea* (1 300 locuri), Muncelul (1 000 locuri), Poenița (500 locuri) — vor fi de-acum în funcțiune. Din condiția unei stațiuni cochete, Felixul va trece la condiția unei mari stațiuni, cu peste 10 000 de paturi pe serie de tratament. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat tovarășului Ion Cosma, ministrul turismului, și factorilor răspunzători din județ, să accelereze ritmul construcțiilor. Rațiunile politicii de investiții sînt aici evidente, direct, foarte direct în slujba sănătății oamenilor muncii. O anchetă efectuată de medicii stațiunii cu un mare număr din foștii pacienți ai stațiunii a dat rezultate, pur și simplu, excepționale. Numărul zilelor de concediu medical la foștii pacienți este, după perioada de tratament, de două ori mai mic decît numărul zilelor solicitate medical de oameni care n-au trecut prin miinile de aur ale personalului medical de la Felix, preferînd tratamentele obișnuite.

Și atunci, ce este Felix ?

Din numeroasele răspunsuri la întrebare, l-am putea alege pe acela oferit de Ion Chiriac din Manasia, țaran cooperativ și, prin voia sorții, reumatic care, după o partidă de duș suedez, primul din lunga spîță a Chiriacilor din Manasia, mi-a spus: „Felix ? Păi, iaca, sănătatea mea, drăguțule, că am înghițit foarte viața la hapuri și tot țeapăn mă simțeam și cu toate junghiurile”. Sau răspunsul doamnei Irma Hoffman, din Viena, care vine la tratament anual la Felix din 1968, după ce ani lungi și chinuți de viață își cam pierduse răbdarea cu viața: „După cură, stimată domnule ziarist, viața începe iarăși să aibă un sens și pentru mine. Iar mulțumirea mea pentru apele binecuvîntate ale stațiunii românești, aceasta este: am vorbit tuturor despre Felix ca despre un loc miraculos”.

Celelalte răspunsuri la întrebare își află în chip normal rostul între recunoștință și speranță.

Fotografii de ELENA GHERA ■

CRAIOVA

un oraș bătrîn,
ocupat de tineri,
o carte
cu majuscule arhitectonice
vorbînd despre
prezent și viitor

Șase sute de mii de ani, ne asigură istoricii, despart primii bolovani ciopliți de om, pe terasele înalte ale Oltului, de primele trepte de piatră, îngrijit tăiate, articulate monumental în scara cetăților noastre dacice. O astfel de cetate va fi fost și Pelendava, de pe vatra Craiovei de astăzi.

Deci șase sute de mii de ani s-au scurs pînă cînd omul locului a călcat pe dale de piatră, pe niște dale articulate măreț și grav, rînduite astfel încît efortul urcușului să se vadă, să se deseneze staționar, să se țină minte, să impună pasului o continuitate a surzii prin milenii, pentru ca, peste nu multă vreme, aceste trepte de piatră să fie acoperite cu pămînt, același pămînt din care talpa strămoșului se desprinsese într-un prim efort edil. Pietrele cetății au dispărut, peste ele a biruit pămîntul. A biruit pămîntul, iarăși, pentru încă multă vreme, și a biruit astfel de multe ori, pentru că, din vreme în vreme, am pus temelii, am pus pietre, dar pămîntul și uitarea le-au astupat. Dialogul cu strămoșii a fost mereu întrerupt, silnic întrerupt. Războaie, invazii, incendii, cutremure, revărsări ale apelor, calamități naturale și distrugerii ale istoriei au făcut ca, pe aceste locuri, caietul vremii să se rupă adesea, efortul edil să se reia mereu de la cota zero.

S-ar putea vorbi, răsfoind milenara cronică a Craiovei, despre facultatea acestui loc și a oamenilor care l-au populat de a fișni impredictibil, în diferite epoci, fără aparente puncte de sprijin în trecut, de-a dreptul în marea istorie, de-a dreptul pe culmile ei. S-ar putea vorbi despre facultatea acestui pămînt și a celor ce-au dăinuit pe spinarea lui de a renaște mereu din cenușa vremilor, prin salturi nu numai impredictibile, dar totdeauna spectaculoase. Fiind așa, fiecare din generațiile ce au scris cronică locului e, pe ruina sau pe temelii ei de veac, necraioveană sau anticraioveană față de cele ce au premerș-o, iar, dintre toate, cea care acoperă cel mai deplin paradoxul, prin saltul cel mai spectaculos din întreaga istorie, e generația acestor ultime decenii.

Pelendava e un punct pe o hartă, pe o fișie de pergament lungă de 7 metri, celebra „Tabula Peutingeriana”, unica hartă stradală a imperiului roman ajunsă pînă la noi;

un punct ce luminează, desigur, o epocă, dar o și încheie, un punct minuscul cit și urma penitei pe pergamentul străvechi, ce a lăsat nerezolvată o ecuație. Ce a fost cu această cetate, care-i istoria ei, cît a durat? Pietrele s-au năruit, peste ele a biruit pămîntul. Craiovei, pe la 1550, i se mai spunea încă „measto”, adică „loc” (adică pămînt!), deși, în veacurile ce au urmat, cercetările au scos la iveală bogate dovezi de viață umană după epoca Aurelian, cu o continuitate neîntreruptă pînă în veacurile medievale ale Banatului Craiovei și ale înfloririi Țării Românești. Mai apoi, în 1582, cînd din pămîntul vechiului „measto” se ridicase numai o generație, Craiova era decretată „oraș”. Ce strălucire va fi avut acest „measto” în epoca lui Mihai, a lui Brâncoveanu (cîtorul „Caselor Băniei”), a lui Tudor Vladimirescu, a revoluției pașoptiste, care-a făcut din „cetatea banilor” sediul celui dintîi guvern al ei? Dar pămîntul biruie iar cîuma ucide într-un singur an (1795) 3 000 de oameni, cînd ai mai tîrziu vin cu iureș turcii lui Pazvantoglu, trec orașul prin sabie,

apol prin foc („de au ars casele pînă la fața pămîntului”, scrie un martor al epocii), în 1814 o altă epidemie goleşte orașul, oamenii fug, vatra rămîne pusie. Între 1814 și 1852, deci pe cuprinsul de viață al unei singure generații, orașul, repopulat, are 20 000 de locuitori. După aproape un veac, în 1944, cifra dezamăgește: doar 50 000 de locuitori.

...Cifra de astăzi, după numai o generație: aproape 250 000 de locuitori!

Cifra de mine, cea a anului 1990, deci peste încă numai o generație: 350 000!

Craiova nu e singurul oraș românesc cu o diagramă a dezvoltării atît de contradictorie, uneori petrecîndu-se sub pămînt, subteran prin lipsa de notorietate, alteori retezată brutal, aparent refuzată de la ceea ce în mod curent numim „istorie”, nici singurul oraș ce și-a aflat, după multe și grele ocoluri prin vreme, centrul de gravitație istorică și socială prin cea mare și fundamentală reînnoiere a peisajului și a vieții ce poartă numele socialismului. Dar Craiova, capitala Olteniei „eminamente agrare” de pînă mai ieri, a ajuns la ceea ce este astăzi printr-un efort ce a trebuit să refacă nu un fir rupt dintr-o țesătură, să compenseze nu o lacună sau alta a peisajului ori a vieții, ci să acopere, practic, totul, pornind, pe toate planurile sau pe cele mai multe din ele, de la nimic sau mai nimic. Craiova n-a fost un oraș industrial ca Brașovul, n-a fost o cetate universitară ca Iașul sau Cluj-Napoca, n-a fost nici măcar un oraș-muzeu ca Timișoara sau Sibiu, ea a avut din toate cîte ceva, a avut și un embrion de industrie (de fapt, un foarte firav embrion: doar 15 întreprinderi, în 1944, cu un efectiv mai mare de 50 de lucrători!), a avut și o viață culturală (printre altele, un Teatru Național înființat în 1850 și un liceu, „Nicolae Bălcescu”, care e, ca vechime, a doua școală de grad mediu din principate cu limba de predare română, după școala de la Sf. Sava, din București), a avut, chiar dacă nu ca Timișoara sau Sibiu, clădiri frumoase, clădiri-monumente, majuscule arhitectonice marcîndu-l începuturile de rînd ale cărții priveliștii. Ea a avut din toate cîte ceva, dar, ca să poată ajunge la ceea ce este astăzi, la ceea ce trebuia să fie, la un destin reclamat deopotrivă de o istorie glorioasă și de exigențele orei socialiste a României, a fost nevoie de efort, de un efort pe toate planurile, de un efort plecînd adesea de la pămînt, de la temelii, de la cea dintîi cărămidă, spre întocmirea unui edificiu cu totul nou.

Craiova a devenit, în aceste decenii — și cu deosebire în ultimul, deceniul Congresului al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului — un mare, redevabil centru industrial al țării, puternic ca și cele de veche tradiție, la fel de modern, amplu deschis spre viitor. Craiova de astăzi e orașul lui „Electroputere”, cea mai mare cetate a electrotehnicii românești, autoarea — consacrată național și internațional — de transformatoare de forță, de echipamente electrice complexe, de stații electrice pentru transport și metrou, de locomotive diesel-electrice și electrice (cea mai nouă locomotivă diesel, cea de 4 000 CP, e, spun specialiștii locului, și nu numai ai locului, un produs ce poate ieși cu fruntea sus în lume, revendicîndu-și un loc de onoare în ierarhia produselor genului), 25,4 la sută din motoarele electrice și 55 la sută din locomotivele diesel și electrice magistrale „Made in Romania” poartă marca Craiovei. 12 procente din producția națională de energie electrică se nasc în instalațiile termoelectrice ale Craiovei. Craiova de astăzi este și orașul Combinatului chimic, unul din cele mai mari ale României

acestor ani, care dă astăzi 25,3 la sută din îngrășămintele chimice fabricate în țară, care-și exportă produsele în 50 de țări ale lumii și care, în acest cincinal, își va spori producția de 1,8 ori. 15 000 de tractoare anual va livra, la finele cincinalului, întreprinderea de mașini agricole „7 Noiembrie”, 7 450 de tone/an de mașini-unelte grele și de alte produse va fabrica, începînd cu anul 1978, întreprinderea de utilaj greu din Craiova, aflată în prezent în accelerată construcție.

D

în 1965, anul Congresului al IX-lea al partidului, Craiova e cetate universitară. S-au ridicat, pentru Universitatea Craiovei, construcții impunătoare (un sediu somptuos al Facultății de electrotehnică, plantat pe platforma de la poarta de răsărit a orașului, lingă „Electroputere”), se vor mai ridica în curînd și altele (chiar în acest cincinal, lingă noul spital al orașului va fi plantat noul sediu al Facultății de medicină, a cărei primă promoție de absolvenți a cîntat „Gaudeamus” în vara aceasta). În cîțiva ani, Craiova universitară și-a cucerit un solid prestigiu, în echilibru cu faima Timișoarei, urmînd cu pas strîns Cluj-Napoca și Iașul. Populația studioasă a urbei, elevi și studenți, numără astăzi peste 70 000 de băieți și fete, deci aproape un sfert din totalul locuitorilor.

Craiova n-a fost un oraș-muzeu, deși nu i-au lipsit nici monumentele arhitectonice, nici clădirile care să-i atragă aici pe cei mistuiți de patima vechimii scrisă în piatră. Restaurate, aceste clădiri-monumente se integrează poetic în viziunea orașului viitor, flancate de o nouă civilizație urbanistică, în rimă cu nevoile, gusturile și exigențele oamenilor acestei epoci. Monumentele de istorie și de artă, chiar cînd abundă, nu pot compune un oraș (în înțelesul Le Corbusier sau Niemeyer, de pildă!), ele pot doar organiza un centru arheologic sau artistic, un vast parc urban în care edificiul vechi pune ici-colo accente prețioase, de artă. Dar în rest?... Cîndva, Casele Băniei, cîtorite de Brâncoveanu pe măgura Sf. Dumitru, sau, în timpurile mai noi, cîteva clădiri-palate semnate de Ion Mincu, Petre Antonescu sau Paul Göttereau, puneau un surprinzător accent de artă peste o urbe unde, dincolo de centru, începeau ulița de pămînt și cocioabele de paianță. Accentul de artă a devenit acum privilegie, privilegiu urban. Craiova e flancată de esplanade de blocuri moderne, de mari ansambluri arhitectonice, între care, legate ca verigile unui lanț, articulate ca o coloană vertebrală — ea însăși, o podoabă arhitectonică a orașului — se înalță uzinele. În uzinele, fabricile și instituțiile de astăzi ale orașului lucrează 110 000 de oameni — aproape jumătate din populație. 80 000 dintre ei — unul din trei locuitori ai Craiovei — trăiesc în apartamente noi, în blocuri construite de stat; alte mii și mii și-au construit apartamente din fonduri proprii. Procesul re-

Ing. Vasile Bulucea, primarul municipiului Craiova. La capătul lui se înalță orașul de astăzi care crește întreaga țară.

edificării orașului este încă în toi. Unu singur dintre noile cartiere ale Craiovei, „Craiovița Nouă”, amplasat lingă o zonă de agrement întinsă pe cîteva zeci de hectare, va avea, în final, peste 25 000 de apartamente, putînd adăposti o populație de 100 000 de locuitori.

C

raiova de astăzi e un imens șantier. Craiova de astăzi se reedifică din temelii. Craiova de astăzi, mai mult ca oricînd, lucrează cu sentimentul istoriei, deci al duratei, deci al decăderii la sensul timpului, deci al întoarcerii cu toate ferestrele cugetului și ale minții spre viitor. Acest fapt presupune o angajare de forțe — materiale, tehnice, financiare, fizice, de concepție de gîndire și conștiință — de o amploare și o intensitate pe care spațiul unui articol nu le poate cuprinde. N-am vorbit despre multe, despre foarte multe din noutățile, evenimentele, faptele, punctele cucerite în suspensie sau în creionare, răspîntiile actuale din harta muncii și a vieții de azi a orașului, din care pleacă drumurile spre mine, liniile de sens și de forță ale Craiovei viitorului. N-am vorbit despre noul sediu al Teatrului Na-

ANCHETĂ SOCIALĂ

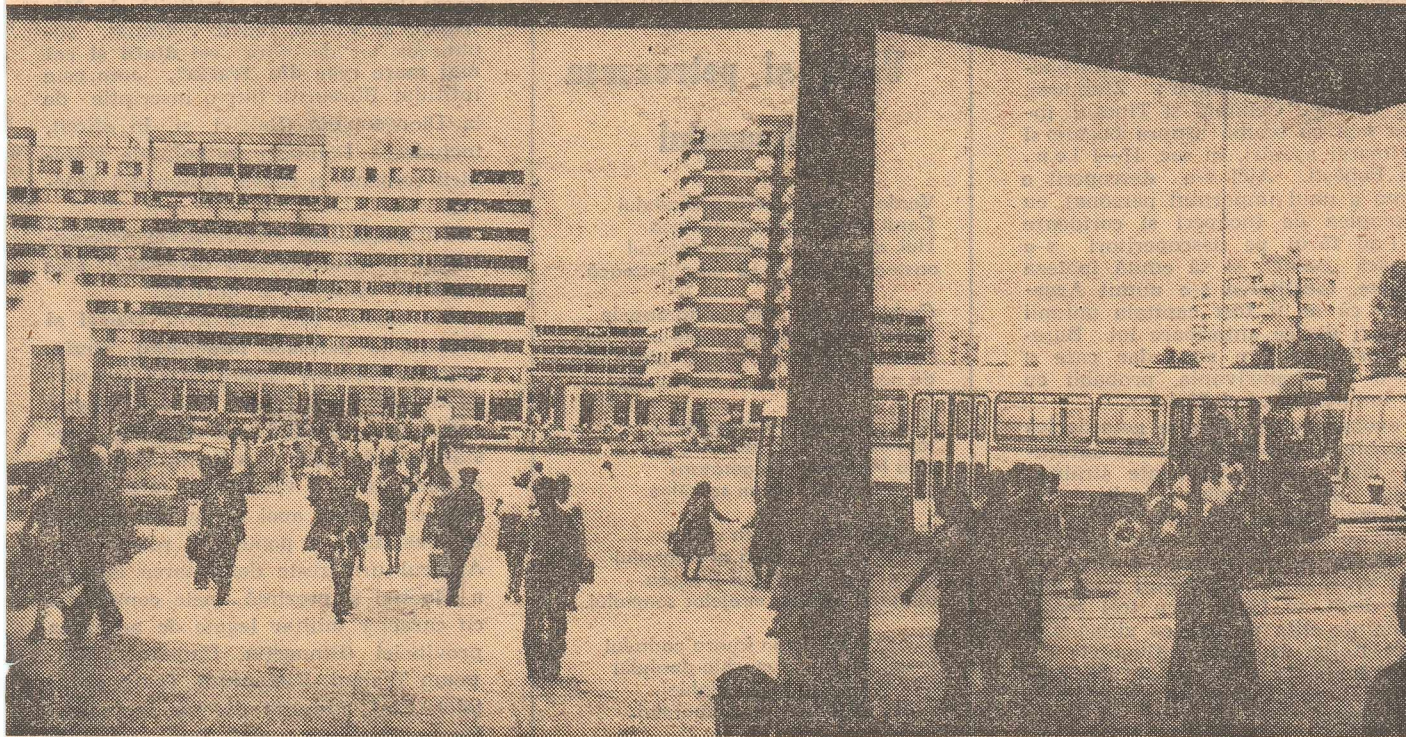
Justiția și-a făcut datoria. Și mai departe?

După ce și-a dat fiul pe mîna miliției, Ilie Bohaciov a început să scrie memoriile. La Procuratura generală, la Comitetul județean de partid, la ziare și reviste, precum că fiul lui nu este vinovat, respectiv nu este singurul vinovat, ca și cum în acest fel ar fi reușit să fie mai puțin singur. Măreț și trist edificiu al durerii! Desigur, nici Fănel Bohaciov (fiul) nu este primul minor care fură, nici Ilie Bohaciov nu este primul tată care se zburciună, și această constatare nu diminuează nici gravitatea faptei, nici deznădejdea celor din jur. „Da, scrie Ilie Bohaciov, dar în toate celelalte cazuri există un motiv, o explicație: părinți despărțiți, familie cu antecedente penale, lipsă de ocupație... pe cînd în familia noastră respectul față de muncă, pentru bunurile altuia sînt adine înrădăcinate; Fănel învîța bine. Șapte ani premiant, prietenii lui, cei pe care îi cunoșteam, erau de familie bună, serioși și muncitori. Atunci cum de s-a întîmplat?...”

„Și Ilie Bohaciov aruncă întreaga vină pe profesorul de muzică. Cu banii furați, Fănel a cumpărat o întreagă orchestră, întreaga orchestră a restaurantului din centru, pe care a ascuns-o la Casa pionierilor... O descărcare de răspundere previzibilă și de înțeles din partea unui tată care nu știe ce să facă cu atîta durere dintr-o dată? Fiindcă, totuși, cineva trebuie să fie vinovat! Fatalitatea trebuie să poarte un nume: familie, școală, prietenii sau anturaj, stradă, mass-media... Cel mai ușor, și cel mai adesea adecvat, e să spunem că fiecare își are partea de vină. Să recunoaștem totuși că nu există și poate nici n-a existat adult care la 17 ani să nu fi visat să fugă de-acasă și să nu fi fost la un pas de clipa inconștientă cînd doar întimplarea, obișnuim să spunem mai tîrziu, ne-a salvat în ultimul moment. Și totuși pre-

zența întîmplărilor care ne salvează ultimul moment este infinit mai frecvent decît lipsa lor. De aceea cred că formula corectă a întrebării nu este: „cînd este vinovat?” ci: „care este „întîmplarea” care survine în 99 la sută din cazuri și a lipsit în cazul Fănel?”

Vă amintiți desigur zăpada timpului din toamna anului trecut care într-o seară noaptea a reușit să blocheze șoselele și să lase în întuneric multe localități. Două zi, Dan, prietenul lui Fănel, pune pe neașteptate, afirmă Fănel, amîndoi să pătrundă în locuința unui bătrîn de 92 de ani, vecinul lui Dan, în sența acestuia, treabă ușoară desigur, să-i fure suma de bani pe care tocmai o scosese de la C.E.C. Cit, nu știa. I-a avea un carnet de C.E.C. dăruit de mama lui de care scosese tot. Și voia în acel fel să-l recompleteze... Fănel a acceptat. De ce? Nu știe nici el, nici mama, nici tatăl lui, nici profesorii, nici vecinii, nici părinții prietenilor lui. Teribilisr! Un defect din naștere, aproape neobservabil dar defect, îi crease suficient de complexe pentru a resimți nevoia de bucurie. Devoțiune oarbă față de proiectul născut în mintea lui. În nici un caz „Eram conștient de ceea ce urma să facem”, afirmă în penitenciar Fănel. Atunci de ce?... Fănel tace în hainele vîrgate, avînd-o în față pe mama lui, ființa pe care o iubește cel mai mult. Pe care n-ar fi vrut s-o mintă niciodată. „De ce, mamă?” „Nu știu...” Supoziți că Fănel visa să-și procure cu banii furați orchestra pe care a cumpărat-o pe la urmă este nefondată. Habar n-avea băieții și nici nu mizau pe o sumă mare de mare. De ce atunci, cetățene Bohaciov? De ce ai acceptat la 17 ani să prind un bătrîn de agoniseala lui de o viață? Și după ce ai acceptat, atunci cînd ai tratat cu mînuși și clește, folosindu-te

umul n-a fost ușor, dar
d în ritmul accelerat în

al (printre cele mai mari, mai mo-
ze și mai frumoase din cite se află
și în România), despre viitorul sediu
Operei (fostul local al Naționalului,
aurat și adaptat unor cerințe mo-
ne), n-am vorbit despre marele și ro-
ticul „Parc al poporului”, de la poar-
rașului (parc care, din nou, ne obligă
apelăm la superlative, să-l numim
ntre cele mai mari ale țării”, „prin-
cele mai frumoase”, „printre cele
... Parc ce a fost, în anii din urmă,
nenajat și îmbogățit cu noi podoabe,
în incinta căruia, ni se spune, se va
hide un „Muzeu de artă peisageră”,
se pare, în lume). N-am vorbit des-
noul Muzeu de istorie, despre mai
niul Muzeu de artă, despre noua sec-
„Tuculescu”, despre mai vechea in-
ie, ajunsă se pare la o cristalizare, a
nizării unui muzeu etnografic în aer
r. N-am vorbit, vorbind despre inten-
despre ideea reconstituirii la Craiova
telierului lui Brâncuși din Impasse
sin. N-am vorbit, vorbind despre
izări, despre noul stadion de 30 000 de
ri. N-am vorbit, vorbind despre idei,
ore cea (din păcate așteptând cam de
t în această stare, doar de idee) a de-
rii cu plăci memoriale a unor case
te de viață și opera unor bărbați de
nă ai acestor locuri. N-am vorbit
pre multe altele, nici despre Casa de
ură (800 de locuri) ce-și va deschide

porțile în acest cincinal, nici despre noul
și intinsul Complex sportiv din Lunca
Jiului, nici despre Sala sporturilor (2 000
de locuri), aflată acum în construcție, nici
despre viitorul cinematograful din „Craio-
vița Nouă” (650 de locuri), nici despre
Satul de vacanță al copiilor (45 de că-
suțe, deja predate micilor locatari în-
tr-un incintător decor dintr-o margine
inverzită a urbei). N-am vorbit despre
rezolvarea problemei alimentare cu apă
a municipiului (rezolvare ce se așteaptă
la sfârșitul acestui an), nici despre rezol-
varea (în sfârșit!) a problemei transpor-
tului în comun (rezolvare ce se așteaptă
în ziua, poate nu tocmai îndepărtată, cind
pe străzile și bulevardele Craiovei se vor
ivi tramvaietele). N-am putut să transcriem
întregul pomelnic de date, cifre, imagini
și mărturii ce încercuie viața orașului,
avîntul său pe toate planurile, am indi-
cat doar, pe scurt, citeva dintre ele, cite-
va din celele nervoase ale unui orga-
nism în plină și explozivă creștere, ce-
lule ce s-au aprins în atingere cu o mare
idee: ideea orașului socialist de astăzi,
a orașului comunist de mâine.

Ce ne-a scăpat?

Ne-a scăpat să mai spunem — deși,
credem, asta s-a dedus ușor — că antica
Pelendavă e un oraș foarte tânăr, că
populația lui este foarte tină, că acești
250 000 de locuitori ce-i umplu fabricile,
instituțiile, facultățile, școlile, străzile,

În noul cartier al Gării — o sugestivă
poartă spre Craiova de astăzi.
Fotografii de ION PREDOȘANU ■

parcurile, blocurile cu multe etaje, repre-
zentînd nu mai puțin de 40 la sută din
populația Doljului și nu mai puțin de 80
la sută din populația sa urbană, sint, în
imensă majoritate, tineri, 70 000, deci
peste un sfert, sint elevi și studenți. Trei
sferturi din celelalte trei sferturi sint, la
fel, oameni tineri, judecînd după vîrsta
medie a colectivelor fabricilor (sub 30 de
ani la „Electroputere”, sub 26 la Combi-
natul chimic etc.). Peste 90 la sută din
cei 40 000—50 000 de navetiști, locuitori ai
zonelor limitrofe, ce intră zilnic pe poar-
ta urbei, devenindu-i cetățeni de o zi,
sint oameni tineri. Deci Craiova, bătrîna
Craiova, a fost ocupată de tineri, a de-
venit un oraș al tinerilor.

e înseamnă Craio-
va pentru tinerii
ei, ce înseamnă ti-
nerii pentru Craio-
va? Ce înseamnă
nă să fii tinăr în-
tr-un oraș foarte
bătrîn și foarte
tinăr?

Adresăm între-
barea primarului municipiului, tovarășu-
lui inginer Vasile Bulucea, el însuși un
om cu amintirile tinereții încă proaspete
(are 45 de ani), tinăr și ca primar (deține
funcția de vreo trei ani), răspunzător
pentru nou, deci pentru tinerețea orașu-

lui, deși, ca oltean, ca om al locului,
sensibil și la un anume farmec nostalgic
al „Craiovei de altădată”, pe care nu-l
poți cu toată inima demola.

La prima parte a întrebării — la ceea
ce înseamnă orașul pentru tinerii lui —
a răspuns, de fapt, mai înainte, dictin-
du-ne datele, cifrele, imaginile și mă-
rturiile despre dezvoltarea industrială,
culturală și urbanistică a Craiovei. A
răspuns, implicit, și la ultima parte,
fiindcă tot ceea ce s-a înfăptuit, se în-
făptuiește, se va înfăptui în Craiova
este într-o covârșitoare măsură fapta ti-
nerilor, efortul lor. Sigur, continuă el,
mai sint destule de făcut de către am-
bele părți; sigur, tinerii și orașul se
sprijină reciproc, se iubesc chiar, altfel
nu s-ar fi făcut atîtea pentru tineri,
altfel tinerii, la rîndu-le n-ar munci cu
atîta onestitate, decizie și ardoare, nu
numai în fabrici și instituții, nu numai
în școli și facultăți, ci și în orele libere,
pe șantierele muncii patriotice, plantînd,
de pildă, nu mai puțin de 1 500 000 de ar-
bori și de arbuști în parcuri, grădini,
piețe și scuaruri, realizînd în cincinalul
trecut lucrări în valoare de 500 000 000
lei, adică 1 000 de lei anual pe cap de
locuitor. Sigur, în această relație, cea
dintre tineri și orașul lor, pe care o do-
rim totdeauna rodnică și fierbinte, mai
intervin și răceli, uneori una din părți
cere mai mult, cealaltă dă mai puțin, im-
portant este însă că totul se face în nu-
mele viitorului, deci al tinerilor. Există
— a existat dintotdeauna — un viitor
pasiv, un viitor al încrederii, desigur, dar
fără beneficiul necredinței. Anii socialis-
mului, și mai cu seamă cei ai ultimului
deceniu, au făcut activ acest viitor,
anexîndu-l în folosul întregii societăți,
învîntîndu-i pe toți, vîrstnici și tineri,
drumul spre el. Construcția uzinei „Elec-
troputere” a început cu tineri brigadieri,
Colectivul Combinatului chimic avea, la
început, o vîrstă medie de numai 21 de
ani, fiind în epocă, spun statisticile, în-
treprinderca cu oamenii cei mai tineri
din România. Apoi, an de an, vîrsta me-
die a chimistilor craioveni a crescut. De
la 21 de ani la 22, apoi la 23, la 24, la 25,
astăzi la 26. Ani în care tinerii, muncind
cu ardoare pentru prezent, maturizîndu-
se la școala lui, au învățat drumul
spre viitor. L-au învățat nu ușor, ci cu
eforturi, uneori cu sacrificii, dar la ca-
pătul lui se înalță orașul de astăzi, re-
dutabil centru industrial, cetate a știin-
ței, pilon al noului urbanistic, crescînd în
ritmul accelerat în care crește întreaga
țară, integrîndu-se ei, înalțînd demnita-
tea celor ce-l locuiesc. Și dacă mai adău-
găm — continuă primarul, care-i și el un
om încă tinăr — că tinărul acestei epoci,
crescut la școala muncii pentru edifica-
rea unui oraș și a unei țări, a învățat
să-și includă devenirea sa în devenirea
celorlalți, astfel încît să poată observa
că riul se mișcă chiar dacă el e cu fata
sau cu spatele la curgerea șuvoiului,
avem încă o dovadă că drumul spre vii-
tor — al lor, al acestor tineri, al orasu-
lui lor și al țării întregi — e un drum
deschis.

ILIE PURCARU ■

starea de calamitate din oraș, în lo-
nța unui om singur, nu ai avut nici o
inere, nici un gînd nu te-a împins să
iei pină la ultimul ban?...
— NU!

Premiant pînă în clasa a șaptea, cu-
nte ca o fată pînă într-o optă, iubit și
imcompătimit în cartier, Fănel este
ul de băiat de provincie după care,
dă bună ziua, bătrînele pedante
orec privirile de plăcere și invidie pen-
părintii care l-au crescut. Cu multă
sonalitate, tenace și cu o inteligență
mult peste medie, îl caracterizează
ofesorul său de matematică, Nadim
ubec. Citea toată ziua și ar mai fi citit
astăzi, afirmă mama, dacă astă-vară
ar fi intervenit răceala dintre el și ta-
lui, cînd Fănel a mers să lucreze în
peași întreprindere ca muncitor necali-
ot. Și poate nu s-ar fi întimplat nimic
că la aceeași întreprindere n-ar fi ve-
să lucreze și Dan, prietenul lui Fănel,
e beneficiind de o relație, unchiul lui
e contabilul-șef al întreprinderii, n-a
t dat ca și Fănel să execute muncă
calificată, ci distribuitor pe mașini,
fel că Fănel, deși infirm, căra și des-
ca ceea ce prietenul său valid trans-
rta cu mașina în ce fel poate para un
rinte fără pregătire această diferențiere
cit ordonînd fiului să tacă?

— Mamă, tata mă urăște.

— Ești un prost. Cum poți să spui așa
va? Pentru cine crezi că muncește
tă ziua, bolnav de inimă, cu piciorul
chilozat, dacă nu pentru tine?

— Mă urăște, mamă! Ca să facă bărt
din mine, mă chinuie la muncă pe
ce nu le pot face. Dan cum poate fi
distribuitor iar eu nu?

— Știi foarte bine care e situația!...
Știa, dar așa cum tatăl lui, știînd, îi or-
na să tacă, el refuza să creadă, cum
tuză orice băiat de 17 ani să creadă în
putința părinților.

Începutul școlii coincide cu dezinteresul
al al lui Fănel pentru meseria pe care
o alesese: mecanic naval. Hotărâste
re Fănel să se descurce singur în
tă, fără ajutorul tatălui său, și împo-
va sfaturilor lui, și se gîndește la o
serie ușoară, ca pentru puterile lui fi-

zice mai reduse? Profesorii care-l cunosc
afirmă că acest lucru, dat fiind caracte-
rul închis și tenacitatea băiatului, de a
duce totul la capăt de unul singur, nu se
va ști niciodată. Fănel se înscrie la cer-
cul de muzică de la Casa pionierilor și
împreună cu noii săi prieteni frecventează
Café-barul și nopțile ajunge acasă după
ora permisă: 10, ceea ce face ca tatăl să
simtă răzvrătirea fiului și să adopte mă-
surile corespunzătoare temperamentului
său: îl bate brutal.

— De ce, mamă?

— Nu știi cum e tata cînd se ener-
vează? Ascultă-l, de ce nu faci cum
zice el?

— Nu mă înțelege, mamă!

Acum, după ce școala nu mai mergea și
nu mai exista pentru el nici un punct de
interes, Fănel simțea aproape nevoia
acestei neînțelegeri, idee ce-l scutea de
multe explicații și procese de conștiință.
Și propunerea ciudată a prietenului său
de a intra în locuința unui bătrîn de 92
de ani și a-i fura toți banii pe care-i
avea picase pe dispoziția puțin favorabilă
a întrebărilor de orice fel. Și a acceptat.
Fănel a spus mamei că doarme la Dan,
Dan a zis că doarme la Fănel și amin-
doi s-au dus la un al treilea prieten ai
cărui părinți erau plecați; spre miezul
noptii, sub un pretext oarecare, au ple-
cat, anunțînd că se vor întoarce, au mers
la locuința bătrînului, au scos lăcățul, au
intrat în casă, cu mînuși, cu lanternă, cu
clește, cu tot ce trebuia, au spart sertare,
au furat toți banii pe care l-au găsit,
45 000 lei, s-au întors la prietenul lor co-
mun, care la început s-a supărat, iar
apoi, pentru două mii de lei, a acceptat
să nu-i piarască, au împărțit banii pe din
două, fără să-i numere, s-au culcat și a
doua zi Dan, speriat, l-a rugat pe Fănel
să țină la el și partea lui. Fănel a luat
toată suma, mai puțin cele două mii date
gazdei lor, s-a dus cu ea la Casa pionie-
rilor, a mintit și o are de la tatăl lui,
navigator, ca să-și cumpere instrumente
muzicale, au mers apoi la Café-bar unde
s-au întîlnit și în zilele următoare, apoi
la restaurant, unde au convenit cumpă-
rarea orchestrei, la școală bineînțeles că
nu mai mergea, fiindcă imediat au apă-

rut pe lîngă el binevoitori de circumă
de tipul Luigi, cu țigări străine și fete
și sfaturi și întreg lațul de momeli me-
nit să se succedă gîtul și capul unui adoles-
cent. Șantaje, beții, visuri, planuri, iar
șantaje, remușcări de scurtă durată, prie-
tenii dubioși, laude și amintiri grotesti,
circumii, fum și tatăl care, aflînd, îl bate
la sînge, cu ceasul deșteptător, cu sticla
de lapte, și fuge la miliție, neștiînd ce se
întîmplase, să ceară ajutor, să prevină
catastrofa. Fănel fuge de acasă, cître-
ieră orașul în compania aceluiași prieteni
care acum îl șantajează, acum îl acoperă
de laude și momeli și cînd miliția îl
prinde parcă nici nu așteptase altceva și
recunoaște totul pe loc, fără nici o intro-
ducere, ușurat și contrariat cit de ușor
fusesse. Nici o circumstanță atenuantă,
nici o scuza, și bineînțeles nici o îngă-
duință. Organele judecătorești acordă pe-
deapsa maximă. Atît pentru făptași, cit și
pentru complici.

„Eu sint principalul vinovat, spune Fă-
nel. Mi-am distrus viața. Am pierdut un
an de școală și școala în general...” Fănel,
tuns în cap, un cap mic și plecat, nu e
nici trist, nici vesel, nici sfios, nici decis,
pară și chiar este un băiețel ieșit din-
tr-o încercare peste puterile lui, sleit, în-
cetoșat, care n-are decît o singură do-
rință: să doarmă atît cit să poată uita
și să creadă că nimic nu a fost adevărat.
„Vin de la fratele tău, îi spun, Daniel a
terminat clasa întâi pe primul loc. ca și
tine altădată, și mi-a spus că a prins pen-
tru tine doi Calul-poppii și un fluture și
te așteaptă ca să-i pui în insectar...” Este
singurul stimul care-l face să tresară pe
care ție-o poți pune în fața acestui mic
dezastru: De ce tocmai Fănel? Care este
acea întîmplare care survine în 99 la sută
din cazuri și a întîrziat tocmai în hotări-
rea destinului lui?

Miră desigur, de la început, lipsa de
delicatețe, de înțelegere, ca și opacitatea
cu care s-a acționat în cazul atît de
limpede și previzibil și de obișnuit al pre-
zentării într-o fabrică a doi buni prieteni
cărora li se aplică regimuri de viață și
muncă diferențiate. Penibilă miopie și
triste consecințe! Dar cel mai mult sur-

prinde ușurința cu care profesorul de
muzică de la Casa pionierilor a crezut
povestea celor 45 000 lei cu care Fănel a
cumpărat o întreagă orchestră. Pentru
această credulitate, legea juridică nu pre-
vede pedepse. Justiția, cit a putut, și-a
făcut datoria și mai departe?

Cum a aflat Ilie Bohaciov de aventu-
rile fiului său? În primul rînd de la o
vecină, o fată tină, muncitoare, de la o
țară, care locuia în gazdă la familia Bo-
haciov, Olaru Valeria. L-a văzut pe Fănel
cu un calup de țigări străine și cu unele
lucruri scumpe pe care în mod obișnuit
un elev n-avea de unde să le aibă și i-a
spus mamei lui Fănel să fie atentă și să
controleze cu grijă programul fiului ei.
Ce s-ar fi întimplat dacă, în locul profes-
orului de muzică, Olaru Valeria ar fi
fost aceea care ar fi aflat că Fănel are
45 000 lei cu care vrea să cumpere instru-
mente muzicale? Ar fi reușit ea îm-
preună cu părintii să-l determine pe Fă-
nel să ducă înapoi bătrînului banii fu-
rați? În majoritatea cazurilor acest lucru
reuşește. Cert este că profesorul de mu-
zică, noul idol al lui Fănel, ar fi reușit.
În acest fel fi condamnă nepăsarea și
indiferența. Oricare dintre noi putem
constitui „întîmplarea” decisivă în viața
unui alt om, o dată în viață sau de mai
multe ori. Un profesor însă are prin sta-
tut și jurămint această menire.

Ceea ce nu reduce vina lui Fănel, nici
răspunderea părinților. Fiindcă, tovarășe
Bohaciov, l-am întrebat pe fiul cel mic,
Daniel, cînd ați stat împreună ultima
oară? Și Daniel, care este premiant și
inteligent, nu mi-a mai răspuns ca pînă
atunci în doi peri, nici n-a mai fugit după
fluturi, ci s-a gîndit foarte mult, deoa-
rece își dorea să răspundă la întrebarea
mea, nu voia să cedeze și cînd si-a adus
aminte a fost, vă asigur, nesus de feri-
cit: într-o seară, a zis, stăteam la tele-
vizor și eu eram cu mina la falcă, pe spe-
tează, și tata mi-a dat peste mină și eu
eram să cad și i-am spus că mai vreau,
iar el mi-a mai dat o dată și gata. Asa
mi-a spus. Și cînd l-am întrebat ce urăște
cel mai mult și mai mult știți ce mi-a
răspuns? BATAIA.

NICOLAE CRISTACHE ■

Pietrele Daciei vorbesc

Acesta este titlul volumului recent apărut în editura Universității Carolina de Nord, Chapel Hill, Statele Unite ale Americii. Cartea o datorăm profesorului Paul MacKendrick de la Universitatea Wisconsin, din Madison. Pentru a putea realiza valoroasa lucrare, profesorul american a învățat, în primul rând, românește și a efectuat o lungă călătorie de documentare în România, lucruri care i-au înlesnit, firește, o aprofundată cunoaștere a celor dintii capitole din istoria noastră precum și studiul „pe viu” a monumentelor arheologice păstrate în numeroase muzee ale României.

Monumentele arheologice sînt cele pe baza cărora prof. Paul MacKendrick scrie istoria culturii antice. Cartea la care ne referim vine să se adauge altora, ale aceluiași autor, care aveau drept subiect monumentele Greciei (The Greek Stones Speak), ale Peninsulei Iberice (The Iberian Stones Speak), ale Germaniei (Romans of the Rhine), Franței (Roman France). Alegerea monumentelor din România, pentru a întregi istoria culturii pe care o scrie prof. Paul MacKendrick, n-a fost întâmplătoare. Ea își găsește temei în importanța și aportul pe care l-au adus strămoșii noștri daco-geți la tezaurul culturii antice.

Pentru a înfățișa cititorilor americani istoria pămîntului românesc începînd de pe la anul 3000 î.e.n. pînă la începutul secolului al VII-lea, autorul face o scurtă prezentare a întinderii și așezării geografice, precum și o descriere fugitivă a reliefului, cliimei și a diferitelor provincii românești.

„Cultura neolitică, spune prof. MacKendrick, în Europa este pretutindeni revoluționară: marchează trecerea de la viața nomadă la cea sedentară, de la ceea ce un martor cu prejudecăți ar numi sălbăticie la civilizație, la momentul cînd omul pentru întia dată începe să aprecieze și să creeze frumosul. Dar nicăieri în afară de bazinul Mării Egee acest frumos nu este mai impresionant decît în sculptura și ceramica neoliticului din România”. Autorul își susține afirmațiile prin ample referiri la bogatul material arheologic descoperit pe teritoriul României. Printre acesta figurează și „gînditorul”, la care se adaugă minunata ceramică pictată cucuteniană.

Despre „gînditorul” de la Cernavodă, ce se află azi în Muzeul de istorie al R.S. România de la București, prof. MacKendrick spune: „În afară de realismul arhaic, simplitatea liniei, pe care orice sculptor modern — un Henry Moore, de exemplu — le-ar invidia, mai există o dimensiune spirituală care n-a mai fost atînsă în artă înainte și rareori după aceea”.

După părerea profesorului american, în istoria culturii preistorice românești au existat două momente de importanță excepțională, cu contribuții esențiale la tezaurul civilizației antice. Primul dintre acestea aparține epocii neolitice, iar cel de-al doilea a avut loc după trei milenii. Este vorba de statul în fruntea căruia s-a situat marele rege Burebista.

Cel de-al doilea capitol al cărții a fost consacrat coloniilor grecești de la Marea Neagră. Sînt prezentate monumentele mai importante descoperite la Histria, Tomis ori Callatis. Se insistă mai ales asupra Histriei, pe care autorul o numește „Pompeiiul românesc” și unde săpăturile au fost începute încă în 1914 de către marele nostru savant Vasile Pârvan, pe care prof. MacKendrick îl numește „părintele arheologiei moderne românești”.

Pe lângă monumentele descoperite în cele trei orașe grecești de pe litoralul românesc al Mării Negre, și mai cu seamă pe baza acestora, sînt înfățișate momentele mai importante pe care le-au trăit de-a lungul veacurilor cetățenii acestor colonii. Un loc important este rezervat relațiilor stabilite între noii veniți și băștinaii geți. Sînt prezentate apoi sistemele de conducere politică, instituțiile civile și religioase, educația, cultura, sistemul defensiv etc. Toate acestea, eșalonate pe diversele faze din evoluția fiecăruia dintre cele trei orașe.

„Cel mai fascinant capitol al acestei istorii — folosind cuvintele autorului — s-a scris în cetățile — adevărate cuiburi de vultur — ale statului dac dezvoltat la poalele Carpaților sudici,

în Transilvania, dar aceste cetăți au avut importanți predecesori în cîmpie”. Prof. Paul MacKendrick se ocupă mai întîi de așezările daco-gețice descoperite în Cîmpia Munteniei; Zimnicea, Piscul Crăsan, Cetățeni și Tinosul, insistînd mai cu seamă asupra bogatei și înfloritoare așezări, în sec. II—I î.e.n., de la Popești. Aici s-a descoperit o locuință a unui important personaj, cu un complex de încăperi și coridoare care i-au făcut pe descoperitori s-o numească „palat”, și să emită ipoteza că, poate, localitatea s-a numit Argedova și că ar fi fost capitala uniunii de triburi dacice anterioare lui Burebista, primul mare rege dac care a mutat-o în Transilvania, probabil cu puțin înainte de anul 80 î.e.n.

În evoluția ei, civilizația geto-dacică a absorbit — folosind expresia autorului — mai multe influențe străine: grecești, ilire, romane și celtice, insistînd mai ales asupra celor din urmă. Cu privire la celți, prof. MacKendrick este de părere că aceștia au găsit un modus vivendi cu autohtonii daci mai deplin decît au făcut-o cu trei secole mai înainte elita etruscă cu villanovienii din Italia. Cu toate influențele suferite, civilizația daco-gețică își păstrează individualitatea și personalitatea distinctă.

Momentul cel mai de seamă din istoria strămoșilor noștri daco-geți l-a reprezentat, fără îndoială, unificarea acestora sub Burebista. Să-i dăm însă cuvîntul profesorului american: „Așezările dacice, după cum o demonstrează arheologia, încep să prezinte semne ale unei deosebite prosperități în cursul primului secol î.e.n. Cauza umană pentru aceasta, prima personalitate de mare anvergură a istoriei Daciei, a fost regele geto-dac Burebista care, prin geniul său diplomatic și militar, prin convingere și forța armelor, a reușit să unească triburile autohtone, pînă atunci dezbinat, dintre Pannonia și Marea Neagră și în sud pînă în Tracia. El și-a impus fără milă dominația asupra coloniilor grecești de pe coasta Mării Negre. El a fost la fel de sever cu propriul său popor, forțîndu-l să-și stîrpească viile, pentru ca, zice-se, să le înfrîneze regretabila lor înclinare spre beție. În strădaniile sale din domeniul moralei, el a avut ajutorul marelui preot, Deceneu. Așa după cum am văzut, probabil, cîndva... el și-a mutat capitala de la Popești în Carpații sudici. Fiind cea mai mare putere de la nord de Munții Balcani, el a fost curtat de Pompeii care dorea ajutorul său împotriva lui Cezar în războiul civil din 49—46 î.e.n. Dar Pompeii a fost învins și Cezar plănuia o expediție împotriva lui Burebista, cînd pumnalele asasinilor l-au răpus în 44. Din nefericire pentru unitatea Daciei, Burebista a fost asasinat în același an de invidioșii șefi de trib nemulțumiți sub domnia lui autocrată. La moartea sa, regatul s-a dezmembrat în patru sau în cinci părți, deși nucleul transilvan s-a păstrat și a rămas împărțit pentru o sută de ani, cînd a fost reunit sub un alt erou al românilor, Decebal.

Centrul Daciei de la poalele Carpaților sudici, unde și-a mutat capitala Burebista, este înzestrat cu unele dintre cele mai fermecătoare peisaje din Europa”. După care urmează descrierea atît a regiunii cît și a mărețelor ruine de la Costești, Bițaru, Piatra Roșie Fețele Albe și Sarmisegetusa. E de la sine înțeles că autorul a insistat mai mult asupra ruinelor de la Grădiștea Muncelului și, în special, asupra monumentelor din incinta sacră.

Pe lângă monumentele complexului din Munții Orăștiei, prof. MacKendrick se referă și la alte cetăți, cum sînt acelea de la Bănița, Căpîlna, Tilișca, Piatra Craivii, Bița Doamnei, Cozla, Barboși etc., amintind de fiecare dată monumentele și descoperirile cele mai importante.

Următoarele două capitole (cel de-al patrulea și al cincilea) sînt consacrate cuceririi romane și Daciei sub ocupația romană. Autorul își axează considerațiile, în primul rînd, pe cele două mari monumente: Columna lui Traian de la Roma și Trofeul aceluiași împărat de la Adamclisi. În chip firesc, sînt folosite atît textele antice, fie ele narative ori epigrafice, cît și descoperirile arheologice scoase la iveală întîmplător sau pe calea săpăturilor sistematice.

Ocuparea Daciei pe parcursul celor două războaie este urmărită pe baza scenelor de la Columnă, reprezentări ce pot fi azi bine văzute pe excelențele copii ce se află la Muzeul de istorie al R.S.R. de la București, în Muzeul Vic-

Viața și petrecerea Viteazului

Verde și rece-i lacrima bradului
Cerul e vinăt, piatra e seacă.
Hei, de-a călare trece Viteazul
oastea vrăjmașă să mi-o întreacă.

Cerbii cei albi cată pe-aproapele
urma domnească să nu mi-o piardă.
Abia-și mai ține Mihail pleoapele
de neodihnă: veșnic c-o bardă.

Viața mai toată-l alergătură.
Iată Valahia-i pohta lui dulce
Iată Moldova-i fulgerătură
și nu-l adastă să mi se culce.

Ci Alba lulia mîndra cetate
fost-a aleasă dalbă a domnului
unde trezit-a neamul și legea
din prea adîncul mrejelor somnului.

Și-așa rămas-a în frunza codrului
în valul apei, în muchia dealului
IO MIHAI, Domnul Valahiei
și al Moldovei și al Ardealului.

Că nu e piatră, nu e pădure,
nice fîntînă, nice un plai
să nu foșnească în românește:
Glorie Eroului,
pururea Bravului,
Marelui Domn Mihai.

ADRIAN BUCURESCU ■

toriei și Albert din Londra, ori Muzeul civilizației romane de la Roma. Copiile după Columna lui Traian, din forul de la Roma ce-i poartă numele, sînt cu mult mai accesibile decît monumentul înșuși, unde diversele scene urmează ductul coloanei și sînt situate la înălțimi destul de mari.

La începutul lunii august a anului 106, cel de-al doilea război s-a terminat și Dacia s-a constituit ca provincie romană. „Dar, spune prof. MacKendrick, viața dacică n-a fost oprită, ea va trăi de-a lungul celor 165 de ani de ocupație romană. Romanizarea a făcut Dacia prosperă fără să-și piardă cultura autohtonă și cînd romanii în anul 271 s-au retras, dacii și-au continuat viața folosindu-se de ceea ce învățaseră de la maeștrii lor romani, vorbind limba latină, care este pînă astăzi rădăcina limbii române, fiind deplin conștienți de moștenirea lor culturală.”

Cu privire la semnificația monumentului de la Adamclisi, pe care-l descrie amănunțit din rațiunea insuficienței lui cunoașteri, profesorul american consemnează toate ipotezele formulate: Traian a pus să fie construit pentru a celebra o victorie majoră obținută în primul său război, ori pentru a comemora pe cîțiva dintre cei căzuți în războiul lui Domițian din 85—89, ori din ambele rațiuni. Evident rămîne faptul că trofeul de la Adamclisi reprezintă cel mai remarcabil monument al artei primitive provinciale din toată lumea romană. „El este inferior din punct de vedere artistic celui de la Roma. Dar, ambele, mi se pare — spune autorul — comunică același mesaj: armata romană este invincibilă, eroismul dacilor este admirabil, lupta lor este patetică”.

O atenție aparte este acordată populației autohtone, care s-a romanizat și care a rămas pe loc: atînci cînd „pă-răsirea sub Aurelian în 271 a fost mai ales a administratorilor și a proprietarilor funciari. Dacii au rămas pe loc, făcînd ceea ce făceau de obicei fără protecția armatei romane, cu tehnicile pe care le învățaseră de la cuceritorii lor. Dacia a fost liberă, dar dacii s-au romanizat. Așa sînt și astăzi și acesta este rezultatul cel mai trainic al dominației romane de-a lungul a cinci generații”.

Într-unul din capitole este prezentată istoria Dobrogei, de la 125 î.e.n. pînă la 275.

Este vorba de perioada elenistică și romană a cetăților grecești de pe litoralul românesc al Mării Negre; inclu-

derea lor în alianță instituită de Miridate al VI-lea, regele Pontului, susținerea lor de către „cel dintii și cel mai mare rege din Tracia”, cum este intitulat Burebista într-o inscripție de la Dionysopolis (Balci) și, în sfîrșit, includerea Dobrogei în hotarele stăpînirii romane în cadrul provinciei Moesia.

Un spațiu larg este rezervat procesului de romanizare sub diversele sale aspecte: material și spiritual.

Alt capitol este consacrat Daciei și Moesiei în perioada imperiului tîrziu, unde se vorbește despre reînvierea vieții romane de-a lungul Dunării, despre construirea noului pod de către Constantin cel Mare și situația populației romanizate în vîltoarea migrațiilor. Sînt comentate apoi mărturiile trecerii la creștinism a populației romanizate. Autorul urmărește dezvoltarea istorică a Moesiei și prezintă unele construcții cu caracter militar legate de apărarea provinciei (Dinogetia, Capidava, Tropeum Traiani, Ulmentum, Tomis și altele). Sînt amintite diverse incursiuni ale migratorilor: goți, huni, avari și slavi. O mențiune aparte o reprezintă faimosul tezaur de aur descoperit la Pietroasa.

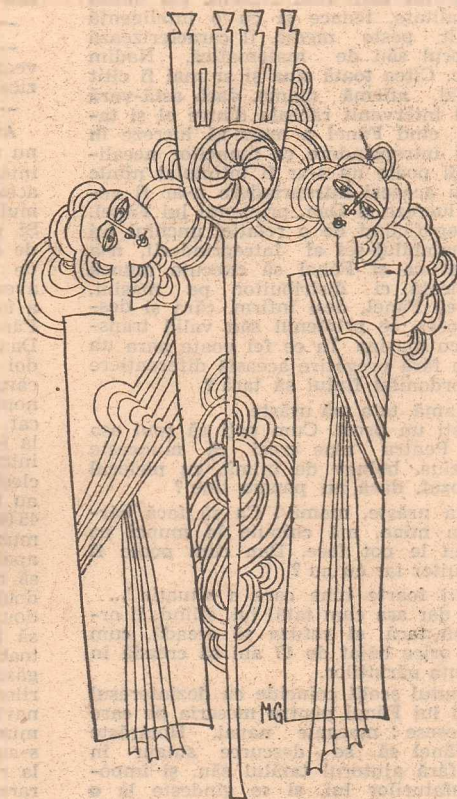
Capitolul al șaptelea al cărții lui Paul MacKendrick se încheie cu constatarea că: „Una dintre moștenirile trainice ale prezenței îndelungate a romanilor în Dobrogea este eleganța latină a limbii române”.

Ultimul capitol este consacrat religiei, artelor și meșteșugurilor. Este accentuată bogăția izvoarelor epigrafice și sculpturale pe baza cărora se prezintă religia cu diversele influențe și culte venite din apus, Orient și din Balcani. Prof. Paul MacKendrick se referă la cele mai reprezentative opere de artă descoperite în Dacia și Moesia, printre care tezaurul de statui de la Constanta, stelele funerare etc.

Subliniindu-se importanța mineritului, sînt prezentate tăblițele cerate de la Roșia, Montană, documente de o inestimabilă valoare pentru reconstituirea vieții economice în Dacia.

La sfîrșitul cărții profesorul american, analizînd importanța și continuitatea culturii autohtone, începînd din neolitic pînă în secolul VII, subliniază rolul romanilor și al romanizării autohtonilor, vitalitatea deosebită a culturii lor și importanța moștenirii ei greco-romane care a adus contribuții de seamă la sporirea tezaurului civilizației antice.

ION HORĂȚIU CRIȘAN ■

MIHAI GHEORGHE ■

Operația a reușit, pacientul e mort (temă cu variațiuni)

TEMA: Blocul Nr. 1 din Bulevardul Ion Șulea, 66 — București urma să fie dat în folosință, conform planificării, la 8 august a.c. Printr-un admirabil efort comun, întreprinderea de construcții montaj 1 și întreprinderea pentru construcția și vânzarea locuințelor reușesc să predea locatarilor blocul „la cheie” la începutul lunii aprilie. Un succes, am putea spune! Dacă trecem peste o seamă de mici nereguli, inerente în procesul muncii — cum ar fi, de pildă, faptul că nu merge liftul, că lipsesc gazele, că pereții sînt ciuruiți de „împuscături”, că instalațiile sanitare funcționează prost și că în multe apartamente băile s-au deteriorat destul de grav din cauza multelor defecțiuni ascunse în ziduri odată cu montarea coloanelor de apă și canal — succesul ne apare în toată justetea lui.

Pentru că, totuși, locatarii fac oarecare caz de „mărunișurile” amintite, iată-i, față în față, constructorii și beneficiarii, cu toate argumentele pe masă.

Variațiuni: Blocul are zece etaje. La probe, liftul s-a dovedit bun. Cetățenii au admirat atît probele, cît și pe cei care le-au efectuat. Admirăția față de un lucru sădește în om o serie de sentimente frumoase. Locatarii stau, în continuare, cît se poate de bine în ce privește sentimentele și cît se poate de rău în ce privește liftul. Închipuiți-vă că locuții în blocul amintit la etajul 10, că aveți o soție însărcinată, o mamă în vîrstă sau copii mici. E firesc să vă adresați I.C.V.L.-ului, ca să lămurii lucrurile. Legea spune că, începînd cu 1 ianuarie 1976, nici un bloc de locuințe nu se mai predă altfel decît în stare de funcționare. (Sîntem îndreptățiți să folosim un termen din domeniul tehnicii fiindcă, la drept vorbind, un bloc de locuințe este o sumă de funcțiuni iar liftul, orice s-ar zice, contează printre cele importante.)

Rog cititorul să ne ierte faptul că ne străduim să explicăm o seamă de lucruri pe care le știu azi și preșcolarii. Dacă o facem este deoarece în discuțiile cu instalatorii, constructorii, personalul tehnic și de conducere din instituțiile interesate în problema acestui bloc am trăit, în câteva rînduri, impresia stranie că tot ce noi, locatarii, credem a fi important, n-are, în fapt, prea mare importanță. Ținem, de aceea, să-i asigurăm pe constructori că pentru locatar, pentru persoana care strînge bănuț cu bănuț să-și facă un apartament de locuit în condiții civilizate, unele detalii precum acela că are sau nu lift, că are sau nu gaze, că-i merge sau nu instalația sanitară, că apa curge numai pe conducte sau și prin tavan, că pereții sînt, la trei luni de la mutarea în bloc, întregi sau plini de găuri, reprezintă, în orice lună a anului, detalii foarte importante.

Tovarășul Constantin Ioan, din partea I.C.V.L., ne lămurește cum că, din punctul de vedere al întreprinderii sale, chestiunea este limpede: la probe liftul a fost

bun. Deci: verificat, predat, adjudecat! Teoretic, situația e clară. Practic, s-a întârziat darea în funcțiune din cauza I.D.E.B.-ului. O încurcătură cu un post de transformare sau cam așa ceva. Tovarășul Constantin Ioan ne dă speranța că în următoarele zile ascensorul din blocul 1 — Ion Șulea va deveni din lift teoretic lift practic!

Problema gazelor la bucătării urmează a fi rezolvată în viitorul cel mai apropiat. Sînt mai multe blocuri în situația asta, ne spune inginerul Valentin Constantinescu de la I.C.V.L. Cum problema devine dintr-odată importantă, indiferent din ce direcție o cercetezi, și cum am promis să ne ocupăm numai de detalii, vom reveni la unu din ele: finisajul interior. Bunăoară, finisajul apartamentului locuit de familia Ion Șerban. Imediat după predarea cheilor blocului, pereții au început să imbocească precum un cîmp cu flori în pragul primăverii. Din unghi pur estetic, lucrul apare mai mult decît interesant. Încercînd să împace frumosul cu utilul, familia Șerban a lipit peste fiecare „imboceală” cîte o fotografie decupată din reviste, astfel că acum locuința lor de oameni vîrstnici și cumpătați are un ciudat aer hippy. Firește, n-au urmărit neapărat asta! La început ei erau convinși că între un perete și un cîmp botezat cu flori există unele deosebiri. Acum nu mai sînt siguri și pentru că lucrătorii T.C.M. 1 întîrzie cu remediile, tot ce le rămîne de făcut este să aștepte, să culegă bucățile de tencuială desprinse și să lipească poze.

Trebuie precizat că întreg blocul se bucură din plin de această situație, intrucît pereții se umflă și plesnesc în chip nediscriminatoriu pe toate etajele, în apartamentele de burlaci ca și în cele ale unor oameni cu zeci de ani de căsnicie, în casa scării ca și la subsol.

Mai trebuie precizat că blocul Nr. 1 — Ion Șulea nu are motive să fie prea mîndru de întimplare, fiindcă mai toate blocurile construite recent aici au pățit la fel. Avem astfel ocazia să vedem cîteva camere într-unul din blocurile vecine, proaspăt finisat: M 30 C. Ingerul Ioan Năstase ne explică, nu fără o anume undă de necaz de tip optimist, că întreaga nenorocire se trage de la var. Varul trebuie lăsat să se macereze cîteva luni în varnițe, dar din cauza cererii tot mai mari de material, precum și din cauza capacității reduse a varnițelor întreprinderii „Granitul”, se întîmplă să sosească pe șantier mari cantități de var încă nestins, de regulă din stațiile „Ecaterina Teodorescu” și „Vitan Birzești”. Maistrul Viorel Puiu ne arată un apartament unde constructorii se ambiționează ca, în ciuda soartei vitrege a varului, să lase în urmă numai lucru de calitate. Aici pereții sînt curățați pentru a treia oară. „Nu e vorba de I.C.M. 1 sau I.C.M. 3, zice maistrul Puiu. Noi ne străduim să muncim cum se cuvine, dar dacă trebuie să revenim de

cîteva ori în același loc nu mai ajungem nicăieri”.

Ingerul Grigore Osievschi, șeful serviciului recepție la I.C.V.L., este convins că anul 1976 va opera o adevărată modificare în conștiința muncitorului constructor. „Avem acum o seamă de legi care ne forțează să dăm numai lucru bun. Constructorii, fie că asta le convine, fie că nu, trebuie să respecte legea. În ce privește blocul Nr. 1 din Ion Șulea, vă garantăm că vom discuta cu I.C.M. 1 ca să facă, în anul de garanție, toate remediile”.

Îl întrebăm pe tovarășul Osievschi dacă toate acestea nu trebuiau făcute cumva înainte ca blocul să fie predat locatarilor. „De regulă așa se procedează, spune, dar pereții au început să se deterioreze abia după predare. Cînd comisia noastră a făcut recepția blocului, împreună cu comitetul de locatari, finisajul nu parea să pună probleme, liftul trecuse cu bine toate probele, de asemenea și instalația sanitară”.

Limpede ca bună ziua: în zilele recepției, blocul funcționa! Rămîne de văzut ce are să se întîmple în anii și deceniile ce urmează, dat fiind că nu prea ne putem permite să construim locuințe care să fie bune doar o săptămînă.

În trei luni de zile, instalațiile sanitare, de exemplu, și-au cam făcut de cap. În apartamentul 3 — familia Ilie Gogoșe — tavanul băii este veșnic umez, caloriferele picură sau curg, după dispoziție. În apartamentul 6, baia este, de asemenea, deteriorată din cauza unor defecțiuni ascunse la coloana de apă. În apartamentul 9 — familia Gheorghe Tobă — caloriferele curg, tavanul și pereții băii sînt plini de umezeală. În apartamentul

13 — familia Elera Pasca — baia reclama intervenția urgentă a unor instalatori și zidari.

Ce spun despre situația asta instalatorii?

Aurel Sirbu, șeful echipei de patru oameni care a executat toate lucrările de apă-canal în bloc nu spune nimic. El este de părere că vina o poartă constructorii și locatarii. Instalatorul Jean Croitoru, solicitat la insistențele locatarilor să repare defecțiunile din băile apartamentelor 2-6-10-5-11-15, constată că, de fapt, ar avea de lucru și în altele. Ciocănește, bocănește, un ceas, două în cîteva din băile în chestiune și ne asigură că toată vina o poartă locatarii, „care n-au sesizat la vreme aparitia defecțiunilor”. (Dacă ați uitat datele TEMEI, vă amintim că blocul este predat numai de trei luni și că întreaga instalație apă-canal necesită intervenții serioase și nicidecum munca unui singur instalator de revizie, al cărui program se supra-pune perfect cu programul de serviciu al marii majorități a locatarilor. Adică, acesta sosește, de regulă, în orele cînd, firesc, nu e nimeni acasă.)

Ingerul Constantin Peiu, de la baza 43 — I.I.M.I., este și el de părere că cea mai mare parte a vinei o poartă locatarii. El nu are grijă să folosească baia așa cum scrie cartea și nu anunță la vreme defecțiunile. Ne dă, pe lingă aceste explicații, cele mai serioase garanții că va lua toate măsurile pentru remedierea defecțiunilor. Dacă adăugăm că nu cu multă vreme în urmă o întreagă coloană pe cinci etaje a fost, în întregime, „remediată”, urmează ca, la intervenția noastră, instalatorii să remedieze remedieri ș.a.m.d.

În fine, inginerul Puiu Petculescu, directorul întreprinderii de instalații montaj izolații, ne lămurește că la data dării în funcțiune a blocului instalațiile de apă-canal nu au arătat defecțiuni. „Noi nu putem asigura permanent și întreținerea blocului. Există o lege care impune comitetelor de locatari ca în blocurile cu conducte de p.v.c. să angajeze un mecanic de întreținere. În general, defecțiunile care apar în primele luni sînt sau din cauze firești anului de rodaj sau din vina locatarilor”. Tovarășul director ne asigură, la rîndul său, că va lua toate măsurile pentru remedierea celor de remediat.

Din ancheta noastră se desprinde, cum se poate vedea, concluzia că, în general, locatarii poartă vina și, deci, răspunderea pentru felul în care funcționează blocul Nr. 1 — Ion Șulea! Pentru că, în urma discuțiilor cu factorii ce au conlucrat la darea în funcțiune a blocului amintit, am înclinat, de cîteva ori, în partea argumentelor domniilor-lor, fiind, la rîndu-ne, convinși că într-adevăr în toate chestiunile cercetate vina principală o poartă locatarii, simțim că este momentul să recapitulăm, încă o dată, TEMA: la trei luni de la darea în folosință, blocul Nr. 1 din Bulevardul Ion Șulea 66 nu are încă liftul în funcțiune, nu are gaze, prezintă un grad înaintat de deteriorare a finisajului interior și, peste toate, alimentările multiple nereguli în sistemul de alimentare cu apă și canalizare. În rest, toate bune.

TUDOR OCTAVIAN ■

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

HĂTURILE, CĂPETELUL, ZGARDA ȘI UN CIUCURE

În seara zilei de 23 decembrie, eu aveam calul și căruța în curte la Marin Dorobanțu, vecinul meu. Pe la orele... să fi fost 21, numa ce-l aud pe Marin strîgînd: „Costică, mă Costică, scoală că Neculai Dorobanțu ți-a furat hăturile, căpețelul, ștreangul și biciul, zgarda și un ciucure; uite-l, doar ce-a intrat în curte la părinții lui”. Atunci eu m-am sculat, m-am îmbrăcat și m-am dus acasă la părinții lui Neculai Dorobanțu. Măi, Neculae, zic, dă-mi, mă hăturile, căpețelul, ștreangul și zgarda cu ciucure. Dă-le, mă, că ai fost văzut de vărul tău Marin Dorobanțu. Mi-ai lăsat calul gol-goluț. El zice, „vino, mă să ți le dau”. Eu, de bună credință, m-am dus. Dar cînd m-am apropiat de poartă, Neculai Dorobanțu împreună cu frații lui m-au tras în curte la ei și m-au luat la bătaie, zicîndu-mi: „na bici, na hături, na ciucure”. Erau patru inși: Neculai Dorobanțu, Gheorghe Dorobanțu, Florea Dorobanțu, toți frați, și Alexandru D. Dorobanțu, zis Gogu lui Mitu, vărul lor. (Din declarația lui C. E., din Cărpiniș — Ilfov, dosar 1434/1976, Tribunalul Suprem).

ȘI PROPRIA TA ARMA

POATE DEVENI BUMERANG

Ion T., din Curtea de Argeș, era vîntor cu... pușcă. În noaptea de 29 ianuarie 1975 a avut însă un scandal cu so-

crul său. Cîțiva vecini au sărit să-l despartă. Atunci Ion T. i-a amenințat cu pușca, atît pe socrul său, cît și pe cei care au vrut să-i împace; ba chiar și pe șeful postului de miliție Valea Iașului. În urma unei astfel de întîmplări, Inspectoratul județean de miliție Argeș a dispus retragerea permisului de port armă a lui I. T. și i s-a pus în vedere să o doneze, să o vîndă sau să o depună la magazinul de comercializare a armelor și munițiilor. Faptul se petrecea la 16 septembrie 1975. La 4 decembrie 1975, I. T. încă mai deținea arma, dar ilegal. Drept care a fost condamnat la 6 luni închisoare. Dovadă că atunci cînd nu te supui legilor propria-ți armă devine bumerang. (Dosar 1411/1976, Tribunalul Suprem).

NU ERA AL MAI TARE OM

DIN LUME

După ce și-a stimulat curajul cu mai multe... pahare, Viorel Barb, din Băcea — Petreni, județul Hunedoara, a început să se simtă „al mai tare om din lume”. „Pot să bat pe oricine, se bătea el cu mina în piept, pentru că am oameni la Deva”. „Eu veneam, seara, pe la orele 20, de la ceape; stam de vorbă cu Zelinoi, la lumina becului. Și numa ce vine Viorel Barb la mine — stătuse ascuns după un stîlp — și-mi dă o palmă. De ce dai mă, de ce dai?, îi zic. El, nimic; mă ia în brațe și mă trîntește la pămînt, mă lovește cu piciorul lui peste piciorul meu cel drept,

apoi mă lovește cu călcîiul, pînă mi-a fracturat ambele oase de la picior”. (Din declarația părții vătămate, Romulus Barb, dosar 1433/1976, Tribunalul Suprem). Epilogul? Condamnat la doi ani închisoare, Viorel Barb va avea timp să descopere că nu era atît de mare și tare cum se credea.

MAI STĂRUIE O ÎNTREBARE

— Ce ai în mașină?, l-a întrebât paznicul întreprinderii de autoturisme din Colibași pe șoferul Alexandru Nicolescu.

— Ce să am? N-am nimic.

Nu mai că paznicul, intransigent, nu s-a mulțumit numai cu dialogul și la un sumar control a descoperit, sub scaunul lui A. N., șase rotule pentru „Dacia 1300”.

— Mai ai asemenea piese în mașină?

— Nu mai am, zău, nu mai am!

Dar paznicul, neîncercător, caută și sub perna din spate mai descoperă vreo 300 de rotule.

— De unde le ai?

— De la tehnicianul Gheorghe Popescu.

— Dumneata de unde le ai, Gheorghe Popescu?, l-au întrebât pe acesta organele de cercetare penală.

— Eu le am de la magazinul Dumitru Mușat; mi-a zis că le are în plus și mi-a propus să le valorific. Pentru fiecare rotulă dorea 40 lei.

Cu ocazia judecării publice, ținută la 25 mai 1976, la fata locului, adică la întreprinderea de autoturisme din Co-

libași, completul de judecată a constatat că, profitînd de sistemul defectuos de circulație a pieselor, inculpatul Gheorghe Popescu a ridicat în intervalul 1—6 decembrie 1975, de la magazia nr. 30, un număr de 644 bucăți rotule, în valoare de 83 720 lei, pe care le-a dosit.

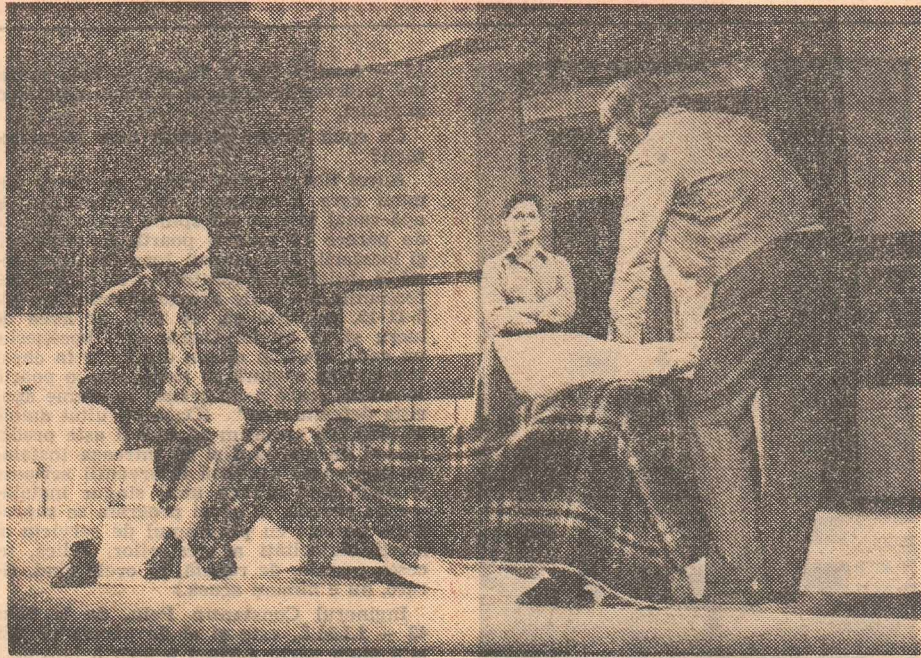
Judecata s-a încheiat, Gheorghe Popescu a fost condamnat la opt ani închisoare, Alexandru Nicolescu la cinci ani, prejudiciul a fost recuperat. Mai stăruie însă o întrebare: celor vinovați de haosul din evidențele primare ce li se cuvin? Ar fi cazul să căpătăm și un răspuns. (Dosar 1365/1976, Tribunalul Suprem.)

TOT ÎNAINTE, TOT ÎNAPOI

Ana Scurtu traversează, pe trecerea pietonilor, strada Decebal din Bistrița (Bistrița-Năsăud). Se apropie un autobuz al întreprinderii de Utilaj Greu, avînd la volan pe Ioan Moldovan. Conducătorul reduce viteza pentru a acorda prioritate pietonului. Deci toate bune și la locul lor. Dar Ana Scurtu se răzgîndește și face cale întoarsă spre trotuar. Ioan Moldovan accelerează. Din nou, toate bune și la locul lor. Dar, din nou, Ana Scurtu se răzgîndește și pornește voinicește spre celălalt trotuar, la care însă nu a mai ajuns, fiindcă a nimerit sub roțile autobuzului. Cercetările continuă.

În mijlocul străzii nu imitați pendulul!

N. GRIGORE MARASANU ■
L. NIȚESCU ■

Teatrul național Cluj-Napoca prezintă F.M.S.M.L.O. sau Lapte de pasăre de Dumitru Radu Popescu.

VIATA-N FILM. DUS ȘI ÎNTORS

Un personaj paratrăsnet

Imi permit să atrag atenția colegilor mei, scenariști, asupra unui personaj care, prin acumulări și coincidențe, riscă să devină, pe rând, paratrăsnet și cutia Pandorei, cu toate că prezența lui se bazează, în general, pe intenții laudabile, cu toate că primul film din serie, comedia **Directorul nostru**, a fost, acum un sfert de secol, o curajoasă promisiune.

Nu-mi propun să discut în acest strimt perimetru gradul de reușită al fiecărui personaj luat separat, separat — adică în contextul unui anume film. Deocamdată, să semnalăm tendința.

În **Instanța amină pronunțarea** avem de-a face cu un proces juridic pe parcursul căruia trebuie să ne lămurim cine poartă vina morții unui om, un miner asfixiat într-o galerie. În boxa acuzației stă, deocamdată, un tip incert și cam gelatinos. În jur foiesc tot felul de siluete și funcții. Cea mai briantă persoană este, la început, directorul celui important complex industrial. E energic, inteligent, sobru, competent și, datorită lui Mottol, mai e, pe deasupra, și tânăr și frumos. „Forul superior” — nici nu vrea să-și imagineze „că-l poate pierde”. Pentru cei de pe pinză el trece drept „o capacitate”, iar pentru cei din fața pinzei el trece, în prima parte a peliculei, drept un director ca-n filme. Idee greșită, aparentă înșelătoare, pentru că dincolo de acest paravan strălucitor se ascunde un carierist și nu un carierist oarecare, ci unul care pentru a ajunge — vis suprem! — la București, calcă peste cadavre la propriu. Iată, deci, cine trebuia să stea în boxă! Tipul gelatinos nu suflă o vorbă și se lasă acuzat nu din masochism, firește, ci pentru că aici n-avem de-a face numai (dacă pentru așa ceva se poate spune „numai”), deci n-avem de-a face numai cu moartea aberantă a unui om, ci cu un ghemotoc de mari complicități, tactici murdare, strategii abjecte desfășurate în umbră de un director aparent „devotat cu trup și suflet”. Care suflet? Organele în drept îl arestuiesc în final, pe bună dreptate. Directorul fusese, probabil, prea frumos ca să fie adevărat. O asemenea întâmplare e nedorită, dar posibilă.

Să trecem la premiera precedentă: **Mere roșii**. În acest film există un tânăr medic (Mircea Diaconu), splendid în entuziasmul lui candid, dar încăpăținat, gingaș, dar infatigabil. Bineînțeles că drumul unui asemenea romantic în acțiune nu

poate fi presărat cu petale de crini. Dificultăți există. Există chiar cineva care le comasează, le intruchipează, le dă autoritate. Cine? Directorul. E adevărat, este vorba de adjunct, directorul plin lipsind în această perioadă de pe fața locului, din motive binecuvintate. Acest director, interpretat dealtfel admirabil de Ion Cojar, nu are strălucirea personajului din paragraful precedent, dar are oricum o aparență onorabilă, asortată la masină (am impresia că Sergiu Nicolaescu a fost singurul director care n-a folosit caii-puțere, folosind caii propriu-ziși). Prin urmare, paravanul onorabilității. Dincolo de paravan, un alt carierist și nu un carierist oarecare, un sfiorar de calibrul obișnuit, un dător de coate de energie medie, ci un director de proporții diabolice de vreme ce din motive de rivalitate profesională îi interzice tânărului și foarte talentatului coleg să încerce să salveze viața unui om, chiar dacă omul era bătrîn și șansa mică; de vreme ce el, director de spital, este capabil să intre în cea mai ignară complicitate cu un individ care se pregătește fără zbor, dar cu har să infunde mai multe rinduri de puscării. În finalul filmului procurorul care anchetase cazul ne increditează, pe bună dreptate, că zilele de hălăduială și ale acestui director sînt numărate.

Să urcăm mai sus pe listă. În **Zile fierbinți** șeful admirabilului conducător de șantier care se zdrobește din zi și pină-n noapte și, adeseori, din noapte pină-n zori, sugind — pe apucate — cite-o pastilă de nitroglicerină, șeful șefului deci, este un fel de director de la minister care apare pe teren spiculit, plictisit, sceptic, dar de un scepticism arogant și agresiv. Toată lumea se dă de ceasul morții să realizeze elicea. Toți cred sau se sforțează să creadă că pot, dar el, șeful-șefului, nu și nu. El o ține una și bună în pofida bunului-simț și chiar al simțului de conservare că el vrea o elice din import. Pentru că el, fiind probabil „de la minister”, el nu înțelege. El e „rupt de viață”, ca și celălalt, colegul său din **Despre o anume fericire**, tot un fel de director „de la minister” care apare în costum impecabil și dispăre în Dacia 1300 fără să înțeleagă nimic din ceea ce se petrece „acolo, jos”.

În **Proprietarii**, directorul interpretat de Octavian Cotescu refuză utilajul nou, sub un pretext principal care ascunde un motiv urit, în schimb în **Trei scrisori secrete**, șeful interpretat de Mircea Albu-lescu refuză — invers! — refuză utilajul vechi tot sub un pretext. Alt pretext principal, care ascunde alt motiv urit. Când personalitatea era prea ștearsă,

cum era regretatul Vrabie în **Filip cel bun**, acest „prea șters” ascundea ceva; dar cînd e prea științific, cum este George Constantin, în **Orașul văzut de sus**, acest exces de personalitate nu-i de-a bună și pină la urmă te lămurești că neodihna era și ea tot o mască, dincolo de care... etc.

Ar fi foarte regretabil ca din cele spuse mai sus să reiasă că autoarea acestor rinduri jinduiește după directorii-heruvimi sau apostoli. Pentru caracterele slabe puterea mare, ca și cea mică, este —

se știe — corupătoare. În plus, toate sistemele își au, din păcate, rastignacii lor.

Așa cum spuneam la început, aceste rinduri nu vizează un caz sau altul, ci o tendință. Și nu e vorba de „tendința de înnegrire”, pentru că nici unul din filmele mai sus-citate nu prezintă, după părerea mea, nici cel mai mic simptom de sombrism. (Dimpotrivă!). Ceva se întâmplă, totuși, cu „directorul nostru” și acest ceva ar merita discutat sub raport estetic, dar nu numai estetic.

ECATERINA OPROIU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Lucrare de diplomă relativ îngerească

Despre **Acești îngeri triști** — piesa scriitorului contemporan român cel mai cu adevărat dramaturg, **D. R. Popescu** — nu-i aici locul să spun altceva, acum, după cele foarte multe și foarte bune spuse la vremea premierei ei, decît că pe lângă celelalte calități remarcate mai are una: oferă excelente posibilități de verificare a puterilor unor viitori regizori, scenografi, actori, cînd încă sînt studenți. De aceea bine au făcut studenții anului IV, seria 1975-1976, de la I.A.T.C., alegînd acest text pentru spectacolul lor de diplomă.

Mihai Manolescu, semnatul regiei, dovedește — din fericire! — că este inclinat să acorde înțelegere locului actorului în spectacol, că în pofida tinereții a înțeles că mijloacele scenice trebuie să nu fie altele decît cele pe care textul piesei le cere, decît cele de care textul piesei are nevoie. (În această privință, de pildă, ideea interpunerii în relația Ion-Tatăl său a unei simple dar incasabile bariere, concretizată într-un banal geam de fereastră, este — prin efectul ei, prin ineditul ei, și chiar prin economicitatea realizării ei — o idee de aur, măsurată în caratele autenticității regizorale).

Anca Cristescu, semnatara scenografiei, dovedește, la rîndul ei, putere de selecție și sinteză, pentru că s-a oprit la posibilitatea scenografică poate cea mai potrivită, ca replică la textul, la ideile piesei: aceea a metaforei care vrea să spună că

lumea e un carusel vesel pe dinafară, trist pe dinăuntru și care fatal se-nvîrte: mai dovedește, de asemenea, pricepere în alcătuirea decorului sub semnul funcționalității și al rentabilității economice; precum dovedește și ceva mai rar de găsit: umor.

Distribuția actoricească a fost alcătuită din studenții **Dragoș Păslaru**, **Cristina Radu**, **Eugen Cristea**, **Ion Cristian Ștefănescu**, **Sorin Medeleni**, **Tudorel Filimon**. Toți au avut neșansa să intre la examen în aceeași serie cu o colegă care — în limbaj de cancelarie profesorală — trebuie numită: un element deosebit. Pentru că **Maria Dogaru**, jucînd, îți dă, ție, spectator, sentimentul că te afli nu în fata unei studente, ci a unei actrițe de mult formată profesional. Repet, toți studenții-actori au avut o neșansa cu care însă — spre binele calității artei actoricești în ansamblul ei dar și a fiecăruia dintre ei în parte — au s-o mai aibă și-n viața de dincolo de școală.

Oricum, trăgînd linia și făcînd bilanțul total, se poate spune fără greș că semne bune anul (IV 1975-1976) are.

Dar, dincolo de toate numele de mai sus, aș vrea să fie înțeleasă această cronică — declarat favorabilă, declarat „bună”, declarat optimistă — în primul rînd ca o cronică a muncii celor care asigură continuitatea calității teatrului în România: dascălii de artă de la **Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale”**. În speță, de data aceasta, profesorul **Valeriu Moiescu** și asistenta **Cătălina Buzoianu**, ca reprezentanți ai muncii de formare de noi regizori; și profesoara **Elena Pătrășcanu-Veakis**, ca reprezentantă a muncii de formare de noi scenografi.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Romanță pentru îndrăgostiți

Spectacolul începe încă din holul sălii: lată o formulă nu numai dorită, dar și concretizată chiar de către Ion Luga, directorul cinematografului de artă „Viitorul” de pe strada M. Eminescu — curățenie exemplară, deservire civilizată, condiții excepționale de vizionare. Aceasta a fost atmosfera în care am văzut „Romanță pentru îndrăgostiți”, filmul sovietic care a obținut „Globul de aur” la Festivalul cinematografic de la Karlovy Vary în anul 1975. **Un film de excepție!** Ca aproape toate filmele programate la acest cinematograf.

Andrei Mihalkov-Koncalovski nu mai face parte din generația „tînără” a regizorilor sovietici; nu-l putem trece însă nici în rîndul „veteranilor”. Și, totuși, ceea ce este izbitor mai ales la acest film despre dragoste, moarte, fericire — este tocmai tinerețea sa debordantă, ritmul coplesitor în care se desfășoară o acțiune de o dezarmantă și cuceritoare simplitate: doi tineri se iubesc, el pleacă în armată, moare, fata se căsătorește, iată însă că vestea morții lui nu se confirmă, tînărul se reîntoarce, suferă, se căsătorește la rîndul său, va avea mai mulți copii... și cam asta e tot; asta este absolut tot, dar filmul este coplesitor. Prin frumusețea morală a erolor, prin **intelligenza realizării** (din acest punct de vedere, tu, spectator, ești solicitat la maximum de către regie, regie care nu-ți face nici un rabat — nu-ți vine cu nimic în întîmpinare, spre a te ajuta să urmărești acțiunea, dimpotrivă, secvențele — lungi, dealtfel — au între ele legături abrupte, pe alocuri ilogice, dar numai aparent) filmul se constituie în cele din urmă într-o autentică — și gravă, foarte

gravă dezbatere despre viață — într-o pledoarie plină de neliniște, dar și de speranță despre destinul, despre viitorul unor oameni.

„Dacă n-am putea uita tot ceea ce nu ar trebui să uităm, dacă am plînge tot ceea ce ar trebui să plîngem — nu am mai trăi”, spune la un moment dat un personaj al filmului. Replica este cutremurătoare prin adevărul ei crud, adevăr ce ne poate revolta, dar — niciodată — nu ne poate face să ne pierdem speranța.

Interpreții sînt magistrali, nu există un plan doi (adică nu există în sensul indeobște folosit — și greșit asta — al termenului), absolut toate aparițiile — deci nu numai „rolurile” filmului — sînt, fiecare în parte, clipe de revelație: într-un rol episodic, cel al trompetistului singuratic — este evidentă, aici, influența din „Privește înapoi cu minie” — Innokentii Smoktunovski („9 zile dintr-un an”, „Hamlet” etc.) devine o prezență de neuitat.

Dealtfel, diferitele influențe — trîndînd o vastă cultură cinematografică, și nicidecum o pasiție — ale regiei se simt în permanență, Mihalkov-Koncalovski le folosește aproape ostentativ, există multe cadre „à la Lelouche”, altele — în care replicile se dau pe melodice — amintind de „Umbrele din Cherbourg”; întreg filmul, dacă vreți, este un fel de „Love Story” în versiune sovietică, și totuși — acesta este marele merit al peliculei — filmul își păstrează o densă, o acută originalitate (spuneam de cea „sollicitare” a spectatorului dusă pînă la ultimele limite; există, din acest punct de vedere, cîteva momente în film în care regizorul nu se sfiște să încadreze pe ecran reflectoarele de la filmare, personalul tehnic al echipei etc.). În sfîrșit, o imagine de excepție — alternînd între culoare și alb-negru virat în tonalități de gri-uri — în unele clipe amintind (repet: nu prelungind, nu imitînd, ci folosind creator maniera) de regretatul operator Urusevski.

Un film care se constituie, în întregime, abia după prima vizionare. Și pe care poți dori a-l revedea oricînd.

HORIA PĂTRĂȘCU ■

INSTANTANEE

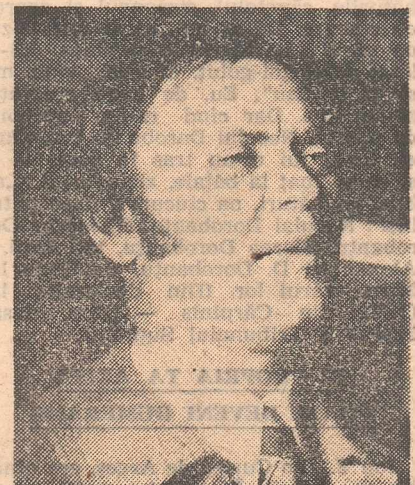
Nu, nu e HEMINGWAY ci autorul ERNEST MAFTEI

CORNEL DUMBRĂVEANU, un director cum avem puțini în țară

Și pentru dramaturgul PAUL EVELIN lumea e o scenă

Criticul de film D.I. SUCHIANU și regizorul ADRIAN PETRINGENARU la pomenadă

Criticul literar MARIAN POPA pregătește ediția a doua a Dicționarului de literatură română contemporană

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

Cînd două linii paralele se întretaie se numește carambol

Fiica eminentă a unei profesoare de matematică pică la examenul de admitere în facultate, se îndrăgostește, se căsătorește (fără știrea mamei), muncește de se spește, tot fără știrea mamei, pentru ca el, obtuzul contabil șef, să-și facă mendrele de cocos (actul întâi). Profesoara de matematică sosește, cu ochelari firește, și aranjează lucrurile în felul lui Spirache din Titanic Vals (de fapt știa totul) — actul doi. Contabilul șef nu mai este obtuz (actul trei și ultimul — happy end). În programul care prezintă spectacolul, Ion D. Șerban, autorul farsei, scrie: „Tema tratată în farsa Carambol putea fi înfățișată în formă de dramă, poate chiar tragedie, dacă s-ar fi exagerat câteva trăsături negative.“ Nu! Nici așa! E cazul să ne păstrăm simțul umorului chiar și în cazul farselor. E adevărat că tema este puțin predispusă pentru farsă dar asta nu-i o tragedie. Sala Studio a Teatrului C. I. Nottara este arhiplină, se ride în hohote, se repetă poantele, se prevăd încurcăturile, se aplaudă la scenă deschisă și, pentru ca tacimul să fie complet, la sfîrșit te întrebi de ce ai ris. Dan Nasta realizează o adevărată echilibrată stilul Arlecchino se putea întoarce împotriva lui, jos, sub frînghia pe care merge fiind stilul revuistic sau și mai cunoscutul „stil brigadă studențească de agitație“, într-o parte, iar în partea cealaltă — lipsa oricărui stil. Punctul de sprijin al regizorului în păstrarea acestui echilibru se numește desigur Mihai Pruteanu. Exuberanței și formidabilei poftă de joc a Ioanei Manolescu, Mihai Pruteanu le contrapune ponderația jocului inteligent, ceea ce face să sporască și mai mult poftă de joc a partenerii sale, magnifică în acest spectacol, fără să cadă nici un moment în facil. Și tot Mihai Pruteanu este acela care prin bunul simț al interpretării sale face loc stingherului Andrei Caropol, jenată parcă de rolul ușor pe care-l are de jucat.

Și iată că prin jocul actorilor farsa nu mai este ceea ce știm cu toții că este o farsă. Actorii nu mai rămîn pe scenă ca să ridem de ei, iar noi, spectatorii, nu mai rămînem în sală pentru că actorii să ne facă să ridem. Actorii coboară în sală, în viață, pe stradă, ne propun un fel de a fi, un fel de a ne juca împreună cu ei și apoi între noi cînd rămînem singuri, fiindcă ceea ce rămîne după căderea cortinei este un anume fel de a privi viața, cu simțul umorului și cu poftă de a o trăi cu zîmbetul pe buze. Dan Nasta și echipa lui, inclusiv costumierii, scenograful și colaboratorii tehnici, au realizat un lucru minunat, nu numai fiindcă ne place, ci și pentru că îl înțelegem, chiar dacă la un moment dat unul dintre eroi spune: „cînd două linii paralele se întretaie se numește carambol“.

NICOLAE CRISTACHE ■

EXPOZIȚII

Ex libris

La Căminul Artei s-a deschis una din cele mai frumoase expoziții de grafică ale Uniunii Artiștilor Plastici. Frumoasă, spunem, pentru că se întînesc aici câteva din cele mai bune criterii ale organizării unei expoziții: temă clară și cuprinzătoare, soc informațional, operă de calitate. Este vorba de întia mare manifestare colectivă a gravurilor de „ex libris“-uri în Capitală și, în fapt, cea mai însemnată selecție a genului la noi. Ex libris-ul este, cum se știe, grafică mică pe care omul îndrăgostit de cărți o lipește pe prima copertă interioară a volumelor sale. O chestiune de orgoliu, dar un tip de orgoliu foarte meri-

tuos, fiindcă arată voința unor cetățeni luminați de a lăsa urmașilor „strinsură de carte“ și semnul unei personalități culturale generoase. Inițial, gravorii au lucrat numai la comanda unor renumiți amatori de bibliofilie, dar cu timpul s-a născut, cum era și firesc, dealtfel, o specie aparte de colecționari și anume colecționarii de „ex libris“-uri. Cel mai important colecționar român al momentului este doctorul Emil I. Bologa din Brașov. El posedă peste 20.000 de colite-gravuri, semnate de artiști români și străini de seamă. Un veritabil tezaur de grafică, prezentat bucurărilor prin cele mai prețioase piese.

Trebuie spus că există o Federație internațională a societăților de amatori de „ex libris“-uri, federație care organizează congrese și, în toate chestiunile domeniului, procedează cu multă inițiativă, fiindcă slujește interesele înfrățite a trei mari factori culturali: producătorii de cărți valoroase, cumpărătorii acestora, graficienii.

Expoziția de la Căminul Artei este pentru cea mai mare parte a publicului o surpriză. În general, cu excepția filateliștilor și a profesioniștilor gravori, puțini știu ce splendoare de tipăritură poate ieși pe o suprafață de hirtie adesea nu mai mare de o palmă.

Între cei mai bine de cincizeci de artiști prezenți în expoziție, trebuie să remarcăm pe Lidia Ciolac, Gustav Cseh, Francisc Deak, Ladislau Fesz, Fred Micos, Vasile Paulovics, Kira Cristinel Popescu, Doina Simionescu, Gy. Szabo Bela.

TUDOR OCTAVIAN ■

CRONICA MUZICALĂ

Retrospectiva stagiunii

Așadar s-a stins și ultimul acord al stagiunii de concert. S-a lăsat cortina la Opera Română, la Operetă și la celelalte teatre muzicale. Este vremea obișnuitelor retrospective; la rîndul nostru vom încerca să prezentăm pe scurt „radiografia“ stagiunii 1975-1976. Nu avem intenția unei analize exhaustive și nici a unei obiective dări de seamă, pe care, la vremea convenită, forurile competente o vor face-o cu mai multă îndreptățire. Vrem doar să arătăm că, din postura noastră de observator mai mult sau mai puțin subiectiv, de martor al citorva momente semnificative din timpul stagiunii, viața noastră muzicală ni s-a părut în acest rîstimp extrem de bogată, de variată, că ea ne-a produs adeseori bucurii mari, că altădată satisfacția a fost mai mică, dar că întotdeauna ea a trezit interesul nostru și a polarizat atenția marului public. În lipsa unor evenimente de rîsunet internațional pe care nivelul atins de creația și interpretarea muzicală românească le merită și le îndreptățește, indiferent cîte eforturi ar reclama, instituțiile noastre muzicale, muzicienii înșiși și-au arătat măsura posibilităților lor într-o stagiune fără festivaluri ori concursuri, o stagiune ale cărei principale atribute au fost densitatea manifestărilor și nivelul lor artistic ridicat. Au fost seri în care opțiunea pentru un concert sau altul se dovedea extrem de dificilă, atunci cînd simultan aveau loc patru sau cinci astfel de manifestări, aproape toate prezentînd un interes aparte.

S-a cîntat în această stagiune mai multă muzică românească decît oricînd și, motiv major de satisfacție, multă muzică românească contemporană; la acest capitol însă, preferința pentru creațiile mai vechi, de acum cîțiva ani, ale compozitorilor noștri, în detrimentul unor lucrări mai noi, multe necîntate încă și de o valoare adesea mai mare, indicînd mai exact nivelul atins acum de școala noastră compozițională, nu e de natură să producă satisfacție. Am remarcat acest lucru și la Filarmonică, colectiv artistic ajuns la deplină maturitate creatoare și atîngînd un prag valoric al execuțiilor pe măsura capacității interpretative individuale a membrilor lui. Melomanii au avut satisfacția aprecierii nivelului atins de Filarmonica bucureșteană atît în concertele di-

rijate de șeful săi de orchestră permanentă, cît mai ales sub bagheta unor dirijori oaspeți — cițiva de prima mînă — cu care ansamblul bucureștean s-a acomodat perfect. Merită apoi consemnată și activitatea de restituire a unor capodopere, mai rar cîntate, a unor opus-uri de referință din istoria muzicii, cum a fost cea *Missa Solemnis* de Beethoven (lucrări pe care orchestrele și dirijorii noștri le-au evitat în ultima vreme), tot așa cum merită elogiată activitatea camerală a Filarmonicii, în cadrul căreia concertele orchestrei „București“, dirijată de Ion Voicu, au însemnat puncte de referință.

Stagiunea orchestrelor radio a semnificat anul acesta, mai mult ca oricînd, transpunerea în practică, cu eficiență și mobilitate, a unui concert de educație muzicală care se încadrează în politica Radio-televiziunii de transpunere a muzicii sub imperativ estetic și sociale actuale. Concertele-dezbateri, Tribuna tinerilor soliști și a tinerilor compozitori, Concertele-perpetuum extraordinare, concertele organizate în întreprinderi și instituții împreună cu formațiile de amatori, concertele cu abonament pentru elevi și studenți, toate certifică existența unei extrem de bogate și efervescente activități muzicale ale cărei principale atribute sînt consistența tematică, elasticitatea și varietatea repertorială.

Opera Română, cu cele două premiere de operă, *Hamlet* și *Andrea Chenier*, ultima nesemnificativă din păcate (*Walkiria* fiind programată pentru începutul stagiunii viitoare), și cu cele trei de balet, *Spartacus*, *Esmeralda* și *Miniaturile* Alexei Mezincescu (doar ultima fiind de fapt o creație originală), dovedește că se află încă pe drumul renașterii repertoriului ei sub semnul echilibrului și valorii.

NICOLAE SPIRESCU ■

Tribuna tinerilor compozitori

Recent a avut loc concertul dedicat creațiilor tinerilor absolvenți ai clasei de compoziție a Conservatorului „Ciprian Porumbescu“, promoția 1975-1976, concert organizat în colaborare cu Uniunea Compozitorilor și conservatorul bucureștean. Și-au dat concursul orchestra simfonică a Radioteleviziunii și corul Conservatorului „Ciprian Porumbescu“, sub bagheta dirijorului Petre Boetean.

Lucrările prezentate au dovedit nivelul bun de pregătire al absolvenților, însușirea temeinică a tehnicii de compoziție. Acest fapt e semnificativ nu numai pentru tinerii ale căror lucrări le-am ascultat, ci și pentru ilustrarea în general a potențelor considerabile pe care le are astăzi școala muzicală românească, cu atît mai mult cu cît unele din aceste partituri au depășit nivelul unor simple lucrări de școală. Ne referim în primul rînd la Concertul pentru violă și orchestră semnat de Costel Pușcolu (solist Eugen Popescu Doreanu), piesă ce a demonstrat capacitatea de a subordona elementele discursului muzical unei logici a expresiei urmărită convenent, creionată cu acuratețe și forță poetică.

Am mai remarcat capacitatea de a crea atmosferă în partitura semnată de Horia Surianu, sensibilitatea poetică a invențiilor pentru orchestră prezentate de Ileana Ridzi. Interesante s-au dovedit și lucrările semnate de Horia Rațiu și Lucian Vlădescu. Sperăm că evoluția lor viitoare va confirma impresia bună pe care ne-au lăsat-o acum.

DAN ANGHELESCU ■

CRONICA DISCULUI

Muzicieni din Cluj-Napoca

Noutățile acestei săptămîni sînt două discuri, amîndouă avînd pe copertă inscripționat un muzician din Cluj-Napoca.

Primul disc (STM ECE 01156) cuprinde două lucrări concertante de Mozart interpretate de Orchestra simfonică a Filarmonicii din Cluj-Napoca dirijată de Emil Simon. Concertul nr. 4 pentru vioară și orchestră în Re major imprimat pe prima față a discului prilejitește debutul discografic al unui foarte talentat și tînar violonist clujean, Andrei Agoston, cadru didactic al Conservatorului „Gh. Dima“, laureat al concursului internațional „P.I. Ciaikovski“ de la Moscova. Concertul nr. 2 pentru flaut și orchestră în Re major al aceluiași compozitor are ca solist pe Alexandru Poduța, prim flautist al Filarmonicii clujene și solist cu dese apariții în concertele publice. Artist multiinstrumental, membru al orchestrei de muzică contemporană „Ars Nova“ dirijată de Cornel Taranu, Alexandru Poduța a mai cîntat Bach și Ravel pe un alt disc Electrecord și preferă, după cum se vede, zonele extreme ale muzicii: barocul, muzica clasică și muzica contemporană.

Al doilea disc (STM ECE 01160) este dedicat creației corale a unor compozitori clujeni de prima mînă: Sigismund Toduța, Tudor Jarca, Adrian Pop, Vasile Herman, Eduard Terenyi și Hans Peter Turk. La valoarea muzicală intrinsecă a acestor piese corale, reliefind din plin atributele școlii compoziționale clujene, se adaugă mînestria interpretativă a unui foarte interesant cor, Cappella Transylvanica condusă de dirijorul Dorin Pop. Aflată la al doilea ei disc (după ce a cîntat pe primul din creația lui Monteverdi) Cappella Transylvanica este una din formațiile de prestigiu în domeniul muzicii de cameră și, ca orice formație de conservator, ea se reînnoiește anual; e și acesta un merit al dirijorului Dorin Pop care poate menține nivelul ansamblului ridicat, în ciuda fluctuației membrilor săi.

DANA SĂCEANU ■

PROGRAMUL CENACLULUI

La ora apariției acestor rînduri, turneul pe litoral al Cînaclului Flacăra al tineretului revoluționar este în plină desfășurare. Astfel, după spectacolele susținute la Mamaia, Neptun și Constanța, membrii cînaclului se vor întîlni în această seară, cu începere de la ora 19.45, cu publicul din Costinești, urmînd ca în ultimele două zile ale acestei prime părți a turneului să fie prezenți la Constanța, vineri, 16 iulie — la Sala Sporturilor, iar sîmbătă, 17 iulie — la Grădina de vară. Cronicile spectacolelor acestei săptămîni vor apărea în numărul nostru viitor.

Reamintim că partea a doua a turneului „Litoral '76“ întreprins de Cînaclul Flacăra al tineretului revoluționar la mare va avea loc între 8 și 14 august, după cum urmează: 8 — Mamaia; 9 — Neptun; 10 — Constanța (Grădina de vară); 11 — Constanța (Sala Sporturilor); 12 — Mamaia; 13 — Costinești; 14 — Constanța (Sala Sporturilor).

Biletele se vînd la agenția Teatrului Liric din Constanța (pentru Constanța și Mamaia), la casa Teatrului de vară din Mamaia (pentru Mamaia și Constanța) și la casa Grădinii de vară din Neptun (pentru stațiunea Neptun).

Curier muzical

Eugenia NICULESCU — Cluj-Napoca: 1) Propunerile dumneavoastră de utluri pentru discul L.P. cu melodii folk din Cînaclul Flacăra al tineretului revoluționar concordă în bună măsură și cu opțiunile noastre. În ipoteza că Electrecordul va accepta ideea, se va răspunde favorabil cererilor multor tineri care ne-au scris pe această temă; 2) În cazul în care discul poetului Adrian Păunescu — recitîndu-și propriile sale poezii — s-a epuizat la Cluj-Napoca, vă puteți adresa direct Electrecordului pentru o suplimentare de tiraj; 3) Lui Dumitru Fărcaș îl puteți scrie sau îl puteți găsi personal la Casa de cultură a studenților din orașul dumneavoastră unde funcționează în calitate de dirijor al orchestrei de muzică populară și de conducător artistic al ansamblului „Mărtășorul“. Carmen ALBULESCU — Oradea: Vă mulțumim pentru splendida scrisoare pe care ne-ați trimis-o, „izvorînd din inimă“, prin care vă împărtășiți impresiile de la cînaclu, cadru artistic de care, ne mărturisim, „...nu mă pot despărți pentru că prin el am învățat să iubesc poezia bună, muzica tînăra și, în general, arta adevărată care ni se adresează nouă, tinerilor“. Transmitem pe această cale felicitările și căldurosul „La mulți ani!“ pe care le adresați în egală măsură cînaclului cit și lui Mircea Bodoian, cu ocazia împlinirii celor „21 de primăveri“. Marcela GHEORGHIȚA — Gheorghe Gheorghiu-Dej: „Nu știu dacă revista Flacăra cunoaște faptul că în orașul nostru a avut loc de curînd un festival de muzică ușoară și populară intitulat „Retorta de cristal“, organizat în colaborare cu televiziunea. Că invitați au participat Amza Peleca, Radu Zaharescu, Horia Căciulescu, Sile Dinicu cu orchestra R.T.V., Stela Enache și... Narghita. Ei bine, pe estradă ne-a apărut o Narghita tînăra (?) fără veleitățile interpretative cunoscute altădată, lipsită de căldura indiană (?) ce-o caracterizează, rece, friguroasă (!?), fără mișcare scenică care au făcut-o celebră. Discuții interminabile, nemulțumiri, vociferări din partea publicului, nelămuriri; un muzicant care de fapt au fost mai mulți, sustinea morțiș că această falsă Narghita e o fetiță din Brăila așa cum așa ceva, care a debutat cu cîteva luni în urmă la un Album duminical T.V. Rugămintea mea este de a-mi comunica adevărul: a fost la noi, în oraș, Narghita cea adevărată sau o Narghita improvizată, în curs de devenire? Și dacă totuși i-mi satisfaceți această dorință, dați-mi cîteva date biografice despre amîndouă Narghitele, pentru a pune capăt unei discuții ce conținește (s.n.) zîmbic la nivelul orașului“. Vă mărturisesc cu regret că din investigațiile făcute pînă la ora trimiterii la tipar a acestor rînduri nu am aflat încă adevărul: a fost Narghita sau o dublură? Vă promit solemn că voi continua cercetările cu asiduitate, pentru a pune odată capăt acestei dileme care împarte orăda și dumneavoastră în două. Voi reveni.

COSTACHE S. IONESCU ■

Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Bihor, Asociația oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale (A.T.M.), revista de cultură „Familia“ și Teatrul de stat Oradea organizează în cadrul manifestărilor „CRISIA '76“ la Oradea, între 22-28 noiembrie a.c., Ediția I-a a „Săptămîni teatrului scurt“.

Această manifestare urmărește îmbogățirea repertoriilor teatrelor profesionale cu piese scurte românești, cu un profund mesaj umanist și educativ. La prima sa ediție „Săptămîna teatrului scurt“ va fi axată pe piesa românească contemporană.

Inscrierile se pot face pînă la data de 15 septembrie a.c. Organizații își rezervă dreptul de a viziona spectacolele înscrise (dacă va fi cazul) pînă la data de 30 octombrie a.c. urmînd ca la data de 1 noiembrie să fie stabilit programul definitiv al manifestărilor.

Citește actrița
MONICA GHIUȚA

Actorul ARCADE DONOS caută data recitalului său

Fotografii de VASILE BLENDEA, EM. TANJALA
și SORIN POSTOLACHE ■

ORA INTRĂRII ÎN SCHIMB

La Tirgoviște: despre timpul cu amănuntul și timpul cu ridicata

Că minutele și secunde pot să ne pară mai lungi sau mai scurte fiecareia, nu trebuie să ne mire, cunoscut fiind faptul că oamenii nu știu să-și umple toți la fel de bine timpul, ci o fac după împrejurări și după posibilități, vădindu-se în această precum se știe chiar și un semn de supertaritate a onora în ce ne privește, am pornit de la ipoteza că la Tirgoviște cei aproape 30.000 de muncitori ai unităților economice de nivel republican știu bine să-și gospodărească timpul, dovadă și faptul că, în câteva ani, au împins acest ritm în față, i-au dat jos oțina de oras patriarhal, l-au spălat în apa nouă și curată a unui alt destin. În sfârșit l-au transformat într-un oras „de actualitate”. Firește, schimbarea ar fi fost imposibilă, fără buna cunoaștere și evaluare a minutului, a orei și a zilei iar cei care orin vîrstă au motive s-o spună a unei vieți întregi de muncă. Dar timpul, avînd un pret bine stabilit, fiecareia i se pare mai mare sau mai mic nu numai după cum trebuie să-l accepte, ci și după cum convine intereselor și felului de om care este.

Mai mare i se pare, de exemplu, lui Virgil Băcanu și lui Petre Gavrilă, primul C.T.C.-ist, iar al doilea strungar la întreprinderea de strunguri automate „Saro”, amîndoi de fel din comuna Cîndești și prezenți la lucru, în ziua de 28 Iunie, la ora 6 fără un sfert, cu toate că lucrau în schimbul I și puteau veni la 7. S-au grăbit, totuși, pentru că altfel pierdeau singura mașină care-l aduce, în fiecare dimineață, la Tirgoviște. Și, neputînd începe lucrul mai devreme, au fumal pe săturate și au întins afară, în curtea întreprinderii, la aer curat și în decorul răsăritului de soare un loc de cărți nevinovat. Mai norocos decît el prin meserie este Vasile Stănculescu, timplar de întretinere de fel din Pietrosita. Intrat și el cu o oră și ceva mai devreme pe poarta fabricii. Dar, cel puțin acesta din urmă și-a luat ferăstrăul și trusa cu scule și a început să facă ocolul secțiilor, ca să-i treacă vremea mai ușor.

Între timp, la poarta nr. 1, ceasurile electrice măsoară implacabile, vremea, fără să știe nici de rudenie și nici de orfietenie cu cineva sub directă supraveghere a pontatoarelor Radu Maria și Elena Pămînteanu, a căror prezență e absolut necesară — cel puțin pînă se va introna definitiv ordinea și disciplina în acest colectiv a căruia vîrstă medie nu trece de 23 de ani — deoarece bietele ceasuri, exacte dar fără cap și judecată, se lasă uneori pălăite de iuteala de mîină a unuia și a altuia. Dacă lipsești de la serviciu, nimic mai simplu decît să rogi pe un prieten să-ți punteze fișa la intrare și la ieșire, și totul să fie în bună regulă. Pînă esti prins evident. Odată aflu un tînăr a fost pontat ca prezent, iar el își limita prezența între peretii arestului militiei de la Constanta unde spărsese un magazin. Dar aceasta este un caz mai vechi. Unul mai nou îl constituie aproape de precizia ceasurilor și de vederea excelentă a supraveghetorelor, încercarea lăcătușului Ioan Zăbavă de a-și rupe our și simplu fișa de pontaj, uitînd că respectivul oțic de hîrtie reprezintă în fond un act, un document, care-l consemnează orele de muncă și-l justifică banii încasați la sfîrșit de lună. De ceva mai puțin curaj, recunoșc pontatoarele, a dat dovadă Petre Stroică, muncitor în secția axe și roți dintate, un vechi client al lor, care nu rupe și nu face disoărută fișa, ci numai din cînd în cînd încearcă s-o „îmbunătățească” după un orar propriu și cît mai convenabil lui. Ati înțeles, probabil, o modificare. Onercază cu atîta dexteritate ca un tus atît de bun și cu o peniță atît de bine aleasă încît pontatoarele nu mai au încredere să-l verifice fișa cu ochiul liber, ci numai servindu-se de o lună. Cu toate acestea zic ele, omul nu e lacom, ba e chiar... cinstit și corect în felul lui fiindcă nelo-dată nu schimbă orele ci doar minutele! Deosebit de numele de mai sus și de situațiile arătate trebuie reținut și subliniat că la „Saro” se vine și se oieacă în general, în bună rînduială, cam cu 15—30 de minute mai devreme, la intrare, și tot cu atîtea mai tîrziu la ieșirea din schimb, poate și datorită strictității unor măsuri administrative — „La 7 și 1 minut s-a tăiat o oră” — dar în mod cert și datorită seriozității unui colectiv care se mîndrește că fabrică strunguri ce nu se mai fac nicăieri în țară și în același timp nu ezită, cum spuneam, să-și controleze punctualitatea prin ceasuri electrice.

Punctualitatea, iată o deprindere care, probabil, la întreprinderea de utilaj petrolier este considerată de mult un bun cîștigat, intrucit aici, după cum îmi spune inginerul Valeriu Cucu, șeful serviciului producție, de mai multi ani s-a renunțat la ceasuri. Oamenii trec pe poartă în pas întins și se rîspîndesc prin secții și ateliere. Am asistat și noi la intrarea în schimbul 2 fără a întrezări nimic vrednic de semnălat în acest rîstimp, în afară de faptul că, spre marea cîinste a celor care lucrează aici, pe la 15 fără 5 minute nu se mai zărea nici tipenie de om.

Părăsim poarta nr. 1 și intrăm în întreprindere, curiosi să vedem cum se tine aici evidenta prezenței oamenilor, și nu-l greu să aflăm, încă din capul locului, că o asemenea răspundere intră în atribuțiile maeștrilor care o fac așa cum îi taie capul și cum îi lasă inima. La secția sculărie, de exemplu, muncitorii aduc legitimațiile și le predau maeștrului, care le tine apoi, timp de 8 ore, într-un dulap. Cine n-o predă, înseamnă că e absent. Măsura pare să fie bună și pentru că nimeni nu poate să plece mai devreme de terminarea schimbului, deoarece rămîne fără legitimație, iar a doua zi riscă să nu mai poată intra pe poarta întreprinderii. Cu toate acestea, sistemul este greoi. Intrarea și ieșirea din schimb produc prea mare vînzoleală. Pe locul îngust dintre strunguri, oamenii se lovesc unii de umeri alora și își atin calea, nelocul lui fiind și faptul că pînă se duce fiecare să-și lase legitimația la maeștru și pînă se-ntoarce maeștrul la fiecare să-i dea de lucru și să-i spună ce are de făcut în ziua aceea, trece destul timp. Intuind aceste neajunsuri maeștrul de la secția montaj, Dumitru Pieptea, a „optimizat” după o idee a sa procedeele de evidență a oamenilor din subordine, obligîndu-l pe fiecare să-și arunce legitimația într-o urnă construită anume în acest scop. Nici el n-a rezolvat definitiv problema, și nici maeștrul Eugen Ploscaru, de la secția mecanică grea, în ciuda eforturilor acestuia din urmă de a se conforma unui cod inventat de el însuși, care constă în a presăra prin registrul de prezență tot felul de cruci, puncte și linii. Fiindcă sistemul lor, dacă este să ne mentinem la capitolul abaterii de la disciplina muncii, le exclude pe cele mai frecvente: întîrzierile. Dealtfel, maeștrul de la mecanică grea îmi spunea cu deplină sinceritate: „Pînă la o jumătate de oră, furt. De la o jumătate de oră în sus, sancționez”. Fără îndoială, e bine că maeștrul e om cumsecade, dar, tînînd cont că un minut lucrat de un muncitor de la I.U.P. se ridică la un leu și jumătate — valoarea unei ore e de 90 lei —, ne dăm seama că pierderile provocate prin întîrzieri nu sînt chiar așa de mici precum multi ar fi tentați să creadă. Or, întîrzierile nu pot fi depistate decît prin ceasuri de pontaj. Ceasuri care au existat, după cum spuneam, pînă acum cîteva ani, dar motivul real pentru care „s-a renunțat” la ele este că au fost defectate și nimeni n-a mai catadicsit să le repare. E foarte ușor, se spune, să te răzbuini pe un asemenea ceas: cu o frîntură de soan, lăsată acolo unde trebuie, îl reduci la tăcere...

În orice caz, dacă la I.U.P. intrările și ieșirile din schimburi se fac totuși pe poartă și cu legitimația în mîină, la Combinatul de oțeluri speciale se fac și mai simplu. Nici nu e nevoie, adică, să treci pe poartă, și nici să ai legitimația la tine. În seara aceleiași zile cînd fusesem la „Saro” și la I.U.P., puțin după ora 22, împreună cu Ioan Bădoi, șeful serviciului personal al combinatului, pe care-l rugasem să mă însoțească, ne-am instalat la poarta oțelăriei nr. 2. Curînd aveam să ne dăm seama însă că multi nu intră și nu ies pe aici, ci prin alte cîteva locuri, mai puțin luminate și nepăzite. Așa se face că am întîlnit acolo, în afară de oameni care veniseră mai devreme la lucru, precum sudorii Gheorghe Nicolae și Vlad Alupei, prezenți cu trei sferturi de oră înainte de intrarea în schimb, pe unii care fugeau de mama focului prin semiîntuneric, prin umbra zidurilor înalte ale oțelăriei, precum Valerian Eftinoiu, zidar-motor, lasit din schimbul 2 la ora 22.40, decît cu 20 de minute mai devreme. Fiereste că, la un moment dat, fiind simțită prezența noastră — chiar am auzit, din întuneric, o voce groasă: „vedeti, mă, că sînt dol acolo” adică eu și șeful biroului personal al combinatului — fluxul intrărilor și ieșirilor crește vertiginos pe poar-

ta luminată și păzită. Nimic mai simplu decît să revenim și noi aici, unde, cerîndu-i-se legitimația, Nicolae Haralambie, proaspăt absolvent al unei școli de oțelari, scoate întîmplător pe lingă actul ce-ru și niște cărți de joc care îl fac să roșească brusc, iar pe însoțitorul meu, Ion Bădoi, om în vîrstă și cu părul alb, să i le confişte imediat, să i le rupă și să le arunce într-un coș de gunoi, punîndu-l în vedere că dacă-l mai prinde cu așa ceva a doua oară nu-l mai iartă. La ora 23.15 intrăm în oțelărie, unde vorbim cu maeștrul Ioan Bara, care tocmai a definitivat situația prezentei celor 43 de oameni ai săi. Nu lipsește nimeni, n-a întîrziat nimeni. Maeștrul ne invită să verificăm. N-o facem. Nu numai pentru că, în vecinătatea oțelului, parcă-ți vine mai ușor să-ți crezi pe oameni pe cuvînt, ci și pentru că, preluînd la cele două echipamente de care răspunde — unul de 65 și altul de 100 de tone — sarje începute în schimbul de curînt, evident că maeștrul n-ar fi avut curajul s-o facă dacă nu i-ar fi venit oamenii.

Coborîm spre ieșire. La poartă, Ioana Comănoiu, care a lucrat în schimbul 2, așteaptă să mai lasă și alții, colegii și colegi, unii chiar vecini de bloc, pentru a putea pleca împreună. Singură, spune, n-are curaj să meargă prin lanul de porumb care desparte platforma industrială de cartierul unde stă. Pe aici se întinde drumul cel mai drept spre blocurile de locuințe din micro 9.

Ajunși aici, ne simțim datorii să facem o paranteză despre mijloacele de transport în comun din Tirgoviște. Am vorbit, în ziua cînd am fost prin întreprinderile orașului, cu zeci de oameni, nu numai cu cei amîntiți aici. Și totii, aproape fără excepție, n-au prea avut cuvînte de laudă privind soferii și autobuzele orașului. Sub-

scriem păreri lor, și ne bizuim pe următorul fapt, care nu are nimic comun nici cu numărul poate insuficient al vehiculelor, nici cu starea lor tehnică, nici cu numărul soferilor. La o jumătate de oră după ieșirea din schimb, la poarta întreprinderii „Saro” aștepta o mașină în care apucaseră să se urce cîteva călători. Alții trei mai aveau cîteva metri pînă la usa autobuzului, dar n-au mai avut timp să se urce fiindcă soferul le-a închis ușile în nas și-a demarat cu toată puterea, în ciuda faptului că nu-l păstrea primejdia nici unei aglomerații, iar ora de plecare nu fusese depășită. Funcționarul Ioan Nica a reușit să rețină numărul mașinii: 31-DB-3415. „Mașinile le folosesc ca pe proprietatea lor”, a bombănit și portarul Mihai Ilie, care nu vedea pentru prima oară o asemenea scenă de rea-voință și la urma urmei de bătaie de joc la adresa oamenilor.

Tot despre transporturi, maeștrul Teodor Curiotnicov, președintele comitetului sindical la „Saro”, spunea: „Pînă într-o vreme, veneau mașinile și între schimburi, din oră în oră. Acum nu mai vin. Era bine înainte. Mai rămînea omul la lucru, mai munea o oră, două, trei în plus, mai cîștiga un ban și ieșeau în folos și întreprinderea, și statul. Acum, multi renunță la orele suplimentare tocmai pentru că n-au cu ce să se-ntoarcă acasă. Și oamenii au dreptate...”

Bineînțeles că au dreptate. Oamenii a-cestia, pe cit înțelegem noi, ar fi vrut să-și folosească timpul, ca să zicem așa, cu amănuntul, adică să-l folosească bine și cît mai util, după cum îl lăsa voința și puterea pe fiecare. Precum se vede, însă, cineva îi obligă să evalueze timpul cu top-tanul și ridicata. Și e păcat.

DUMITRU ELIADE ■

Portarii controlează plini de zel legitimațiile, dimineața e însoțită și întîrziată din cale-afară de grăbiți

În zorii zilei, începînd cu primele curse de la ora 5, tramvaiele și autobuzele transportă singurcii miile de muncitori ai platformei industriale Dudești. Cum, indiferent de voință și inițiativa omului, într-un tramvai nu începe — sînd oarecum drept și oarecum în picioare — decît un număr limitat de cetățeni și cum, în bună măsură, lucrurile se petrec la fel și în autobuza, miile de muncitori ai platformei vin la slujbă pe rînd. La întreprinderea de medicamente, de exemplu, cei 4200 de angajați se grăbesc — să ajungă la locul de muncă conform programului secției, al mijloacelor de transport — tramvaiele 19 și 27, autobuzele 65 și 111 — precum și în conformitate cu bunăvoința proprie. O secție începe lucrul la 6.00, o alta la 6.15, sectorul mecano-energetic la 6.30, sectorul TESA la 6.45. Și pentru că fluxul de muncitori a fost constant și după ora 7.00, nu ne rămîne decît să spunem ș.a.m.d.

Portarii controlează plini de zel legitimațiile, dimineața e însoțită, șeful pazelii controlează, cu zelul în mod corespunzător sporit, pe cei trei portari de serviciu și totul e frumos. Întreb pe tovarășul Gheorghe Sima, șeful pazelii, dacă aici se poate și cine vine la vreme la muncă și cine nu. „De fapt, zice dînsul, noi controlăm numai legitimațiile. Cînd se întîmplă să vină, deodată, trei, patru mașini și tramvaie, facem și noi ce putem”. Tovarășul Victor Hicui, secretarul comitetului de partid din întreprindere, zice, în esență, cam același lucru: „Cei care au în mod efectiv controlul prezenței și al întîrzierilor sînt șefii de secții. Cit despre personalul TESA, adevărul este că treburile sînt mai complicate. Conțăm, ca să zic așa, pe conștiința fiecăruia. Asta este situația și o să dureze pînă ce va fi pus la punct cum trebuie transportul oamenilor pe platformă. Nu vreau să se înțeleagă un neadevăr și anume neadevărul că muncitorii noștri vin cînd și cum au chef. Producem peste o mie de sortimente de medicamente, predomină mina de lucru calificată și înalt calificată, șefii de secții și de compartimente au de îndeplinit planuri din ce în ce mai mari, așa că nimeni nu-și poate permite să-și piardă autoritatea asupra oamenilor. O statistică, totuși, a mîntulor și orelor întîrziate nu văm putem oferi”.

Vizitînd cîteva din secțiile principale ale întreprinderii — sinteză, fiole, tablete — aflăm, foarte repede, motivele pentru a considera cu toată seriozitatea afirmațiile tovarășului Victor Hicui: o curățenie excepțională, ordine, liniște și, în general, atmosferă de laborator științific. Am parcurs mai multe coridoare fără a întîlni un singur om fără rost. Cit privește secțiile de producție propriu-zise, procesul tehnologic este astfel organizat încît absența unui om este prompt remarcată. Cum afară de impresii — frumoase, e drept, dar pe cit de frumoase, pe atît de greu de măsurat — nu avem ce scrie, conchidem că am întîlnit aici una din întreprinderile care neputînd funcționa pe obișnuințele practice ale secolului XX încearcă să le anticipeze pe acelea ale secolului XXI.

În ziua imediat următoare, adică pe 30 Iunie, la orele 6.00, sîntem la Ploiești, în fața intrării principale a întreprinderii „1 Mai”, o unitate industrială obligată să trăiască prin toate fibrele ei realitatea acestui secol, a acestui an, în special, și a județului Prahova, în general.

Către orele 6.30, recunoști în înfățișarea

preocupată a primilor veniți la lucru pe cetățenii cu responsabilități și, în egală măsură, pe toți cei care simt nevoia să sfîșiească prin întreg felul lor de a fi locul de muncă. În schimbul I, care începe pentru toată lumea la ora 7.00 fix, lucrează 5812 oameni. Sau, cel puțin atîția ar trebui să lucreze. Statistica spune însă că, zilnic, 70—80 de muncitori lipsesc nemotivat și alți 200-300 întîrzie. Întreprinderea are 5 intrări, astfel orientate încît între poartă și cel mai îndepărtat loc de muncă drumul să dureze numai cîteva minute. N-ar fi nevoie, prin urmare, decît de cea mai banală punctualitate pentru ca să ajung și aici, la Ploiești, în zodia celor mai plăcute impresii. Din păcate, însoțind cu oarecare discreție munca unuia dintre portari, reușesc să număr între 7.00 și 7.30 un număr de 67 întîrziată, din care 16 femei. Inginerul Mihai Mateescu, șeful serviciului organizarea producției, spune că direcția, țînînd cont de situația aparte a unor familii, a îngăduit cîtorva femei cu copii să înceapă programul cu jumătate de ceas mai tîrziu, urmînd să lucreze, în compensație, jumătate de ceas peste ora 15.00. Apreciînd omenoașa inițiativă a direcției, noi putem să nu observăm că cei 51 de angajați în întîrziere n-au deloc înfățișarea unor mame cu copii. O cercetare recentă a sociologului Valeriu Rădulescu ne lămurește cauzele întîrzierilor zilnice, din punctul de vedere al imprișniților: 33% reclamă mijloacele de transport în comun, 15% felurite complicații de familie iar 70% îngăduința maeștrilor și a colectivului.

Dacă, raportat la întreg numărul de angajați ai întreprinderii, cele cîteva sute de ore pierdute la intrarea în schimb nu par să spună mare lucru și, deci, nu au darul să perturbeze grav producția, există o serie de cauze care afectează bunul mers al întreprinderii.

Aproape 70% din personalul de la „1 Mai” este constituit din tineri sub 32 de ani. Un studiu sociologic privind fluctuația forței de muncă în județ, întocmit la cererea Comitetului județean Prahova al P.C.R., ne spune cine sînt tinerii care se integrează mai greu și din ce pricinii. La „1 Mai” lucrează 4200 de navetiști de toate vîrstele. Cei trecuți de 32 de ani sînt, în mare majoritate, căsătoriți și doritori să aibă un rost limpede, stabilitate în muncă, o retribuție corespunzătoare pregătirii și vechimii. Tinerii, cei venînd din școli profesionale indeosebi, simt destul de puternic impactul producției. Cînd părăsesc un loc de muncă pentru un altul o fac din dorința apropiării de casă (22%), din cauză că nu reușesc să-și realizeze planul retribuției (17%), datorită relațiilor necamaraderesti pe care le află la angajare (15%), din alte cîteva motive dintre care merită a fi menționate următoarele: părinții sînt dispuși să-și mai tîină o vreme pe lingă casă, mașina la care sînt repartizați pare prea complexă, maeștrii și vîrstnicii arată neîncredere în tineret.

Rezultă că întîrzierile și absențele nemotivate vin pe fondul fluctuației generale a cadrelor, a celor tîneri în special. Rezultă că o preparare atentă a integrării în muncă a fiecărui absolvent în parte atît de către școală cît și de către întreprindere ar îmbunătăți mult lucrurile. Ar îmbunătăți adică procentul de 95,52% utilizare a timpului de lucru, cit este în prezent.

TUDOR OCTAVIAN ■

UN ROMÂN LA ASALTUL POLULUI SUD

Expediția „Belgica”

il consacra pe Emil Racoviță ca zoolog de prima mână în lume

Soarele risipise ultimele cețuri ale zozilor și printre catargele care întuneacă orizontul se strecurau fișii subțiri de aur. În mijlocul vaselor ancorate în rada portului Sverdrup se afla și o corăbioară trainică, de felul pescuitoarelor de foc norvegiene, cu trei catarge, ale căror pinze tremurau ușor în vântul dimineții. Era „Belgica” și în acea îndepărtată zi de august a anului 1897 ea se pregătea pentru o mare expediție la Polul Sud, unde urma să întreprindă cercetări științifice. Pe chei, Adrian Gerlache, comandantul vasului — locotenent de marină belgian și conservator al Muzeului de istorie naturală din Bruxelles. — se plimba agale cu Nansen, Sverdrup, Johansen și alți membri ai faimoasei expediții a „Fram”-ului. Pe bordul „Belgice” se aflau în afară de secundul lui Gerlache, care era și căpitanul vasului, locotenentul Georges Lecointe, hidrograf în marina de război franceză, Amundsen, cel care avea să se încununare mai târziu cu laurii altor expediții, și cinci mateloti norvegieni, oameni încercați, căliți, obișnuiți cu navigația între ghețuri, pe care părea că nimic nu i-ar putea înfricoșa.

După ultimele recomandări, însoțitorii îl conduseră pe Gerlache până la scara corăbiei și, după ce se îmbrățișară călduros, se despărțiră. În timp ce „Belgica” se îndrepta spre Anvers, unde trebuia să-i întâlnească pe ceilalți membri ai expediției, cei de pe dig salutau vasul pentru ultima oară cu stăruitoare fluturări de batistă. Apoi „Belgica” își tăie drum pe marea limpede și vineție și înaintă așa, fără nici un incident, până în portul de pe canalul Albert. Aici, în portul anversez, polonezii Arkowsky, chimist, geolog și meteorolog, Dobrowolsky, meteorolog, doi mecanici, nouă marinari și românul Racoviță urcară grăbiți pe puntea vasului și, după ce se strinseră în brațe cu afețiune, trecură fiecare la posturile lor.

Cum de-a ajuns Emil Racoviță într-o expediție cu un caracter atât de internațional cum îl avea „Belgica”? Mai ales că pe vremea aceea destui oameni din Occident nici nu știau prea bine unde a-nume vine această Românie, care își câștigase independența doar cu douăzeci de ani în urmă. Iar Racoviță nici nu împlinise 29 de ani și își luase doctoratul de puțină vreme (1896) la Sorbona, începând abia să se formeze sub privegherea maestrilor săi iluștri, Henri Lacaze-Duthiers și Georges Pruvot?

E adevărat că sub auspiciile laboratorului „Arago” din orașelul de la poalele Pirineiilor, al cărui cetățean de onoare avea să fie mai târziu, Racoviță studiase fauna „celei mai frumoase mări din lume” — cum numea el Mediterana —, dovadă existența în această mare a unei faune pelagice foarte bogate și variate, între 400 și 500 specii, dar, deși importanța acestei descoperiri fusese subliniată atunci de către Lacaze, ecolul ei nu trecuse dincolo de cercul specialiștilor. Atunci? Imprejurările și motivele pentru care a fost ales Racoviță naturalist al expediției belgiene ni le dezvăluie Frederick Cook, în cunoscuta lui carte¹: „S-au făcut eforturi extraordinare pentru a se dobândi un zoolog competent care să aibă însușirile trebuțoare unui explorator polar, și aceasta s-a dovedit a fi una dintre cele mai mari greutăți. În Belgia și în Franța s-a căutat în zadar, și în cele din urmă a fost găsit Racoviță, care fusese recomandat lui De Gerlache de către maestrul său Lacaze-Duthiers și de Edouard von Beneden², membru al comisiei „Belgica”, care cunoștea excepționalele lui calități și avea deplină încredere în el. Însă el își făcea serviciul militar și era de temut că intervențiile diplomatice necesare pentru permisiunea lui să nu meargă prea încet. Din fericire, el a fost însă eliberat pe dată ca să se alăture astfel familiei crescînde a pionierilor”.

Pe „Belgica” se afla acum toți statul-major, alcătuit din tineri specialiști în tot felul de ramuri științifice, de care avea nevoie spre a cerceta diferitele condiții de viață ce ar putea desluși caracterul tinerilor de nepătruns ale Polului Sud căci, mai presus de orice, scopul expedi-

ției nu era atât cucerirea acestui Pol, cât cercetările științifice.

La 16 august 1897, corabia părăsi portul Anvers însoțită de bubuirile salvelor de tun și leșind în Oceanul Atlantic se îndreptă spre sud. Dar chiar din prima zi de navigare, echipajul observă că, așa cum ordonase De Gerlache, căpitanul, în loc să îndrepte corabia spre Africa, pe care ar fi trebuit s-o ocolească spre a ajunge la Polul Sud, o apucă pe cu totul alt drum: nu mergea spre Africa, ci spre America de Sud.

Nedumeriți, toți cei de pe punte se întrebau: „Încotro mergem?”, dar nimeni nu știa să răspundă. În cele din urmă, De Gerlache își dădu seama de neliniștea oamenilor. Într-o zi, pe cînd echipajul era adunat la masă, le vorbi: „Am observat că sinteți îngrijorați în privința itinerarului nostru. Ei bine, ne îndreptăm spre Capul Horn. Avem tot timpul să ocolim Țara de Foc și să ne apropiem de Pol pe la răsărit. La această latitudine, vara abia începe”. Și mai era ceva care determinase ocolul corăbiei. Cînd pornise în marea ei expediție, „Belgica” n-avea medic. Dar cu cîteva zile înainte de a ieși în larg, De Gerlache primise o telegramă din America din partea vestitului explorator polar Cook, care îl ruga să fie primit și el ca membru al expediției. De Gerlache îi telegrafiasse îndată să plece la Rio de Janeiro, unde îl va îmbarca, însă despre această telegramă nu aflase nimeni, în afară de căpitanul Lecointe. Așa că la 22 octombrie 1897 „Belgica” acostă la Rio de Janeiro, luîndu-l la bord pe doctorul Cook și, pornind din nou la drum, trecu prin strîmtoarea lui Magellan la începutul lunii decembrie, în plină vară la această latitudine, apoi o luă spre sud, de-a lungul Țării de Foc³.

Pe vremea aceea, Țara de Foc era puțin cunoscută. De aceea, De Gerlache spera că va face multe descoperiri prin aceste tîneturi. Asta era cauza care-l determinase să nu se prea grăbească spre ținta principală: Polul magnetic de Sud.

„Belgica” naviga cu înecetăală de-a lungul țărmurilor Țării de Foc, oprindu-se în fiecare golf. Oamenii de știință culegeau mostre de pietre, studiau viața păsărilor și a animalelor, adunau plante, treceau pe hartă insulele necunoscute și făceau observații meteorologice. Astfel s-au scurs mai multe săptămîni și în cele din urmă „Belgica” trecu de insulele Shetland de Sud și deodată la orizont se ivi dunga de gheață mult așteptată, scintind în raza soarelui care nu apunea. Era pămîntul Antarctic, în cuprinsul căruia, undeva, departe, foarte departe, peste ghețuri și zăpezi, se afla Polul Sud.

Stabilindu-și aci cantonamentul, „Belgica” fiind inconștientă de pămîntul unde o mulțime de specii noi, nici piciorul, oamenii de știință de pe bordul ei au continuat să facă cercetări și observații științifice timp de treisprezece luni, în vijitiul vîntului ce le stăpînea auzul, în vîltoarea urgiei înghețate ce le mușca trupul, în alba întunecime ce le lua vederile. Cum era și de așteptat, în aceste tîneturi pustii ale Antarcticii, Racoviță — care „iubea toate dobitoacele din lume”, cum se exprima chiar el — a început să cerceteze cu cea mai mare atenție cele mai mici urme de viață pe care le-ar fi putut întîlni în această regiune cu munții de gheață. Și tot cum era de așteptat, în aceste tîneturi pustii ale Antarcticii naturalistul român a putut descoperi și o manifestare a vieții vegetale și animale. Cîț de săracă însă! Dar să-l lăsăm pe el să ne-o spună, căci nimeni nu l-a întrecut pe Racoviță în evocarea vieții din tîneturile antarctice, a frumuseții peisajului antarctic și în competența cu care a redat cel dintîi rezultatele strălucite ale expediției belgiene.

„Am găsit o singură plantă cu flori, *Afra antarctica*, o mică graminee ce se ascunde printre mușchi, în scorburile de stîncă adăpostite de ger și vînt. Nici o ferigă, în schimb mușchi, licheni, alge. Am mai întîlnit în aceste locuri vrăjmașe și cîteva specii de animale. Mai întîi o *Podurella*, un mic purice de zăpadă negru-albăstrui, apoi o muscă, *Belgica antarctica*, o biată jivină, micuță, lipsită de atributul însemnat al dipterozelor. De vreme ce aripile-i pipernicite nu-i pot sluji la zburat. În sfîrșit, îmi mai rămîne să pomenesc trei sau patru neamuri de acarieni, un fel de păianjeni mititei, care duc o viață de azi pe mîine, printre tufele de licheni și mușchi. Dar tot aci mai întîlnim și alte animale, care nu pot intra în fauna de uscat propriu-zisă, dar care singure mai însuflețesc puțin pămînturile din strîmtoarea lui Gerlache. Sint păsările și fociile, animale superioare care au mijloace de deplasare rapide și vin în aceste locuri de obicei numai vara”. Și Racoviță însuși în notele sale păsările întîlnite, cu toate caracteristicile lor: goeland alb și cenușiu, rîndunică de mare, megalestirs antarctica, acvila acestor tîneturi; ossifraga gigantă, avînd înfățișarea și caracterul unui vultur; pasărea furtunii (*Oceanites oceanicus*), cea mai mică dintre păsări, un cormoran (*Phalacrocorax*), și, natural, pinguinii și chionidele. Două neamuri de pinguini populează strîmtoarea lui Gerlache: pinguinul antarctic (*Pygoscelis antarctica*), înălți de 0,60 m și cu o înfățișare provocatoare și obraznică, și pinguinul papuan (*Pygoscelis papua*), ceva mai mari decît pinguinul antarctic și cu vesminte mai bogate. Chionidele, alcătuite doar dintr-un

gen și două specii: *chionis minor* și *chionis alba*.

Apoi cînduri întregi de focuri, care au impresurat „Belgica” aproape în tot timpul șederii vasului în strîmtoarea lui Gerlache, așa că Racoviță le-a putut vedea și auzi ziua și noaptea și deci studia în vole.

„Ghețurile antarctice, va spune el, sint locuite de patru neamuri de focuri. Adevăratul leopard de mare (*Ogmorhinus leptonyx*) e rar, cele mai comune sint falsul leopard (*Leptonychotes Weddellii*) și foca mincătoare de crab (*Lobodon carcinophaga*). Pe cit de blîndă e cea dintîi, pe atît de supărăcioasă e cea de-a doua. Foca lui Ross (*Omnathophoca Rossii*) n-am întîlnit-o decît vara și în puține exemplare. Ca și în strîmtoarea lui Gerlache, membrii corăbiei „Belgica” au primit vizita păsării *Ossiphaga*, care primăvara și vara venea să sfîșie cadavrele focilor din preajma corăbiei. Apoi, megalestirs antarctica, mai rare, *thalassoeca antarctica* și porumbelul de omăt, care a fost un tovarăș credincios în tot timpul cit am stat pe banchiză”.

După treisprezece luni în care „Belgica” fusese imobilizată de sloiurile de gheață, în ziua de 15 februarie 1899 vasul izbuti să se despoare din ghețuri și să plutească spre nord, dar, ajuns într-un anumit loc, nu mai putu înainta, trebuind să mai stea 15 zile prins între sloiuri. În ziua de 13 martie, „Belgica” primi vînt dinspre sud și vasul, împreună cu sloiurile ce-l inconjurau, fu împins cu putere înspre nord, ajungînd, după trei ore, în fața oceanului brăzdat de valuri spumegînde. După 15 zile, corabia — străbătînd aproape 2000 mile în mare vitează — ancoră în dimineața zilei de 27 martie în portul Punta Arenasa. De aci încolo „Belgica” nu mai avea decît să înfrunte furia valurilor Oceanului Atlantic, dar ele erau o joacă față de lunile nesfîrșite de urgie și frig din Antarctica, unde singurul locșor cald și prietenos în vasta lume înghețată era doar puntea vasului.

„Au fost odată 19 oameni ce au plecat pe un mic și subred vas, ca să exploreze Polul Sud”, va scrie Racoviță mai târziu, într-una din emoționantele sale cărți despre performanțele epocale, peripețiile extraordinare, viața în mijlocul furtunilor, întrecimii și înfrîntărilor monotonei a Antarcticii. „Ei nu erau nici bogați, nici puternici, nici renumiți — dar conștienți de ceea ce se duceau să facă și știau ce-l așteaptă. Și s-au întors numai 17, zicîndu-și că moartea celor doi sărmani tovarăși și propriile lor suferințe nu vor fi fost cu totul zadarnice, căci au putut adăuga o mică pietricică la edificiul științei. Ia acel focar de lumină, de adevăr și de dreptate, ce călăuzește omenirea spre timpuri mai bune”.

Ei n-au adăugat doar „o mică pietricică la edificiul științei” — cum se exprima atît de modest Emil Racoviță —, ci au adus contribuții care au întrecut tot ce se făcuse pînă atunci în domeniul științei, cartografiei și fotografiei în Antarctica.

În ce-l privește pe compatriotul nostru care — cum s-a exprimat De Gerlache în lucrarea sa, a fost „sufletul expediției prin îndrăzneala sa și prin bogăția colecțiilor sale” — el a stîrnit o adevărată senzație la întoarcerea sa din această temerară călătorie în Antarctica. Conferințele sale ținute la 20 decembrie 1899 la Bruxelles, la 15 și 23 februarie 1900 la Paris și apoi, mai târziu, la București, au stîrnit entuziasmul auditorului și au fost primite cu adevărate ovăși.

Într-adevăr, cum se exprimă academiianul Motos⁴, „niciodată moravurile ciudate ale animalelor antarctice n-au fost mai bine observate. Racoviță cîștigîndu-și și mai ales un renume mondial prin cercetările sale asupra balenelor. Nimeni pînă la el și nici de la el încoace n-a studiat cu mai multă pricepere și pasiune viața acestor simpatice mamifere pe cale de dispariție. Prin lucrarea sa *Cetacee*, rămasă clasică, el s-a impus ca unul din cei mai de seamă cetologi ai timpului.

Flora și fauna antarctică nu erau aproape deloc cunoscute înainte de expediția antarctică belgiană. Cunoașterea acestora se datorește strădaniei lui Racoviță, care a adunat cel mai bogat și mai important material științific din cite s-au adus vreodată din acele regiuni. Colecția sa antarctică cuprindea 1 200 de specimene zoologice și 400 botanice, însă aceste cifre nu reprezintă decît grupe, genuri și specii, numărul indivizilor aduși fiind cu mult mai mare.

Unul dintre cele mai mari merite de explorator și oceanograf ale lui Racoviță și care trebuie să fie subliniate este acela că el a fost primul care a adus exemplare de faună, mai ales marină, care trăiau dincolo de cercul polar austral⁵.

¹ Renumit zoolog francez (1821—1901) (n.a.).

² Cunoscut naturalist francez (1832—1924) (n.a.).

³ „Through the first antarctic night” (Prin prima noapte antarctică), New York, 1900 (n.a.).

⁴ Renumit zoolog belgian (1849—1910), membru al comisiei „Belgica” (n.a.).

⁵ Arhipelag în sudul Americii de Sud, cu un relief glaciar variat, descoperit în 1520 de Magellan (n.a.).

⁶ Prefață la „Opere alese” ale lui Emil Racoviță, Editura Academiei R.S.R. (n.a.).

PAUL B. MARIAN ■

Cluj-Napoca:

o politehnică

într-o uzină

În urmă cu o jumătate de an, șapte ingineri stagiați de la întreprinderea „Tehnofrig” din Cluj-Napoca, veniți de pe băncile facultății cu intenția măturisită de a cerceta și de a proiecta ceva deosebit, de a contribui astfel la promovarea progresului tehnic, se constituie într-un cerc de creație tehnică. Beneficiind de la început de un sprijin permanent și eficient din partea conducerii întreprinderii, a comitetului de partid, a directorului său, micul colectiv se pune pe treabă. Trepătat, crește din punct de vedere numeric, crește și nivelul problemelor pe care și le propune spre soluționare. Se leagă o colaborare strînsă între ingineri și tehnicieni, între ingineri și muncitori. Cei peste 50 de membri actuali ai cercului, ingineri, economiști, fizicieni, muncitori, au prezentat la începutul acestei luni rodul muncii lor în cadrul unei expoziții: **Prototipuri și proiecte de execuție**. Vorbindu-mi despre temele pe care le au în cercetare tinerii cercului, Mihai Banciu — inginerul șef al întreprinderii — afirmă că aceștia se află pe un drum bun și că rezolvînd aceste teme vor cîștiga mult nu numai întreprinderea lor, ci și altele din țară. „Tinerii sint îndrăzneți și hotărîți să-și aducă o cit mai mare contribuție în acest cincinal al revoluției tehnico-științifice la promovarea mai rapidă a noului. Trebuie reținut un lucru esențial: ceea ce fac ei, fac în afara orelor de serviciu. Activitatea acestor entuziaști ai „progresului tehnic” nu s-a redus doar la cercetare, proiectare și execuția prototipurilor. Ei și-au propus, în lumina indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu roșite cu ocazia Congresului al X-lea al U.T.C., să contribuie la perfecționarea pregătirii profesionale, în special a muncitorilor. Așa a luat ființă o **politehnică muncitorească**, școală care, peste cîteva luni, va da primii absolvenți specialiști în meserii deosebite, unicate, cum ar fi cea a „rodajului mașinilor frigorifice”.

6 iulie a.c. În sala de festivități a întreprinderii „Tehnofrig” se afla un mare număr de tineri și vîrstnici. Erau invitați la un eveniment deosebit: **înființarea institutului tehnico-științific** (inițial îl numiseră microinstitut), ca rezultat al unificării cercului de creație tehnică cu **politehnică muncitorească** într-un organism obștesc cu o coordonare unică. Pe lângă cercul de creație, institutul are trei catedre: de mecanică, de tehnica frigului, de chimie industrială și metalurgie. Șefii acestor catedre răspund direct de perfecționarea pregătirii profesionale, asigură lectorii în rîndul cărora vor figura și cadre didactice din învățămîntul superior. Ca orice institut, și acesta are un colectiv de conducere: rector, prorector, consilierii. Inginerul Alexandru Cuc — ales rector al institutului („nu pentru că este director, ci pentru că ne-am bucurat permanent de sprijinul său direct”, afirmă inginerul Lucian Grosanu, inițiatorul și animatorul institutului) — i-a îndemnat pe tinerii ingineri, muncitori, economiști, fizicieni să fie combativi, să lupte cu pasiune pentru progres, să lucreze cu rivnă, să nu se molipsească de „microbul rutinei”. Să fie adică îndrăzneți în idei, să nu cedeze în fața greutăților inerente, a invidiei, a comodității și inerteii.

Privind aspectele formale ale inițiativei, cineva ar spune poate că denumirea acestui for obștesc uzinal nu este cea mai potrivită. Micro sau macro, institut sau cerc, colectiv sau echipă, catedră sau disciplină etc. etc. — denumirea nu prezintă importanță. deși, personal, nu o considerăm improprie, important e ceea ce își propun oamenii să facă, ceea ce fac în final. Am convingerea că peste un an vom consemna realizări mari. Vom semnema cu siguranță inovații și invenții importante pentru procesul tehnologic de la „Tehnofrig” și pentru industria românească.

ION GOIA ■

RALUCA GRIGORCEA

Fluturii cenușii

Uneori ne închipuim familia ca pe o corabie. Una dintre nenumăratele multe corăbii care plutesc pe fluviul existenței spre împlinirea rostului vieții. O corabie la bordul căreia pasagerii își împart hrana și apa, soarele și umbra, resimt egal unduirea ațeloză a valurilor și tăria ațeloză a vântului, detin minunata putere de a diminuea necazurile, împărțindu-le între ei, și de a înmulți bucuriile, trăindu-le împreună. E, desigur, o imagine banală, dar care m-a urmărit mult timp după ce am ascultat povestea uneia dintre aceste corăbii.

...Veniseră prea devreme la gară. De aceea, așteptau pe peron, tatăl așezând geamantanele unul lângă altul și la capătul rindului plasele, de parcă ar fi vrut ca punându-le în această ordine, după mărime, să fie sigur că nu a uitat nici unul, iar mama jucându-se cu Dana, fetița de patru ani care tot voia să încerce colacul din material plastic, și trăgând cu ochiul spre Dănuț, băiețușul de cinci ani, care s-ar fi tot depărtat, dar era repede readus aproape de chemarea ei. Își spuneau că i-a adus atât de devreme pe peron nerăbdarea copiilor, care tot auzind vorbindu-se despre mare își închipuiau în fel și chip drumul și mai ales „marca” aceea atât de misterioasă pentru mintea lor, astfel că de vreo două zile întreabau numai de plecare, ca în ultima zi pur și simplu să nu mai aibă așteptări, mai ales că nerăbdarea lor a fost atîtă și de încercarea noilor costume de baie și a jucăriilor pentru plajă. Adevărul, pe care nu și-l spuneau, dar pe care în taină îl credea și mama despre tata și invers, era acela că, mai nerăbdători decît copiii, erau ei, părinții. Cînd mama o chema pe Dana să încerce pentru a nu știu cîta oară costumașul de baie, sau să îi arate colacul din material plastic albastru și alb, cu cap în formă de delfin, tatăl își spunea zîmbind că atîta neastîmpărul copiilor; dar, la rîndul ei, cînd Dănuț îl întreba pe tata cum e la mare, sau ce culoare are marea, mama zîmbea ascultîndu-l cum le povestește copiilor despre mare ca despre o țară de vis, ca despre o amintire dragă a copilăriei, de taină, și se bucura, amintindu-și motivul pentru care vorbea copiilor atât de frumos și știind că de fapt așa e amintirea mării în sufletul lui. Dar, ciudat, nu își mărturiseau unul altuia propriul lor neastîmpăr. Își atrăgeau atenția reciproc asupra nerăbdării copiilor, ca și cum ar fi jucat în mod inconștient un joc, sau poate nu era un joc, de a-și vorbi prin suflurile copiilor, ci era fericirea că gîndurile și dorurile lor se regăseau în copii. Era un fel de tandrețe, de dușoșie și totodată de cochetărie în felul în care nu își mărturiseau direct unul altuia dorul teribil de a revedea marea, spunîndu-și acest lucru doar prin intermediul interpretării gesturilor copiilor.

Nu mai văzuseră marea de șase ani. Mai exact, amîndoi au văzut marea o singură dată, în urmă cu șase ani. Atunci s-au cunoscut, și acolo, pe fărîmul mării... Era seară. O seară caldă, dar cumva învăluită într-o ceață umedă, sărată. Cum nu găsi-se loc la nici una dintre mesele terasei braseriei, el s-a așezat pe parapetul ale cărui blocuri din calcar gălbui erau calde încă. Bindu-și încet sticla de bere, privea spre mare, încercînd să distingă prin perdelele de ceață luminițele vapoarelor. Apoi și-a coborît linia privirii într-un unghi care bătea mai aproape, mai spre țarm, fiindcă i s-a părut mult mai interesant, fascinant chiar, să urmărească liniile albe ale valurilor, cum se desprindeau din tunerie și veneau să se izbească de țarm, liniile acelea de spumă pălînd că plutesc deasupra apelor ca aripile prelungi ale unor păsări tainice ale mării.

Risul unor fete, care — poate negăsind nici ele loc la mese — s-au așezat în apropierea lui i-a făcut să întoarcă privirea spre terasa braseriei, și se mire încă o dată de roiriile de fluturii cenușii care se roteau în jurul lampadarelor ca niște sturpi, și apoi a revenit din nou la priveliștea creștelor acelea albe care se tot izbeau de nisipul țarmului, părîndu-i-se ciudată neputința aceea fără sfîrșit a valurilor de a urca pe plajă.

A fost o pocnitură puternică, a auzit țipătul fetelor, a simțit ceva ca o lovitură fierbinte în cap și, cum se dezechilibrase, în pericol să cadă de pe marginea parapetului, a făcut o mișcare zvicnită și a căzut în interiorul terasei. Nu și-a dat seama ce s-a întimplat cu el, dar îl înnebunea roiu acela de fluturii cenușii care îi căzuseră în cap, îi simțea pe față, pe gît, biziind, tremurînd, intrîndu-i sub cămașă și în nas. A sărit în picioare, încercînd să se curețe de el și abia atunci și-a dat seama ce s-a întimplat, adică a plesnit becul lampadarului ce se afla deasupra capului său, și odată cu cioburile sticlei mate au căzut peste el și fluturii aceia care îi deveniseră acum atât de scîrbosii cu ouful lor pe care îl simțea pînă și pe buze. Abia atunci le-a observat și pe fete care se speriaseră și ele, dar fiindcă nu erau așezate exact sub lampă dar ca el nu le căzuseră în cap decît unii fluturii răzleții astfel că se curățaseră mai repede decît el, iar una dintre ele care s-a aplecat să îi ridice sticla de bere care îi sărise din mînă, la mulțumirea lui i-a întreat dacă nu a oăfît nimic i-a înflînt privirea, și îngrijorată și amuzată de pătanie, privea un cer rotunzi, frumoși, și în timo ce nu o mînă i-a luat sticla de bere, cu cealaltă i-a desprins un flutur care îi se oprise în breton. Cum se goliseră și sticla lui de bere și sticlele cu sucuri ale fetelor s-a oferit să stea la coadă să ia altele și astfel, din vorbă în vorbă, au aflat că au venit din același oraș, mai

mult, că lucrează la aceeași mare uzină, bineînțeles la secții diferite și depărtate. Încă din seara aceea, cînd a condus cele trei fete spre hotelul lor, a discutat mai mult cu fata cu breton, căreia îi culsesese fluturile din păr, iar celelalte două s-au retras discrete, ca a doua zi, cînd s-au întîlnit pe plajă, să îi lase aproape tot timpul singuri. Colegele ei au înțeles foarte repede că prezența lor e în plus, astfel că au început să își facă program separat. Ei doi au rămas fideli soarelui și mării, venind între primii pe plajă, jucîndu-se în apă cu o plăcere copilărească și rîmîndu-și ultimii. Mai mult chiar decît ultimii, fiindcă rămîneau pe plajă chiar și cînd apăreau femeile în halate, care strîngeau resturile, așteptînd pescărușii. Le plăcea să îi vadă cum planează, venind de departe, din necunoscut, din lumea unde se nasc valurile cu nesfîrșita curgere spre țarm, și îi vadă cum își pliază aripile cu eleganță, aterizînd. El nu se mișca, pentru a-i lăsa să se apropie, dar ea îi alunga, făcîndu-i să zboare. Cînd a întreat-o de ce nu-i lasă în pace să ciugulească resturile de pe plajă, ea i-a răspuns că îi e milă de ei, văzîndu-i astfel, legîndu-se neajutorat pe labele lor de rață, într-o altă înfățișare deci, mult mai tristă, decît aceea de săgetători ai văzduhului. Nisipul era între timp greblat, astfel că atunci cînd părăseau ei plaja, printre urmele lăsate de lăbuțele pescărușilor în nisip, rămîneau întipărite, alături, doar urmele tălpilor lor desculte. Atunci trăiau senzația că plaja, chiar și marea, chiar și cerul, totul era numai al lor. Seara veneau tot pe malul mării, își aleseseră un loc la capătul unui dig, cît mai avansat în larg, unde ascultau băta ritmică a valurilor în pietrele umede și acoperite cu mușchi la adîncime.

În ultima lor zi, au intrat de mai multe ori în apă, de foarte multe ori, au renunțat și la masă, și cînd au intrat pentru ultima oară, jucîndu-se cu o minge mare, galbenă, cu buline roșii și verzi, nu se mai săturau de joaca lor, pînă cînd el a adus-o în brațe spre țarm. Acolo, ea, scurmînd cu degetele picioarelor în nisipul umed și plin de clăbucii valurilor care se retrăgeau, a privit cumva tristată spre zare, murmurînd: „La revedere, mare...”, iar el, auzînd-o, a prins-o de mînă, i-a întors fața spre el, i-a căutat privirile și i-a spus, tot murmurînd, emoționat, cele mai frumoase cuvinte pe care le pregătise pentru clipa aceea.

Aceasta se întimplase, deci, în urmă cu exact șase ani. Primele luni după căsătoria lor au locuit separat, adică ea la căminul pentru fete, iar el la căminul pentru băieți. Apoi, ea, fiind gravidă, îi s-a repartizat o garsonieră. Acolo i-au avut pe Dănuț, băiețușul. Apoi a venit și Dana, iar garsoniera aceea cu baia și bucătăria comune în capătul coridorului nu le mai ajungea și cum el era tot mai apreciat la uzină, se inscrieseră și la facultate, la secția de subingineri, îi s-a repartizat un apartament. Cheltuielile, ba cu copiii, ba cu amenajarea apartamentului, i-au făcut să amîne vară de vară atât de așteptata și de dorita vacanța la mare. În fine, după șase ani de la vara cînd s-au cunoscut, au reușit să obțină bilete pentru litoral. E, adevărat că era în luna iunie, deci nu în plin sezon, dar era mai bine așa, zicea el, tatăl, fiindcă nu e plin de lume.

O melodie semnal, apoi vocea de femeie care anunța venirea trenului așteptat, în termeni profesionali, adică „Trenul numărul... din direcția... în direcția...”, și un freamăt care a străbătut printre toți călătorii masași pe peron, înșfășura valizelor, strîngerea copiilor de mînă, priviri îndreptate în aceeași direcție, în lungul liniilor, unde după câteva clipe o locomotivă electrică, silențioasă, atingînd cu antenele ei firele de înaltă tensiune, a făcînd printre macazuri pînă a ales linia ce ducea în fața celor ce așteptau. Mama a luat-o pe Dana în brațe și cu Dănuț de mînă a urcat în vagon după valul grăbiților, știind că doar au locurile rezervate și trenul avea o oprire de opt minute. S-au instalat flancînd doi cîte doi geamul compartimentului, acolo unde își aleseseră, cu zece zile în urmă, locurile, la biroul de voiaj. Abia s-au așezat, că mama a trebuit să se întrevină potolîndu-l pe Dănuț, care și-a găsit să încerce elasticitatea arcurilor canapelei sărînd în sus ca o minge, și apoi pe Dana, care vîzînd pe geam un copil cu un cornet de înghețată, și-a găsit să ceară și ea. Cam același lucru a vrut să îi spună și tatăl, adică faptul că au suc rece în termos, dar și-a amintit de hotărîrea pe care o luase în secret ca în timpul acestei vacanțe, pe cît posibil, să le facă tuturor numai bucurii. S-a uitat la ceas și, dîndu-și seama că mai erau cîteva minute pînă la plecarea trenului, a coborît în grabă. A calculat bine, fiindcă a putut cumpăra trei cornete cu înghețată și încă nu se dăduse semnalul de plecare. Nici nu s-a grăbit spre vagon, dar cînd a pus piciorul pe prima treaptă vînd să ferească mîna în care ținea cornetele cu înghețată de atingerea unei persoane care cobora, a făcut o mișcare greșită poate de dragul metafile al vagonului era ceva alunecos, și a căzut. A căzut cumva pe spate fiindcă gîndul lui a fost să ferească cornetele și s-a lovit la ceafă rîmînd înțins pe cimentul peronului. În aceeași clipă trenul s-a oș în mișcare și noroc cu cei aflați în apropiere, că l-au tras la o parte. Mama nu văzuse nimic fiindcă era ocupată cu supravegherea copiilor, mai ales să o certese pe Dana fiindcă îi făcuse pe tatăl ei să coboare, și abia cînd a simțit că trenul se mișcă a coborît grăbiți geamul. A văzut niște oameni cum trăgeau pe cineva căzută de lângă vagon, și-a dat seama că e sotelul ei și a fugit afară din compartiment, și-a făcut loc cu gesturi disperate printre cei care stăteau pe culoar, dar a ajuns

prea tîrziu ca să mai poată coborî. La treptele vagonului, s-a aplecat tîndu-se cu o mînă de bară, strîgînd disperată, pînă s-a simțit trasă înăuntru de un călător. Cei din jur au căutat să o liniștească, spunîndu-i că nu s-a întimplat nimic, doar s-a văzut că sotelul ei a fost tras din poziția periculoasă în care căzuse, nu a fost lovit de tren, unii chiar o sfătuiau să își continue drumul spre mare, să îi aștepte pe litoral, fiind sigur că el va veni cu următorul tren. Ea nu își putea stăpîni însă emoțiile, ceva ca o presimțire rea îi scurra în inimă, de aceea a hotărît să coboare la prima stație. A lăsat bagajele la gara aceea și a ieșit în sosea, cu Dana în brațe, cu Dănuț de mînă și făcînd cu mîna liberă semn mașinilor să oprească. Copleșit parcă de o desfășurare de întimplări pe care nu le prea înțelegeau, dar îi speriaseră, copiii era tăcuți, cumînti, privînd-o cu ochi mari. Cîteva mașini mici au trecut fără să oprească, unele dintre ele avînd locurile din spate libere. La un moment dat a fost sigură că o Dacie 1300 va opri, dar tipul de la volan, singur, conducînd degajat cu geamul descoperit și cotul stîng rezemat pe portieră, a privit-o cumva examinativ și a accelerat. I s-a părut atât de nefiresc că oamenii aceia treceau fără să oprească, cu toate că vedeau semnele ei, făcute cu un gest expresiv, disperat. Îi trecuse prin gînd să se întoarcă în gară, să aștepte un tren în sens invers, cînd, în fine, o mașină a oprit și bărbatul de la volan, un bărbat cam de 50 de ani, deschizînd portiera i-a spus: „Pofitiți doamnă... La Brașov. Nu?” „Da”, i-a răspuns, în timp ce așeza copiii pe bancheta din spate, uitînd să îi spună „Mulțumesc”. Cum omul conducea foarte încet, ar fi vrut să îi spună să grăbească, dar s-a temut că îl supără, așa că tot el a fost cel care a rupt tăcerea: „Ce cumînti sint?”, referîndu-se la copii. Apoi pe ea au podidit-o lacrimile, bărbatul a privit-o curios și a întreat-o ce necaz are. În timp ce ea îi povestea ce s-a întimplat, a simțit ca și cum fotoliul mașinii ar împinge-o din spate, a auzit cum cauciucurile scrișnesc la fiecare curbă, i-a văzut pe bărbat cum se pleacă peste volan încordat și și-a dat seama că a înțeles-o, mai ales că atunci cînd i-a deschis portiera în fața peronului gării i-a spus: „Vă aștept... Poate e mai bine ca să rămîn aici copiii... Le place în mașină...”. Numai că bărbatul acela nu se prea pricepea să le facă joc copiilor, și acestia, cum erau și speriați, ar fi vrut să fugă după mama lor, așa că a trebuit să găsească subterfugii pentru a-i reține, recurgînd în ultimă instanță la invitarea lui Dănuț să claxoneze, ceea ce i-a atras din partea milițianului de la circulație un gest de admonestare. Mama s-a întors însă foarte repede, spunîndu-i că sotelul ei este dus la spitalul de neurologie. „Urcați... Știu unde e spitalul...”, i-a spus bărbatul acela și, din nou, ajungînd în fața clădirii cu însemnul de instituție sanitară, s-a văzut obligat să rămînă cu copiii. Cum de această dată și-a dat seama că nu mai poate recurge la jocul cu claxonul, fiindcă în fața spitalului claxonul e interzis, i-a dus pe copii la o cofetărie din apropiere. Întrebîndu-i dacă nu dorește cîte o înghețată, i-a văzut privindu-l speriat și atunci și-a amintit de povestea cu înghețata care a dus la accidentarea tatălui lpr. S-a fisticit în asemenea hal încît a avut noroc cu vinzătoarea tînără, care s-a descurcat mai bine decît el cu copiii. După cam o oră, mama a venit însoțită de o altă femeie (ulterior aflase că a chemat-o telefonic), o vecină, căreia i-a dat în grijă copiii. „Nu știu cum să vă mulțumesc...”, i-a spus femeia cu voce stînsă, palidă. „Sotelul dumneavoastră?” a întreat-o el. „Nici nu m-au lăsat să îl văd... Și nu vor să îmi spună nimic...”. „Să sperăm că va fi bine”, i-a spus bărbatul, ca apoi, stînjicînt, să continue: „Dacă vă mai pot fi de ceva de ajutor...” și, la tăcerea femeii, tot el să spună: „Atunci, o să duc acasă copiii cu mașina... La revedere”. Femeia era atât de tulburată, încît nu i-a putut răspunde la salut. O clipă i-a trecut prin minte că omul acesta necunoscut, pe care poate nu o să îl mai întîlnească niciodată în viață, a răscumpărat pentru ea pe toți cei care au trecut cu mașina prin fața ei fără să oprească.

S-a întors în decorul alb al coridorului de spital, mai exact în holul secției de urgență, așezîndu-se ca năucă pe un fotoliu din material plastic, cu osatura de metal. O vreme a întreat pe fiecare medic care trecea prin fața ei, pe fiecare asistentă, apoi, de la o vreme — obișnuită

cu răspunsul: „Trebuie să mai așteptați, i-am administrat medicația foarte și nu puteți vorbi cu el”. — nu mai întreba nimic, dar se ridica în picioare ori de cîte ori trecea cineva în halat alb, întreba ea rîmînd doar în felul în care îl privea, la fel cum găsea și răspunsul în modul în care bărbații sau femeile plecau fruntea spre pămînt, continuîndu-și drumul. Mai ales o îngrozea forfota aceea grăbită a asistentelor medicale care duceau în brațe ba o cutie metalică strălucitoare, nichelată, ba cutii cu medicamente, ba nu știa ce fel de sticle și garouri. Era poate pe trei sau patru după-masă, cînd o asistentă satenă, cu ochi mari, cu gene lungi, frumoasă, zîmbînd mereu, i-a adus o porție de mîncare și a așezat-o pe măsuta de lingă ea. Numai de mîncare nu îi ardea femeii, dar fata aceea, zîmbînd mereu, poate obișnuită cum trebuie vorbit cu cei stressați, din vorbă în vorbă a obligat-o să ia cîteva îmbucături și să bea o cafea neagră. Numai despre starea sotelului ei nu voia să îi spună nimic, în afară de faptul că se va face bine... Desigur, se va face bine. Cineva a strigat-o pe asistentă și a rămas singură. I s-a părut că prin minte îi trec gînduri ciudate. Astfel, mereu se revedea în tren, ca și cum nu s-ar fi întimplat nimic, se vedea coborînd ajutată de sotelul ei, împreună cu copiii, în gara de la Eforie Sud, desigur acolo copiii întreatu unde e marea, dar se vedea numai ghiolul, era teribil de frumos și ghiolul în asfințit, cu oglinda lui devenită roșietică, dar ei ar fi zîmbit, le-ar fi spus copiilor să aibă răbdare, s-ar fi instalat în hotel, la „Dina”, fiindcă acolo aveau biletele, apoi ar fi făcut o plimbare pe faleză și le-ar fi arătat copiilor liniile și grupările de luminițe puzderie, mai multe chiar decît stelele cerului, le-ar fi arătat cărarea semănată cu licurici a lunii aruncată peste ape, i-ar fi dus pe dig, să inspire și ei aerul acela sărat și umed, să audă clipocitul valurilor și poate el, tatăl, le-ar fi povestit ceva despre neliniștea mării care se aseamănă cu neliniștea a toate și a noastră, a oamenilor, dar care are ceva și din înmărmurirea muntilor, prin eternitatea ei. Le-ar fi spus multe lucruri de nînțele pentru copii, dar ea ar fi știut că îi vorbește ei, așa cum face atunci cînd spune lucruri frumoase și parcă se jenează să le spună, de aceea și începe totdeauna cu cuvintele: „Așa cum am citit undeva”, deși nu citise nicăieri, ei spune ceea ce gîndea și simțea el. Se vedea astfel regîsînd în patru marea pe care au părăsit-o în doi, adică într-o iubire și fericire multiplicată... Se vedea nefirese de aveea la mare și brusc, cînd cineva a aprins o lumină puternică de neon în holul acela alb, a trăit senzația că s-a prăbușit undeva într-o mare de zăpadă, rece, ghețoasă. A auzit cuvîntul „contravizită”, s-a ridicat în picioare, a făcut chiar un pas spre bărbatul în halat alb care se părea că conduce acel cortegiu al halatelor albe, dar din nou acesta a plecat fruntea în pămînt. Cînd s-au reîntors, s-a postat în fața lui: „Vă rog, Măcar să îl văd... Oricum ar fi”. „Va trebui să îi dădăre... Multă răbdare... Te rog să nu îi vorbești”.

L-a văzut. Nu era rînit, nu avea bandaje sau ceva asemănător. Nu dormea. Avea ochii deschisi și totuși nu o vedea. Părea că nu vede pe nimeni. I-a șoptit cîteva cuvinte (uitase de recomandarea medicului), dar se părea că nu o auzea. I-a luat mîna în palmele ei, dar degetele mîinii lui erau inerte. Aveau culoarea firească, le-a văzut mai tîrziu mișcîndu-se, dar le-a ținut între palme ca pe niște degete străine. „Sint eu...”, a șoptit cu disperare, încetată de plîns, dar el a privit-o din nou ca și cum nu ar ști cine e, sau, mai degrabă, ca și cum ar fi văzut dincolo de ea. Apoi, brusc, s-a smucit și-a acoperit capul cu mîinile, și i-a infundat în pernă, ca și cum s-ar fi temut de ceva, murmurînd: „Nu-s decît fluturii... Nu s-a întimplat nimic”. Medicul a scos-o din cameră, repetîndu-i că trebuie să aibă răbdare, că vindecarea va decurge încet.

„Răbdare... Răbdare”. Mereu i-a fost dat să audă cuvîntul acesta, în fiecare zi, multe zile la rînd, săptămîni, luni. Venea la el în fiecare zi, străbătea drumul spre spital cu aceeași speranță, că o va recunoaște, că îi va adresa vreun cuvînt. Deși doctorul o rugase să nu încerce să îi vorbească, de cîte ori rămîneau singuri începea să îi povestească în șoaptă despre ei, despre ce fac copiii și felul în care cuvintele ei treceau pe lingă el fără să îl atingă, fără să le recepționeze, și se părea atât de nefiresc (doar era viu!) încît îi venea să strige, să îl zgîlție de umeri. Uneori avea senzația că vrea și el să spună ceva, îi pîndea atunci cu răsufierea tăiată mișcarea buzelor, dar nu era nimic altceva decît momentul de început al crizei, cînd se apăra ca de un pericol cu mîinile și vorbea despre fluturii.

I-a povestit medicului întimplarea de la mare, de atunci cînd s-au cunoscut, cînd odată cu sfîrșimăturile becului i-au căzut în cap roiriile de fluturii, acesta a mormăit ceva în sensul că poate fi o lezgătură cu consecințele căderii lui din gară, terminînd cu precizarea că trebuie să aibă răbdare.

Răbdare... Cîț? Cîț poate răbda un om? S-a întreat ea în seara de iarnă cînd a împărtit jucării și bomboane copiilor. În jurul brațului cu luminările aprinse și cînd, la un moment dat, Dănuț, a întreat-o dacă e adevărat că tatăl lui e mort. Ea i-a spus că nu e adevărat, că tatăl lor trăiește, că e doar bolnav, dar a fost din nou descumpănită de a doua întreată a copilului, și anume acesta a întreat-o de ce tot plînge mereu dacă tatăl lor se va reîntoarce.

(Va urma)

EMIL POENARU ■

MIHAI GHEORGHE

DELICTE PE AUTOSTRADĂ

Cu banii în sacoșă și cu cinstea pierdută pe drum

În dimineața zilei de 5 iulie, în jurul orei 5, un autobuz nou, „Ikarus”, este oprit de către un echipaj de control la marginea comunei Adunații-Copăcești. Cu toate că mașina este aglomerată, și în ciuda gimnasticii de dimineață a unor călători, care constă în a se ascunde unui după altii, mai mulți sînt prinși fără bilet și amendați pe loc de către controlorul Florea Dobrogeanu. Unul singur însă, un tinerel sprincenat și oches foc, își croiește drum cu disperare și parcurge cu succes distanța, cam jumătate din lungimea autobuzului, pînă pe placa turnantă a acestuia, cînd controlorul îl apucă de umăr și-l întoarce cu fața spre el: „Biletul!”, „E la soție”. „Si soția unde-i?” „În față, lingă ușă”. Era o minciună, bineînțeles, recunoscută imediat: „N-am bilet”. Desigur, i se cere atunci un act pentru a putea fi identificat. Și tinerelul sprincenat și oches foc duce mina, fără grabă, la buzunarul de la piept al hainei, de unde scoate fulgerător o lamă de cuțit. Numai faptul de a fi fost, poate, un spectator atent al unui anumit gen de filme, la care se adaugă, cu siguranță, unele calități innăscute precum și puțin noroc, l-au ajutat pe controlor să-i răsucească mina contravenientului devenit pe loc infractor, pînă cînd acesta a scăpat cuțitul pe podeaua mașinii, iar apoi să-l dea pur și simplu pe ușă afară și să-l conducă pînă la postul de miliție.

Desigur, întimplarea de mai sus nu-i poate caracteriza în nici un fel pe cei 2000 de oameni care călătoresc zilnic, pașnic și civilizată, cu mijloacele de transport puse la dispoziție de întreprinderile de transporturi auto Ilfov, unde lucrurile par să se fi reacezată, de o bună bucată de vreme încoace, după cel puțin două din trei puncte de vedere. Astfel, cum ne spunea inginerul State Mercan, șeful biroului călătorii din numita întreprindere, din cei 2200 de kilometri, cit reprezintă rețeaua de drumuri a județului, mijloacele auto acoperă peste 1900. Dacă adăugăm capitolul cifre știind, că aproape 2000 de șoferi și taxatori efectuează 4000 de curse zilnic pe 390 de trasee, ajungem la concluzia că din punctul de vedere al distanțelor parcurse și al densității autobuzelor pe un traseu s-au făcut, într-adevăr, eforturi serioase de a se îmbunătăți situația. Sub raportul calității transporturilor, însă, mai rămîn multe de zis și de făcut. Este și părerea inspectorilor Mihai Rădulescu și Octavian Mihuț de la serviciul de control al întreprinderii, de la care aflăm că în luna iunie au fost făcute mai multe controale, împreună cu miliția, și cînd din 7464 de autovehicule au fost găsite în neregulă 841. S-au întocmit procese verbale unui număr de 459 de șoferi și 246 de călători găsiți fără forme legale, adică fără bilet. Amenziile aplicate pe loc s-au ridicat la 33660 lei și despăgubirile civile la 9994 lei. Mai ales călătorii de pe traseele Bolintin Vale, Călugăreni, Stoenesti, Stejaru, dau bătaie de cap, rutele acestea fiind dealtfel considerate în cadrul întreprinderii „scandaloaase”. Șoferii, în schimb, nu aleg anumite itinerare pentru a fi indisciplinați și a face uitată legea, ci își poartă evident năravul — dacă-l au — protăpît în fața

volanului. Toader Petre, de exemplu, șofer pe autobuzul 33 B 9998, plecat din București cu destinația Govora, a fost găsit transportînd șapte călători cu bilete „prescurtate”. A prescurtat un bilet înscamnat, mă simt dator să explic, a încasa bani mai mulți și a elibera un bilet de valoare mai mică și, desigur, valabil pe o distanță mai scurtă. El a prescurtat cinci bilete de la 21 la 9 lei, și alte două de la 13 lei la 6,50. Pentru aceasta, I.T.A. Ilfov i-a prescurtat contractul de muncă de la durata „nedeterminată” la chiar ziua cînd a comis furtul. Mai de curînd, alți doi, Ilie Roșu și Alexandru Tufă, de pe autobuzele 33 B 1217 și 33 B 6696, au fost găsiți transportînd mai mulți călători fără bilet și avînd plus în gestiune. Tot cu plus în gestiune a fost surprins și șoferul Cîrstea Gheorghe, de pe mașina 32 B 4198. Acesta ascunsesse banii, destul de ingenios, într-o pungă cu sare aflată la bordul mașinii. Dealtfel, aflăm la serviciul de control al întreprinderii, fantezia unor șoferi de a găsi locuri cit mai ferite pentru a-și depozita sumele dobîndite ilicit, de obicei prin refuzul de a elibera bilete, nu are margini.

Aflînd asemenea năzdrăvăni, firește, am devenit curioși să vedem „pe viu” ce se întîmplă pe traseurile întreprinderii, și am însoțit pe inspectorii Mihai Rădulescu și Octavian Mihuț, în ziua de 7 iulie, în ceea ce, potrivit limbajului meseriei lor, se numește un „supracontrol”. La 5,30 dimineața, la Bolintin Deal, am înfilnit pe controlorii Ion Sirbu și Ion Nicolae verificînd autobuzele-navetă care se îndreptau spre București. Totul părea să fie în regulă. Peste o jumătate de oră ne aflăm la Bolintin Vale la sediul unei coloane de autocamioane nou înființate, despre care ni s-a spus că erau plecate la ora aceea — toate — la beneficiari, și în primul rînd la I.A.S. Bucșani, la strînsul grîului. O oră mai tîrziu, cînd am ajuns acolo, am constatat că într-adevăr cele 58 de autocamioane se înscriseră în programul de lucru. Totul ne-a apărut, asadar, într-o ordine și disciplină desăvîrșită. E drept, inspectorii, intrînd în atribuțiile lor, au constatat în cele din urmă că foile de parcurs ale autovehiculelor nu erau semnate de revizorul tehnic, ceea ce constituia o abatere gravă de la normele de siguranță a circulației. Cu toate acestea, verificate, autovehiculele s-au dovedit a fi departe de a reprezenta un pericol public. Dimpotrivă, funcționau ireproșabil. Foile respective nu au fost semnate, ni s-a spus, deoarece autocoloana, fiind nou înființată, nici nu are deocamdată un revizor. Răspunderea aceasta cade, asadar, cel puțin pînă se va găsi un revizor tehnic, în sarcina șefului de coloană, Ion Petcu. Și omul, precum se vede, n-o face deloc formal și îngăduitor. Am semnalat acest caz, în care abaterile erau împotriva lucrătorilor întreprinderii de transport auto-Ilfov, dar dincolo de ele oamenii munceau, cum am spus, onest și constincios, din aceleași motive pentru care neoșori raportul e invers: aparențele sînt pentru, dar esența, adică faptele, nu.

DUMITRU ELIADE ■

„Drumurile ne omoară mașinile, aici avem cele mai mari necazuri”

Între orele 4.25, cînd pleacă prima mașină, și 0.25, cînd își încheie cursa ultima — cam 180 de autobuze vin și pleacă din autogara Timișoara, asigurînd transportul călătorilor interesați a se deplasa pe unul sau mai multe trasee din cele 94 deservite pe rute care împînzesc județul. Sigur, în această plasă de pîianjen Timișoara ar putea reprezenta tocmai pîianjenul — adică locul central spre care se îndreaptă și de unde pleacă în fiecare zi aproape 25000 de oameni. „Sînt chiar și mai mulți — imi spunea Mircea Isac, șeful coloanei a doua din autogară — mai cu seamă în zilele de piață, apoi simbăta și duminica, și de sîrbători. Vin tot felul de oameni — mulți navetiști, desigur, dar și țărani cu coșuri, alții cu bagaje grele și toți vor să călătorească, evident, comod, de parcă ar merge cu mașina personală. Facem eforturi în acest sens — de curînd am primit un lot de 25 de autobuze noi Roman-diesel”.

Autogara este împărțită în patru coloane, mai mult pe zone geografice: spre Arad, spre Recea-Buziaș, spre Deta, spre Jimbolia, în total vreo 380 de curse zilnic, inclusiv transporturile așa-zise „prin convenție”, încheiate cu unele întreprinderi pentru naveta muncitorilor. O asemenea activitate, asigurată de munca zilnică a peste 600 de oameni, poate sugera imaginea unei gări, adică o stație de cale ferată de dimensiuni mari, precum aceea a Timișoarei

chiar, sau a Craiovei, de exemplu. Cu alte cuvinte, vreau să spun că între o autogară și o gară C.F.R. diferențele sînt doar exterioare. Cu o singură, dar mare excepție: **disciplina!** Există la dispeceratul autogării din Timișoara o tablă neagră, școlărească așa spune, pe care revizorul tehnic nu uită niciodată să scrie cu cretă albă, între altele indicații speciale pentru uzul exclusiv al șoferilor: **ORDINE ȘI DISCIPLINĂ!** Cu toate acestea, între disciplina gării și cea a autogării se află aproape o prăpastie, explicată intruciv de Mircea Isac prin vorbele: „e greu de lucrat cu șoferii!” Un anume Petre Pițu, cunoscut dealtfel pentru repetatele sale abateri, s-a plimbat într-o noapte de pe la ora 20 pînă înspre 1 cu autobuzul pe care trebuia încă de la ora 19 să-l aducă în garaj, oprindu-se abia atunci cînd un pom i-a barat calea spre casa din comuna Giroc. Alertată a doua zi de dimineață, dar nu de șoferul amintit, miliția a găsit la fața locului și un corp delict — o sticlă de vin roșu, pe treisferturi golită. Acum, desigur că și cei care-i controlează pe șoferi, sau ar trebui să-i controleze, pentru că de aceea sînt plătiți drept controlori de trafic de către I.T.A., au vina lor. Ce să spunem însă despre Victor Rățiu, un astfel de controlor, care a condus la volanul mașinii personale, cumpărate de curînd, exact 12391 (o medie de peste 130 km pe zi!) fără a poseda carnet de conducere?! Să ne

mai mirăm atunci de ce orele de plecare, dar mai ales cele de sosire nu se respectă de multe ori?

Eforturi însă se fac. Sancțiunile pentru încălcarea disciplinei în muncă sînt poate prea puține, dar străduințele pentru îmbunătățirea transportului pe roți de cauciuc sînt destule. Din 1976, I.T.A. Timiș a deschis 12 noi trasee în județ, avînd totodată grijă să suplimenteze cursele pe cîteva trasee mai aglomerate, precum cele spre localitățile Recea, Remetea Mare, Bazoșu Vechi, Siminhal, Ducești Noi, Parta, Foeni etc. ca și între Lugoj și comunele învecinate (pe traseul Lugoj — Costei sînt astăzi 25 de curse dus-întors!). Noul mers al autobuzelor se străduiește a fi rezultatul unei confruntări mai apropiate de cerințele publicului călător, asigurînd legături bune pe calea ferată, intrarea la timp în schimburi și la cursurile școlare, ca și interesele specifice oamenilor din mediul rural. Călătorii sînt pulsu noutăților, se bucură, dar vor ca totul să meargă și mai bine, uitînd repede ce și cum a fost. Sînt desigur și unii care nu apreciază nimic, nici măcar necesitatea păstrării unei atmosfere civilizate în spațiul atît de restrîns al călătoriei — cum este fără îndoială Ioan Buț, locuitor al comunei Bazoșu Vechi, care fiind bine amețit a luat inițiativa de a face scandal și puțină bătaie într-un autobuz care transporta peste 40 de persoane. Cei alții călători au reacționat însă exemplar, imobilizînd scandalagiul și cerîndu-i șoferului să oprească la o secție de miliție, pe

parcurs, acolo unde Buț avea să fie amendat cu suma de 2000 de lei.

La „alte probleme” l-am înscris la cuvînt pe Ion Păunescu, șeful coloanei întii a autogării: „Drumurile ne omoară mașinile, aici avem cele mai mari necazuri. Dacă nu vă supărați, am dori să și scrieți traseele cele mai deteriorate, că poate astfel cei de la Consiliile populare vor auzi și vor lua măsuri. Mai cu seamă spre Iecea Mare, Bobda, Tormac, Uivar, Slanciova, Herneacova, dar și altele, sînt drumuri tare proaste, care ne distrug mașinile, creîndu-ne o serie de dificultăți și la revizii, atunci cînd sîntem nevoiți să înlocuim o mulțime de piese, și uneori nu avem de unde. Unele măsuri s-au luat, adică s-a adus piatra necesară pentru pavarea drumului — dar acum zace în mor-mane, ici și colo pe șosea, așteptînd să fie întinsă pe drum și obligînd șoferii să execute un fel de slalom printre mormane și gropi. Am auzit că este de datoria Consiliilor populare să așeze piatra cum trebuie pe drumuri, dar numai prin contribuție obștească. Oamenii se supără deci că n-au drum cum trebuie, dar nici nu vin cînd sînt chemați să-l facă mai bun, pentru că, la urma urmei, tot pentru ei îl fac!”

Despre oameni și despre drumuri se pot spune evident multe lucruri, dar cert este că lucrătorii de la I.T.A. Timișoara se străduiesc să multimească pe toată lumea, muncînd uneori în condiții eroice cite 12 sau 14 ore pe zi.

DUMITRU GRAUR ■

„Alt exemplu este cînd ne ia banii, dar nu ne dă bilet”

Una dintre cărțile cele mai groase și greu de citit este „Mersul autobuzelor” care, an de an, ne îndeamnă să folosim cursele interurbane și cursele navetă cînd plecăm sau ne întoarcem acasă. Întîmplător și spre deosebire de „Mersul trenurilor”, carte concurentă, ca să zic așa, dar mai puțin voluminoasă, „Mersul autobuzelor” încă se mai vinde la „Bagajele” din autogara Filaret, autogară mare și frumoasă în care, din păcate, între altele birourii, nu mai încap și cîteva chioșcuri în care să se vîndă piine. Singurul „bufet” (găstionar, Maria Vasile) vindea sporadic crenvușți groși cit mina, pentru că produsele de cofetărie se terminaseră într-o oră (!), iar restul de marfă, printre care și „oranjată”, după care se dau în vînt clienții autogării, nu venise! Fantezia săracă a comerțului cînd e vorba de autogări tinde să devină proverbială și în spatele ei se ascunde, așa se pare, și o neîntemeiată lipsă de încredere, dacă nu chiar desconsiderare față de cei ce se încumetă să meargă cu I.T.A. Și aceasta în pofida eforturilor pe care I.T.A. le face pentru a-și îmbunătăți serviciile, invitația politicoasă de la difuzor de „a pofii în cursa de Noroieni” fiind unul dintre ele și nu ultimul. Cu alte cuvinte, mă aflăm în autogara Filaret cit se poate de dornic să ajung cu autobuzul la Rîmnicu Vilcea, chiar și la Călimănești. Casiera, nu știu dacă așa trebuie sau nu, mă trimite după bilet la șoferul autobuzului și acesta, după ce se chinuiește puțin cu compostorul, imi dă un petec de hirtie („biletul”) și restul. Este un bărbat solid și roșcovan, poartă ochelari întunecați de soare și pare foarte amabil ori de cite ori îl întreb ceva, pînă cînd, făcîndu-se ora, pornește mașina. Nu sîntem mulți călători, o familie, tată, mamă și băiețel în drum spre băi, un soldat în permisie, Dan Dumitru, dintr-o comună de pe lingă Pitești, un proiectant, Sergiu Ilie, care a avut treabă la București și un tinerel vorbăreț pe scaunul de lingă șofer.

Autobuzul în care mă aflăm este confortabil și iute, pierde însă ulei încă de la plecare, așa că la fiecare oprire șoferul, Petre Toader, se lasă pe vine și se uită dedesubtul motorului. Este unul din puținele (5, 6) autobuze „de nivel” care, după scrumierile din spătarele fotoliilor, a aparținut ONT-ului sau unui club de fotbal, desigur. La Pitești nu stăm mult, numai atît cit să faci totuși coadă la înghetată și să bei un suc, năucit de căldura lunii iulie, căreia nu degeaba i se mai spune și luna lui cuptor, nu? Iar dacă pe autostradă, în afară de cîteva deoășiri, nu se întîmplase nimic deosebit, iată că de la Pitești încolo avem să oorm de cîteva ori ca să luăm pasageri. Aceștia urcau, plăteau la șofer, primeau biletele și se așezau multumiți pe scaunele încinse de soare. Totul corect, și bine, așa cum ne dorim ori de cite ori călătorim cu autobuzul, parcă în pofida temei reportajului: mașină bună, șofer iscusit și cinstit, peisaje acătării.

— Așa merg ei, șoferii de la București, dom'le, exclamă cu satisfacție Cornel Lăbău din Polovraci, pe mină cînd am fost operat m-a adus unul, Maria Gheorghe, pînă la poartă. Mi-a cărat și bagajele. La „ălălănti”, localii, ori pleacă înainte cu o jumătate de oră, ori după ce se plictisesc oamenii și o iau pe vale în jos. Ai?

— Ați mers și fără bilet? Adică ați dat banii și șoferul nu v-a dat bilet?

— Aha, am mai auzit cazuri dintr-astea, dar eu cer bilet, să știu, de ce să bage ăla banii mei în buzunar și să fure statul, ai, de ce?

Rîmnicu Vilcea, un oraș înrămat între dealuri și păduri, este la ora aceea a dimineții curat și limpede, autobuzul opreste la fix în autogară, nu departe de nelipsitul bufet unde se vinde berea la botul calului. Mă deconspir, șoferul se sperie pur și simplu, „Ce-am făcut, don' inginer?” imi arată cum i s-a făcut pielea de găină, se bilbie și nu crede că nu lucrez la Centrală, ci la o revistă din București. Îi asigur că n-are de ce să fie neliniștit, a condus bine, a fost corect și servibil cu pasagerii, așa cum ar fi de dorit să fie și alții.

— Lucru mare este să te respecte ca om, zice Datantihu Gheorghe din Zătrîni, acoperindu-și doi dinți de metal cu mina. Eu de 15 ani lucrez tot ca șofer, acum am făcut o intrerupere să-mi aranjez niște treburi, dar trebuie să explic că la cursele locale tocmai respectul lipsește. Că nu toată lumea are mașini și nici noi toți nu mergem cu o ocazie, că nu știu cu cine merg și atunci iei autobuzul, plătești și vrei să fii respectat. Și cînd colo...

— De exemplu.

— De exemplu azi (n.n. 3 VII), la Marifa, casierul dă biletele în ultimul minut, cînd vine autobuzul. Și un mos de vreo 80 de ani se suie și cere bilet la șofer, nu știu cum îl cheamă, dar se poate verifica. Și șoferul țiva la el: „Ce, mă, moșule, vîi cu banii în mină la mine, du-te la casierie!” si-l împinge, și moșului îi cade palaria pe jos.

— Alt exemplu.

— Alt exemplu este cînd nu ne ia banii de bilet, ci cit îi dăm noi.

— Și dacă nu-i dai?

— Atunci ne ia banii, dar nu ne dă bilet. E și înghesuială, nu controlează nimeni, scoate bani frumoși...

Autogara viermuiește de atita lume, este dealtfel și simbăta, zi în care multora le arde de plimbare, autobuzele se apleacă într-o parte cînd ocolește piațeta, Ion Florea din Stolnicii suflă într-un saxofon vechi scotînd sunete dintre cele mai bizare, lui Maria Petre i se înmoaie în miini luminările de nuntă, nea Ilie din Săscioara a atipit rezemat de cinci stiele de bere goale, iar Veronica și Sergiu Ifotide, proaspeți căsătoriti, nădușesc amar-nic în „hainele bune” cu care merg la un botez în Pitești. Mă reîntorc tot cu un autobuz, care nu arată însă nici pe departe cum arăta cel cu care venisem. Șoferul, Ion Preda, mă întreabă dacă știu cit costă biletul oină la București, îi face pentru prima oară cursa asta, colegul a avut o bană ieri și nu i-a lăsat nici „șahul” ca să vadă cit costă. Dus și întors conduce 13—14 ore, avînd o pauză între curse de o oră pentru masă și atît. Mașina este dintre acelea „sărmane” cu zeci de mij de km la bord și mult praf pe scaune, saltă ca o ladă pe șosea. Geamurile desigur nu se deschid și astfel ne frigem bine trei sferturi de drum. Noaptea, reîntors în Filaret, apuc să văd năpustindu-se în cursă un autobuz pe scările căruța navetiștii atîrnă ciorchine, cu bilet sau fără, așa cum se înțeleg cu șoferul, pentru că în asemenea condiții nici vorbă nu poate fi de control.

IULIAN NEACȘU ■

FĂRA PREJUDECAȚI ȘI FALSE CONVENȚII

Despre fotbalul nostru de ieri, de azi și de mâine

INTERLOCUTOR: ȘTEFAN COVACI

— Stimate Ștefan Covaci, fotbalul nostru a suferit prea mult de boala introducerilor ca să ne pierdem și noi și cititorii revistei Flacăra timpul cu vorbe de intrare în atmosferă, de cadru și chiar vorbe de pregătire a interlocutorului. Vă pun așadar, o întrebare care să intre de la început în miezul problemelor: cum vă considerați propria „etapă federală”, perioada de când sunteți vicepreședinte al Federației române de fotbal și conducătorul tehnic al loturilor reprezentative?

— A fost o etapă foarte importantă pentru mine, utilă și necesară muncii mele prezente și viitoare. După 5 ani de absență din fotbalul nostru, am încercat să reintru cât mai repede în subiect, culegând cât mai multe informații de la colegii mei de federație și de la cluburi, confruntându-le apoi pe teren

și ajungând la niște idei personale pentru a căror transpunere în practică am să depun toate eforturile.

— Sunteți mulțumit de redebitul dumneavoastră pe o poziție de răspundere față de destinul fotbalului nostru?

— Întrebarea este fără ocolișuri, răspunsul va fi la fel: da. De când ocup cele două funcții amintite de dumneavoastră, nu se putea, cred eu, face mai mult decât s-a făcut.

— Nu credeți că echipa noastră olimpică s-ar fi putut totuși califica pentru Montreal?

— Ba da, dar asta n-ar fi schimbat prea mult datele și problemele fotbalului românesc. Calificarea ar fi însemnat mai mult satisfacerea unui orgoliu al soccerului nostru, ar fi schimbat nițel „firma” și deloc conținutul.

— Plecând de la amărăciunea iubitorilor noștri de fotbal care au părăsit Stadionul „23 August” decepționați după partidele preolimpice cu echipele Franței și Olandei, plecând deci de la orgoliul lor — lezată — de oameni care iubesc fotbalul nostru și suferă pentru el, îmi permiteți să nu vă menașez, întrebându-vă cât considerați că este cota dumneavoastră de vină în această campanie preolimpică în care este bine știut că ați moștenit un dezastru, cel de la Blois, după care însă teoretic și chiar practic au existat șanse — neexploatare în cele din urmă — de redresare a situației?

— În ratarea calificării olimpice, am, cred eu, 20 la sută din vină. Restul nu-mi aparține. Reținând rezultatele, care au afectat, firește, spectatori, nu trebuie să uităm că jocul reprezentativei a marcat în sezonul de primăvară o creștere calitativă de la un meci la altul și pe mine unul acesta a fost obiectivul care m-a interesat mai mult în cadrul competițional amintit.

— Mărturisind că până acum m-am adresat dumneavoastră mai ales în calitate pe care o aveți de tehnician-antrenor, întrebările mele oprindu-se, fatal, la meciuri, la rezultate, vă propun să vorbim în continuare despre problemele de fond ale fotbalului nostru. Spuneți-mi la începutul dialogului nostru că primul dumneavoastră pas federal a fost o cită mai completă informare. Urmată de o confruntare cu realitățile terenului, ale victii noastre fotbalistice. După acest al doilea pas, ați ajuns, ziceți, la unele idei personale. V-aș ruga să le enunțați. Nu înainte însă de a vă opri, măcar în treacăt, asupra aspectelor care vi s-au părut cele mai semnificative și

deci mai demne de luat în seamă în activitatea fotbalistică internă.

— Am întâlnit o excesivă birocratizare a fotbalului. Am să lupt bineînțeles împotriva ei.

Mi-am dat seama că la noi federația, cluburile, antrenorii se ghidează după jucători și nu invers, cum este normal. Voi depune toate eforturile pentru a răsturna acest raport nefiresc și dăunător unei evoluții corespunzătoare a soccerului nostru.

Nu avem la ora asta conducătorii de cluburi de care are nevoie un fotbal hotărât să se afirme pe plan internațional. Cunosc câteva excepții, dar ele nu rezolvă problema, ci o scot mai mult în relief. Sint convins că valoarea fotbalului nostru poate crește numai prin creșterea fotbalului la cluburi, dar acest proces este subminat de absența unor conducători-animatori de club, oameni de reală capacitate tehnică și nu doar persoane cu bunăvoință.

Avem prea puțini fotbaliști legitimați. Doar 125 000. Sintem din acest punct de vedere printre ultimele soccer europene.

— Această constatare vizează, vă dați desigur seama, și activitatea secretarilor de federație, care la acest capitol au tot dreptul la critica dumneavoastră în calitate de vicepreședinte.

— Orașele fotbalului nostru ar trebui să beneficieze de terenuri cu instalații de noaptea. Este o condiție a progresului. Mai mult, pregătirea tinerilor jucători, a elevilor ține și ea de amenajarea unor terenuri simple prevăzute cu o iluminare. Să nu credeți că mă gândesc la cine știe ce investiții. Nu. Mulți antrenori de la centrele de copii și juniori mi-au spus că nu pot lucra cu elevii lor, aceștia fiind la școală după-amiezile. Există o soluție. Școala nu poate fi oprită, toți tinerii au nevoie de ea, în schimb, la ieșirea de la cursuri, pe terenuri simple, de dimensiuni pentru tenis, cu porți reduse, cu patru becuri la colțurile spațiului de joc, împrejmuit cu un gard de sîrmă, se poate rezolva nevoia de antrenament. La Timișoara și la Arad au și început amenajările unor asemenea terenuri în unele zone dintre blocuri și toată lumea — părinți, antrenori și elevi — este mulțumită.

— Revenind la Ștefan Covaci conducătorul tehnic al echipelor reprezentative, v-aș întreba cu ce gânduri priviți sezonul de toamnă?

— Cu gânduri foarte limpezi și precise. Înainte de a ști că echipa Cehoslovaciei va ajunge campioană europeană, mi-am dat seama că reprezentativa fără prieten este, prin valoarea ei de vîrf în fotbalul continental, un partener ideal pentru a ne lămuri cu toții — și noi, tehnicienii, și fotbaliștii noștri — ce am realizat și mai ales ce mai avem de făcut pentru a ne plasa pe orbita fotbalului de performanță internațională. Cele două întâlniri cu echipa Cehoslovaciei, la 22 septembrie și 6 octombrie, le consider în consecință foarte importante, nu atât sub raportul rezultatelor cifrice, cât mai ales din unghiul de vedere al concluziilor pe care ni le vor oferi. Sper să învingem echipa Bulgariei la un scor mai mare de 1-0, cu cât am fost învinși în meciul tur, și vom face toate eforturile pentru a pregăti o formație puternică pentru preliminariile viitoarelor „mondiale”. socotind că șansele noastre în fața spaniolilor și a iugoslavilor depind în mare măsură de noi.

— Cu ce nucleu sigur de jucători porniți în noul sezon internațional — la nivel de echipă reprezentativă?

— Iordache, Dumitru, Dinu, Iordănescu, Sătmăreanu II, Muțescu, Băloni, Dudu Georgescu, Lucescu. Pe Sandu Mircea și Zamfir îi aștept să confirme speranțele puse în ei, așa cum aștept și de la Crisan sau Troi evoluții care să-i recomande pentru reincluderea lor în lot. Fiti sigur că nu va mai intra nimeni în națională doar pe baza buletinului de populație! Adică a numelui fără acoperire în teren. Asta nu înseamnă, de pildă, că jucătorii de clasă și mă gândesc în primul rînd la Dobrin, care a fost foarte fair în primăvară și mi-a spus că nu este pregătit cum ar trebui pentru a juca la pretențiile firești față de el în națională, nu înseamnă, repet, că astfel de jucători nu au ușa deschisă în fața lor. O ușă deschisă, evident, numai în condițiile unei forme și pregătiri foarte bune.

— Cum priviți sezonul de toamnă al ambasadorelor fotbalului românesc în competițiile europene?

— Greu, foarte greu, mai ales pentru campioana noastră, Steaua, care va întâlni un adversar de mare forță și duritate, F. C. Bruges fiind un fel de Feijenoord de acum cîțiva ani, campioana Belgiei jucînd un fotbal fără concesiile și artificii de salon, un fotbal total, de tip britanic, cu angajament de sută la sută. Conștientă de greutatea obstacolelor pe care le vor întâlni echipele noastre în competițiile continentale, federația le va ajuta prin angajarea unor partide-test internaționale cu adversari puternici, printr-o asistență tehnică la pregătire, la care vor participa antrenorii federali.

— Ne așteaptă, e ușor de înțeles, un sezon de toamnă dificil.

— Fără îndoială. Depinde însă de noi să facem din el un sezon bun, frumos, care să ne mulțumească pe toți.

MARIUS POPESCU ■

O nouă tripletă dinamovistă?...

...Nu. Radu Nunweiler, Mircea Lucescu și... Björn Borg s-au întâlnit întâmplător la Snagov, s-au împrietenit și au „pozat” (pur și simplu) împreună pentru Flacăra. Emoționat de întâlnirea cu celebrul tenisman suedez, fotoreporterul nostru Emanuel Tânjală a încercat să-i ia un micro-interviu, n-a fost însă chip. Tânjală știind tot atâtea cuvinte suedeze cîte cuvinte românești știa Borg...

O scrisoare despre un fotbalist

Dați-mi o bere, vă rog. Tresar. Vocea îmi era cunoscută. Întorc capul, în fața mea, un om brunet, slab, cerea cu insistență vinzătorului din piața de ve-

chituri a Aradului o a nu știu cîta bere. Mă uit la el, întrebîndu-mă de unde-l știu, apoi deodată îmi amintesc de unde-mi erau cunoscute această voce și omul acesta ce dorea cu atîta ardoare o bere. Încet îmi trece prin față tot ce știam despre acest om; l-am cunoscut în anul 1960, cînd lucra ca simplu tractorist. În timpul liber, juca fotbal. Era un om modest, conștiincios, ordonat și îndrăgostit de jocul cu mingea. Juca din ce în ce mai bine, astfel vestea despre el s-a răspîndit în oraș și în împrejurimi, ajungînd la urechile vestitului antrenor al U.T.A.-ei, Petchovschi, care l-a băgat imediat în echipă. Ca jucător, U.T.A. l-a primit repede, mai ales că a devenit în scurt timp vioara întii a echipei. Dădea goluri, vrăjea tribunele cu dăruirea și fantezia în joc. De multe ori l-am răspîndit îmbrățișat de antrenorul său atunci cînd, cu tricoul ud, părăsea terenul. Își făcuse o situație în Arad, era stimat și apreciat de toată lumea, nici nu putea fi altfel din moment ce avea un profesor renumit care veghea asupra sa din umbră, acolo unde de fapt rămînea aproape întotdeauna antrenorul. Dar într-o zi o boală necrușătoare l-a îndepărtat pe Petchovschi de stadion.

Iar fostul său elev a apucat pe un drum greșit, a început să bea, iubea traiul dezordonat și nopțile albe. Dispărea din cantonamentele U.T.A.-ei pentru chefuri, o zi, două, apoi revenea la echipă. Era totuși menținut în formație pentru că aveau nevoie de el și poate nu era singurul cu care se proceda astfel. Într-o zi, după ani de suferință, a murit Petchovschi, cel ce înălțase fotbalul arădean și pe jucătorul meu undeva sus. L-au plîns toți acei ce l-au cunoscut pentru tot ce a fost, iar în semn de omagiu i-au înălțat statui, dar pentru jucătorul meu murise cu mulți ani înainte, atunci cînd datorită bolii părăsise echipa. Fostul meu favorit a cutreierat pe la diverse echipe, ca pasăre călătoare. S-a amestecat în diverse aranjamente, pierzînd tot ce mai putea pierde, împrietenindu-se cu așa-zisi prieteni care după meci ademinesc jucătorii prin localuri sau chiar în timpul lui strigă de lingă gardul de sîrmă „dau o țuică, Vasile”, încercîndu-le tîria.

...Mă prezint și întind mina omului din fața mea. Nu-și mai amintește de mine. Încet și cu răbdare, deschid discuția despre fotbal, unde mai joacă, îmi indică o echipă necunoscută mie unde a fost jucător și antrenor în ultima vreme. Intenționat îi amintesc despre renumitul antrenor care l-a lansat în fotbal. Îmi vorbește stînjedit, cuvintele i se leagă greoi, regretă pierderea antrenorului și a echipei. Pe noi, jucătorii, îmi spune, antrenorul ne descoperă și ne formează urcîndu-ne acolo unde unii dintre noi nici nu visăm, majoritatea însă nu știm să ne menținem, iar ceea ce este mai regretabil nu știm nici să coborîm. Apoi mă întreabă dacă nu servesc o bere. Răspund că nu. Îmi întinde o mîna din fugă, spunîndu-mi „salut”.

Întimplarea este reală, este vorba de fostul jucător al U.T.A.-ei, Chivu Narcis.

ALEXANDRU SIMINICĂ ■
Lipova - județul Arad

Ratînd marea finală de la Wimbledon, Ilie Năstase, a cărui prodigioasă carieră cunoaște spectaculoase piscuri, dar și neașteptate căderi (de pe piscuri însă, nu de pe delușoare), ne-a oferit din nou una „caldă”. A câștigat „Turneul celor 4” (ași) — de la Myrtle Beach (Carolina de Sud) — învingîndu-l în semifinală pe vestitul Jimmy Connors și în finală pe un mai puțin renumitul Manuel Orantes.

HOINAR PE MERIDIANE (V)

Prima noapte la Londra

Cele trei televizoare ale bordului transmit, în paralel, două programe ale BBC și un program al televiziunii olandeze. Unora nu ne arde însă de programe televizate. Cu toate că luminile orașului s-au aprins de mult și n-avem bani pentru mijloace de transport (moneda engleză se distribuie de-abia miine), curiozitatea primului contact cu pământul londonez ne dă ghes. Primul grup care se declară „pentru” o raită în cartierul portuar se constituie din Miky Marinarul, fostul timonier al „Transilvaniei”, Ion Miu, în primul lui voiaj pe un cargou, maestrul lemnar Datcu și „sectia restaurant” în îngrijirea ei: bucătarul Gigi Deaconescu, pe care l-aș recomanda cu mina pe inimă că nu greșesc și celui mai select restaurant bucureștean; ospătarul Viorel (de fapt, Nicolae Stoica) și mezinul echipajului și al familiei sale, integral imbarcată pe mare, brutarul Costică Dobrescu.

Sintem foarte departe de Londra și constrinși să vedem, deocamdată, doar cit ne în picioarele; hotărîm să explorăm cartierul din jurul lui „Dock King George V”. Ieșim de pe poarta 19 pe un pod de piatră arcut peste bazine de apă. Spre stînga, o stradă. De o parte corpurile prelungi de ateliere sau magazii cu pereții luminați de felinare cu picior, de cealaltă, case de un etaj-două din cărămidă aparentă. În fața fiecăreia sau, mai precis, a jumătății fiecăreia cite-o grădiniță de 2-3 mp, subliniind ideea că „fiecare englez are o casă”. Aceste „case” avînd acoperiș comun sînt despărțite una de alta pe secțiuni verticale, astfel că fiecare are parter (de obicei living-room), un etaj-două, un balcon, un pctic de verdeață și, firește, intrare separată. Planul construcției e unic. Zid în zid, casele arată uneori ca niște surori siameze, alteori, aparent, n-au nimic comun între ele, fațadele fiind zugrăvite sau finisate după gustul fiecărui proprietar. Chiar și conductele de gaz sînt separate.

E bine știut respectul englezului pentru tradiții. Unele din ele, reprezentînd un fel de ștafetă a generațiilor, permanentizează virtuți, reguli de viață verificate printr-o experiență seculară, conferă existenței diurne savoare și farmec. Altele, dimpotrivă, rușesc uneori să întirzie, într-un domeniu sau altul, îmbunătățiri impuse de viața modernă. Toată literatura clasică engleză e martora acelei neobișnute fidelități a englezului față de „home”. „Home”, căminul, a devenit pentru el, de-a lungul secolelor, însuși simbolul familiei, al casei. În jurul focului pilpiind, al tăciunilor incinși de cărbune, reflectîndu-se în geamuri, se strînge doar familia. Acolo se comentează întâmplările zilei și se ascultă glasul molcom al bunicului, în acel loc se cumpănesc hotărîrile care trebuie să se răsfrîngă asupra destinului unuia sau altuia dintre membrii familiei. Cum să te desparți de cămin? Iar pentru Londra sutele de mii de coșuri de cămin înseamnă și acca ceată compactă de praf fin de cărbune, denumită „smog”, considerată, mult timp, un „specific” al Londrei. Acest „specific” a marcat „grafic” întreaga arhitectură londoneză. Din amestecul de funingine și apă de ploaie a rezultat o tentă cenușiu-argintie, aceea pa-

tină care se curăță, astăzi, cu atîtea eforturi. În bătaia dintre „tradiție” și calorifer au fost puse la cîntar toate argumentele posibile. Printre altele și argumentul atît de valabil la englezi al rentabilității. Se știe că față de cantitatea de cărbuni consumați căldura degajată de cămin e de-a dreptul ridicolă. Dar, aici, intervenea în ajutorul vrăjmașilor caloriferului o altă tradiție: „hot water bottle”. Dacă o să fie prea cald vom mai putea folosi în pat „sticla cu apă fierbinte...”? Triumful definitiv al caloriferului a fost întirziat și de „secționările pe verticală”. Caloriferul împunea, totuși, prin prețul de cost, o instalație unică. Or, un singur adept la doi proprietari era, desigur, mult prea puțin. Cînd unul nu vrea, cînd altul n-are bani, e greu să instalezi un calorifer pe toată casa. Și totuși, în bătaia dintre tradiționalism și tendința spre progres, ambele trăsături comune spiritului englez, a învins ultima. Cerul Londrei e astăzi senin, faimosul „fog” londonez, despre care s-au scris întregi biblioteci, a dispărut pentru totdeauna.

Tradiția „fiecare cu casa lui” se menține și la noile blocuri construite din prefabricate. Cele 3-4 etaje sînt secționare pe verticală, fiecare are scară interioară și, firește, peticul de grădiniță cu iarbă verde, alee de pietricele, bujori și nalbe sau crizanteme, după anotimp. O revoluție în concepția tradițională o reprezintă blocurile turn. Sau ar putea fi și ele secționare? Nu știu.

Ritmul monoton al caselor de cărămidă roșie, innegrite de funingine, e din cînd în cînd întrerupt de luminile cite unul „public-house” (berărie), bodegă sau bar, în care docheri, meseriași, muncitori portuari, iau „lunch”-ul, joacă cărți sau discută la o halbă de bere. După ce am coborît cu un străvechi și încăpător ascensor sub Tamisa, printr-o galerie placată în faianță albă, am trecut, sub fluviu, pe cealaltă mal. Străzile Greenwich-ului, mai ales cea comercială, erau inundate în lumină. Majoritatea prețurilor din vitrine erau modificate. Liniile roșii barou vechile cifre deasupra cărora tronau ispititoare cele noi. „Sale”. Solduri de toamnă. Numeroase baruri, în unele mici orchestre de maximum trei persoane (baterie, orgă electronică și un solist), în altele doar combine muzicale, dar în toate o atmosferă familială în care toți se salută și toți se cunosc. Se bea bere și se dansază. Alte localuri sînt profilate exclusiv pe tineret hippy în blugi, cu părul pe umăr și privirile cu o bizară fixitate, pierdute undeva foarte departe. În aceste baruri, în ceața albăstrie, mirosind ușor a usturoi, a fumului de marijuana, se beau numai „lichide peste 50°”. La ora 11 toate barurile se închid, străzile se animă pentru scurt timp, noi ne îndreptăm spre poarta 19 fără să stim, în această primă seară londoneză, că sacra oră de închidere e valabilă, în egală măsură, și-n port... Și-a început nesfîrșita odiseea a porților, una după alta ferecate, o noapte întrecută sub zidurile netede de beton de trei metri ale portului și în plus cu sîrmă ghimpoată deasupra, pînă cînd, la capătul puterilor, cineva, nu știu cine, era Miky Marinarul sau maestrul lemnar, și-a amintit de un pod de unde am putea sări. Am ajuns mai mult tîrîndu-ne de oboseală decît mergînd și la acel pod, i-am sărit parapetul, ne-am atîrnat de-a lungul bratelor pe zid, și unul cite unul ne-am lansat în gol. Ne-am adunat sub pod toți întregi, am trecut făcînd echilibristică pe buza unei porți de ecluză și după alți 5-6 kilometri am ajuns

la navă. Mijeau zorile. Trecuse prima noapte la Londra. Mai tîrziu aveam să-mi dau seama uluit că poarta căutată o întregă noapte, singura poartă deschisă în „Dock King George V”, era... la treizeci de pași de podul de pe care sărsem!

Știrile de dimineață ale BBC-ului (la ora 7.30 în limba franceză) anunță recrudescența violențelor. O explozie din noaptea trecută într-un magazin de pantofi în Londra reia, după o perioadă de liniște relativă, tulburările irlandeze. Irlanda de Nord se anunță a fi pusă în fața unui nou val terorist. Așară, cînd am plecat în oraș cu Miu și Miky Marinarul, am remarcat că petele de minium de pe corpul navei îl aseamănă cu un bolnav de rujeolă. Pe la 9, cînd am pornit spre oraș, i-am găsit pe cei doi amici vopsind de zor chila într-un gri-deschis metalizat.

— Am vrut s-o terminăm pînă vă sculați, dar ați coborît prea devreme — imi spune cu vădit regret Miky Marinarul. M-au înduiosat. Excelenți băieți!

Inexplicabil, poarta 19 — închisă. Ce se-ntîmplă? În jur docuri pustii. Tipenie de om nu se vede. Pornesc în direcția unei alte porți. (Acum sînt specialist în topografia lor). Închisă și ea. În sfîrșit, doi trecători (par marinari) imi explică că simbata și duminica voi găsi deschisă numai poarta de serviciu. După vreo 40 de minute ajung la ea. Lîngă podul cu pricina. Am luat autobuzul 69, am urcat la etaj să văd mai bine orașul prin geamurile panoramice, dar, deocamdată, n-aveam la ce să-mi opresc privirea. Kilometri întregi gonind printre docuri, apoi am schimbat pentru Picadilly Circus cu 15 și Londra a început să defileze în fața ochilor mei avizi de imagini. Cartierul portuar prin care trecem (străbate „Est-Indian dock”) are aerul unui orașel de provincie cu case vechi, liniștite, de 2-3 niveluri, de cărămidă roșie, parterul ocupat de spații comerciale, magazine cu mărfuri ieftine, de calitate inferioară, firmele poartă nume cu rezonanță asiatică (aici locuiesc foarte mulți indieni, malaezieni, arabi etc.). Din cînd în cînd, după garduri de protecție împreștiate de reclame multicolore, imensele gropi lăsate de V₁ și V₂ recheamă în memorie pagini ale eroiceii bătălii pentru Londra. Au apărut blocuri-turn de 10-12 etaje, dar aici, în cartierele muncitorești ale Londrei, la periferie, ritmul noilor construcții e încă lent față de ritmurile înalte ale Centrului. Strada e murdară, pretutindeni pîrții, ambalaje, saci de gunoarie din pîlîșter negru. Gunoierii vor veni de-abia luni. Un timp ne mai însoțesc canalele miioase cu apă puțină (marea scăzută), maidane cu mașini scoase din uz cu prețuri ce-mi par ridicol de scăzute, apoi clădirile încep să-și uree etajele. Se schimbă și culorile. Alături de cenușul de smirghel așezat pe cărămidă, albul strălucitor al noilor blocuri sau tealua prinzind toate nuanțele pastelului. Casele care, pînă acum, erau înguste și prelungi, încep să evolueze și în lățime (mai ales spațiile comerciale sau clădirile dedicate birourilor), apar tot mai des pietele și stații ale underground-ului (metrou). După piața Altgate apropierea Centrului se simte din ce în ce mai puternic. Edificiile sobre devin impozante, dobîndesc stil, pendulînd permanent între neoclasic și eclectic, biserici, catedrale, coloane, clădiri monumentale, edificii transparente de sticlă și aluminiu, cupola gigantică a Sfîntului Paul cu mormintele regilor și

schele redindu-l albul inițial. Străzile se desfac în bulevarde. Sintem în City.

Dacă Est-End-ul cu străzile sale de cărămidă patinată, uniforme și monotone, cu public-house-urile, cu mîndria muncitorească pentru locurile în care s-au născut sindicatele, prima mișcare a proletariatului — cartismul, Internaționala I. reprezintă „bratele Londrei” City e „buzunarul” metropolei, o imensă trezorerie concentrînd fabuloasele averi ale magnatilor finantei și industriei. Aici sînt edificii solide, masive, severe, construite în a doua jumătate a secolului XIX, sînt instalate Banca Angliei (poate singura bancă unde nu s-a furat niciodată dar și singura clădire din lume fără nici o fereastră), Tribunalul, Bursa, Marile Bănci, Pe străzi, klarkși în pantalonii ceiați, haină scurtă, neagră, gambetă și umbrelă.

Dacă n-ar fi și servieta-diplomat un semn, totuși, al modei ultimelor decenii, ne-am crede printre eroii lui Dickens. Este Londra Forsyte-ilor contemporani. Străzile bătrînilui City sînt reglate cu precizia ceasornicului. Înainte de ora 9 dimineața din gurile stațiilor de metrou Bank, St Paul, Kanon Street se revarsă lumea funcționarilor de bancă, a societăților de asigurări, a birourilor. Ora 13 o vei recunoaște după reanimarea străzilor. Fluxul uman se va îndrepta pentru o oră de „lunch” la un sandviș, o cafea, o bere ncagră în micile bistrouri sau baruri din împrejurimi. În general, englezul respectă orele de masă. El mîncîncă puțin dar consistent, în mai multe reprize. La ora 17 va lua ceaiul, vestitul „five o'clock”, prînzul „dinner” între 18 și 19, iar „supper”, cîna, destul de rar. Fleet street este strada redacțiilor. Descifrez în fuga mașinii citeva firme: „Daily Telegraph”, „Sunday Telegraph”, „Evening News” etc. Un trifon inaripat așezat pe un soclu-coloană marchează granița dintre City și Westminster. După tradiție este locul în care însăși regina va coborî din caleașcă ca să i se închineze de către Lordul Primar chefa orașului, adică dreptul de a pătrunde în City. Un gest simbolic, subliniînd prerogativele prioritare ale City-ului față de celelalte primării ale Londrei.

Din panorama autobuzului 15 cuprînsul e dominat de cupola de 365 de picioare a catedralei St. Paul, de turnul Pompierilor și turnurile Westminsterului. Trecem pe largul bulevard The Strand, au apărut magazine de lux, vitrinele strălucitoare ale magazinelor de bijuterii, parfumeriilor galanteriilor, Obeliscul ridicat în memoria victoriei lui Nelson în cealaltă bătălie navală cu Napoleon cu patru lei de fontă și firește, mîile de porumbei de rigoare anunță că am ajuns în inima Londrei, la Trafalgar Square. În aceeași piață. Galeria Națională. În apropiere. Whitehall, artera ministerelor cu Foreign Office (Ministerul de externe), faimosul Downing Street, locuința oficială a Premierului englez, se opreste la Tamisa în fața Westminsterului (Parlamentul). Următoarea stație: Picadilly Circus. Cunoscutele reclame de Cizano și Coca-Cola, în mijlocu, pietele micul Eros de fontă, inconjurat în permanență de turiști, circulație intensă spre Regent Street, spre Coventry Street, spre Shaftesburg avenue, spre Picadilly.

Coborînd din etajul meu panoramic, de aici voi căuta să descopăr pas cu pas metropola Marii Britanii.

(Va urma)

TOMA GEORGE MAIORESCU ■

MILIARDARI ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Getty I, Getty II, Getty III... (4)

— N-am de gînd, explica el gestul într-o zi, de a-mi amesteca tatăl în viața mea de familie.

Lînd această decizie categorică, Ronnie n-a rupt definitiv cu tatăl său. Îi vizita deseori, în special după ce George a murit pe neașteptate.

Terminînd relatarea relațiilor lui Getty I cu fiii, ar urma, firese, cea a raporturilor cu nepoții. Mai ales că, acum aproape trei ani, unul dintre cei 16 pe care-i avea l-a readus în plină cronică mondenă. Povestea are, pe undeva, elemente rocamboliste și o vom descrie în amănunt. Paul II (Getty) avea, din prima căsătorie, un fiu — Paul Getty III — de 17 ani care, după cum nota unul dintre biografi, pentru această vîrstă era mai degrabă neinteresant. Concret și corect spus, era un hip-pisior, nu se ocupa de nimic serios și-l plăceau tot felul de tinerete, care mai de care mai ciudate. Într-un scurt bilanț, pînă în momentul răpirii, se consemnau „discuțiile” cu o actriță de peste ocean (32 de ani), cele cu una din Belgia (doar cu zece ani mai mare decît el), altele cu o fată ce făcea pe manechina, de 24 de ani. Evident, nu trebuie uitat că mai stătuse 144 de ore (adică sase zile) la arestul unui oraș din provincie. Colac peste pupăză, tinerelul avea de gînd să realizeze citeva filme, nu în calitate de producător, ci — atenție! — de regizor. Se spune că intenționa chiar s-o readucă pe platouri pe celebra Brigitte Bardot, cînd aceasta își anunțase hotărîrea — temporar irevocabilă — de a nu mai face film.

Cam acesta era Paul Getty III cînd, acum trei ani, în seara de 9 spre 10 iulie,

după o obișnuită vizită la unul din localurile din preajma pietei Navona din Roma, a fost răpit din piața Farnese. Zilele treceau iar de la autorii răpirii nu se primea nici un semn. Element suficient pentru a alimenta tot felul de supoziții, una mai năstrușnică decît cealaltă. Ba că el și-a înscenat răpirea, pentru a face rost de banșiori pentru filme, ba că s-a asociat răpitorilor, precum Patty Hearst, mai tîrziu, ba că voia doar să vadă reacția familiei și, în primul rînd, a bunicului miliardar al cărui nume îl purta (prea puțin demn, am scrie pe drept). A trecut o zi, au trecut două, trei, cu zecile iar presa italiană și cea internațională emiteau tot felul de ipoteze pe seama acestui caz.

Paul Getty III tot nu reapărea. Într-o zi, cotidianul italian „Il Messagero” a primit un banal colet postal cu un conținut neobișnuit: o ureche de om despre care un bilet preciza că este cea dreaptă a lui Paul Getty III. A fost gestul prin care răpitorii au forțat negocierea sumei cu care vroiau să-și redea libertatea lui Paul Getty III. La început ei au cerut 10 miliarde lire italiene. Nu li s-au oferit decît 300 de milioane. Au revenit cerînd cinci miliarde. Apoi au lăsat la trei. Etc., etc. Neîfîndu-le onorată oferta, au recurs la tăierea urechii drepte a juneului răpit pe care au expediat-o la „Il Messagero”. Evident, urmează noi emoții. Prestigioșii specialiști analizează urechea, familia (mama) o identifică. De la Londra, mai precis de la 40 kilometri sud de capitala britanică, din Sutton Place, Getty Paul I (care, cu puțin timp înainte, spunea: „Nu voi plăti. Îi iubesc pe băiat, dar nu voi plăti... Mai am 14 nepoți. În consecință, trebuie să veghez asupra siguranței și integrității lor corporale”) se înduioșează iar răpitorilor li se oferă circa trei milioane dolari. La 15 decembrie 1973, exact în ziua în care Paul Getty I implinea 81 de ani, un șofer de camion a întîlnit pe autostrada Napoli-Catanzaro un tînr obosit, cu purlări cam stranii, care afirmă a fi Paul Getty III, ce nu mai fusese

văzut în public din noaptea de 9 spre 10 iulie 1973. Dus la poliția din Lagonegro, el a fost identificat și, astfel, prima parte a povestii neobișnutei sale răpiri s-a încheiat. În partea a doua a avut loc vinătoarea răpitorilor. După minuțioase și intense investigații, au fost arestate nouă persoane apreciate a fi „răpitori prezumptivi” ai lui Getty III. Procesul lor a început abia la 12 mai a.c. la Lagonegro. Printre ei se află Girolamo Piro-malli și doi frați — Vincenzo și Saverio Mammoliti — toți șefi ai unei bande.

Între timp, Getty III plecase la Los Angeles, lucrînd în sectorul relațiilor publice de la „Getty Oil Company”. A devenit — se pare — un om liniștit, s-a recăsătorit și are un fiu, primul strănepot al miliardarului Paul Getty I, căruia, însă, nu-i plăcea să se vorbească de răpirea lui Getty III. Mai ales că pentru opinia publică, cea care-l numise miliardar fără inimă, el s-a purtat și în această afacere conform reputației sale: pe cit de bogat, pe atît de avar. Nu există oare, printre altele anecdote care-l priveau, și acest fapt strict autentic: a mers pînă acolo încît, la reședința sa a instalat un telefon cu fise?!

— Înainte, explica el, vizitatorii mei abuzau. Telefonau în lumea întreagă. (Să notăm exact, în paranteză, că vizitatorii erau, de regulă, fiii sau rude).

Recent, anunțase că, la sfîrșitul acestui an, ar intenționa să părăsească verzele coline de la Sutton Place și să se retragă la Malibu. Știrea maladiei inimii acestui om secret — cum devenise Paul Getty — nu s-a aflat decît tîrziu. Cînd deja el murise. Atunci, printre alte amănunte, o agenție de presă i-a citat și aceste semnificative cuvinte: „Există multe lucruri pe care banii nu le pot cumpăra. Nu se poate țirgui sănătatea, nici afecțiunea, nici o sîestă liniștită... De fapt, uneori banii pot constitui un obstacol...”

Ultima oră. Vom afla, poate, noi amănunte în curînd, cînd îl va apărea cartea de amintiri căreia Paul Getty i-a dat titlul „As I see it” (Cum îl văd). Cit

privește testamentul său, lucrurile sînt mult mai simple decît la Howard Hughes — a cărui a — 30-a (!!!) variantă de testament a fost depusă, recent la un tribunal. Datat 22 septembrie 1958 și modificat în martie, acum opt ani, testamentul prevede că J. P. Getty lasă cea mai mare parte a averii sale (evaluată între două și patru miliarde dolari — potrivit agenției France Presse) acelu „GETTYLAND” — din Malibu. Doi dintre fiii săi — Gordon Peter (mamă — Ann Rork) și Jean Ronald (mamă — „Finii”) — și o companie de asigurări din Los Angeles vor fi executorii testamentari. Alți doi fii — Paul jr. (mamă — Rork) și George (mamă — Jeannette Dumont) vor primi o parte din colecția de opere de artă cit și bani lichizi. Urmează soțiile unor prieteni etc., etc.

Paradoxal, dar ultima lui dorință n-a fost respectată! J. P. Getty dorise să fie înhumat într-un ranch situat în spațiile muzeului din Malibu. Însă, cum chiar și pentru el trebuiau rezolvate citeva probleme de ordin juridic, a fost înmormîntat „provizoriu” în Forst Lawn Memorial Park, într-o suburbie a Los Angeles-ului.

În sfîrșit, cu toate că stirea pare apocrifă, se spune că, în comunicările primite mostenitorilor săi, J. P. Getty a ținut să fie înscrise neapărat și cuvintele sale pe care le-am mai citat, și care se referă la multe lucruri ce nu se pot cumpăra oricîtii bani ai avea — cum sună un șlagăr cunoscut. Și mai ales vorbele, atît de adevărate, potrivit cărora „de fapt, banii pot constitui un obstacol”. Dar, dacă stirea de mai sus nu pare autentică, o alta este cu certitudine. Solitarul miliardar anticipase că mostenitorii nu vor ține seamă de aceste vorbe. După cum demonstrează unele pagini din memoriile sale, în care erau nostru se dă drept un „delicat și nefericit posesor” al uneia dintre cele mai mari averi din lume pe care, însă, îi pare rău că o lasă „pradă unei nemiloase (!) împărțeli...”

PETRE NICOLAE ■

Un savant în continuă mișcare: academicianul Carafoli

Invitatul de astăzi al acestei pagini este academicianul profesor Elie Carafoli, om de știință emerit, personalitate marcantă a lumii aeronauticii internaționale. membru al mai multor academii și foruri științifice de pretutindeni, savant socotit unul din cei mai autorizați succesori ai marilor deschizători de drumuri care au fost Vuia, Vlaicu și Coandă.

— Tovarășe profesor, deși ați trecut binisor de pragul a șaptezeci de ani, mi-a fost foarte greu să vă găsec, căci sînteți în continuă mișcare. Am telefonat acasă dis-de-dimineață și mi s-a spus că vă aflați la institut. V-am căutat la Institutul de mecanica fluidelor și construcții aerospațiale și mi s-a comunicat că ați plecat la Academie, de unde urmează să reveniți după prinz. Acesta este ritmul dumneavoastră obișnuit de lucru?

— Da. Lucrez și astăzi la fel de intens ca pe vremea cînd eram director în Industria Aeronautică Română din Brașov sau mă străduiam să întemeiez, la București, Institutul de mecanică aplicată al Academiei, strădanie încununată de succes în urmă cu aproape trei decenii. Urmez același ritm de lucru, convins că elixirul tinereții fără bătrînețe stă numai în muncă.

— La ce lucrați, tovarășe profesor?
— Sînt director onorific la I.M.F.C.A., institut în care îmi ocup toate diminețile, avînd de urmărit, împreună cu o echipă de remarcabili colaboratori, un vast program de cercetări aeronautice, un plan bine stabilit la începutul anului, pe care îl urmărim cu asiduitate și-l îmbunătățim. Căutăm ca prin muncă și studiul nostru să permanentizăm prestigiul de care se bucură în lume școala românească de aeronautică, vestită încă din perioada de pionierat prin contribuțiile fundamentale ale lui Vuia, Vlaicu sau Coandă. Punînd la socoteală colaborările onorante pe care le întretinem cu oameni de știință de renume și institute de cercetări din țări cu o industrie spațială dezvoltată, cred că munca noastră nu e zadarnică. Îndrăznesc chiar să spun că ea poate fi apreciată drept un succes.

— Din cîte știu, multe dintre cărțile dumneavoastră, „Aerodinamica subsonică”, „Teoria aripii în regim supersonic”, „Aerodinamica vitezelor mari” sînt cotate ca momente de răscruce în disciplina de care vă ocupați. Ce vă preocupă în clipa de față sau, altfel spunînd, ce înseamnă pentru dumneavoastră, tovarășe profesor, ultima oră?

— Înainte de toate, vreau să știu că mă pregătesc de vacanță. Pe 20 iulie intenționez să plec cu familia, pentru vreo două săptămîni, la mare, probabil la Mamaia. Pînă atunci și, desigur, și după aceea, am în lucru o nouă carte despre aerodinamica supersonică, pe care trebuie s-o predau editurii în toamnă. Cam în aceeași perioadă sper să fiu prezent la un congres de mecanica fluidelor, în Canada, dar mi-e greu să vorbesc despre viitor în cuvînt sigur.

— Vorbiti-mi despre prezent.
— Fată de cele ce-am spus, aș avea de adăugat numai munca de redactare

a celor două reviste de specialitate ale Academiei, „Studii și cercetări de mecanică aplicată” și „Revue des sciences techniques, série de mécanique appliquée”, al căror redactor responsabil sînt. Citesc, corectez, îndrum sau scriu eu însumi. În general, muncesc cam zece ore pe zi, ritmul acesta susținut dîndu-mi multă vitalitate și oprindu-mă să mă gîndesc la vîrsta ce m-a ajuns din urmă.

■ OVIDIU IOANIȚOIA

200 000 de bucureșteni la ștrand

Duminică, zi cu soare, bucureștenii au luat cu asalt ștrandurile, administrațiile acestora eliberînd, după informațiile primite de la inginerul Marin Mihăiță, directorul Direcției lacurilor din Capitală, un număr record de bilete. Peste 200 000! Întrucît se apreciază că în curînd numărul solicitanților va crește, odată cu ridicarea mercurului termometrelor, direcția amintită are în vedere amenajarea unor noi ștranduri, numărul acestora urmînd să sporească, într-un viitor imediat, cu încă 8, adăugate celor 12 care funcționează în prezent. Noile amenajări se vor da în folosința publicului ca urmare a asanării lacurilor Chitila, Plum-buita, Fundeni și Pantelimon L.

Hurezani la Muzeul satului

Șapte țărani, artiști, maeștrii ai olăritului — Victor Vișoreanu, Stelian Ogrzeanu, Ion Buclescu, Dumitru Mischniu, Vasile Vișoreanu, Victor Ogrzeanu, Ion Popa — au adus la Muzeul satului, în aceste zile, arta Hurezului, într-o expoziție de o impresionantă bogăție, autenticitate și har.

Așadar, celebra ceramică de Hurez, tezaur din tezaurul artei poporului nostru (ea avînd, cum scrie B. Slătineanu, „coloritul propriu celei orientale și finețea spirituală a occidentului latin”), nu a murit. Expoziția de pe malul Herăstrăului o dovedește. Ea dovedește că, atunci cînd este ocrotită, prin depistare muzeală și stimularea artizanului creator de valori, milenarea artă a lutului, a acestei indeletniciri „perimate” azi, se poate ridica, din nou, la o înălțime care să definească originalitatea unui spirit ales. Nu numai că această artă nu s-a pierdut, dar memoria produsului rafinat, a autenticului, e — precum se vede în expoziție — încă

Familia Ogrzeanu, olari vestiți din Hurezu.

vie. E prezent și pregnant aici, în piețele sembrate de S. Ogrzeanu, V. Vișoreanu și ceilalți, un canon artistic filtrat prin secole îndelungi, trecut din mînă în mînă și din generație în generație, ridicat la desăvîrșire prin exemplare de o certă valoare muzeală. O expoziție ce merită văzută.

■ I. OLTEANU

Moara fără noroc

Moara din satul Dorobanți, județul Arad, continuă să stea, în ciuda tuturor demersurilor pe care localnicii le-au

făcut la diverse foruri și în special la Întreprinderea județeană de panificație și morărit. Se irosesc, anual, vagoane de uium, se scot atelajele C.A.P.-ului din localitate pentru drumuri la alte mori, oamenii pierd zile întregi pe drum, dar I.J.P.M. n-are nici urechi de auzit, nici ochi de văzut, ignorînd în continuare interesele sâtenilor. Pentru întreprinderea respectivă, problema deschiderii morii din Dorobanți e grea ca o... piatră de moară!

■ GHEORGHE TAUTAN

Examenele de admitere la facultăți în plină desfășurare

La ora la care apare revista noastră, se află în plină desfășurare examenul de admitere în învățămîntul superior, încercări la care, după cum se poate vedea în imaginea alăturată, participă cu trup și suflet nu numai candidații,

ci și familiile lor, rudele, vecinii și prietenii. Concurența este, ca în fiecare an, acerbă, dar pînă la urmă cei mai bine pregătiți vor avea cîștig de cauză. Revista „Flacăra” urează tuturor candidaților mult succes!

Nume vechi și nume noi la concursul de la Mamaia

După cum se știe, la 26 iulie se va deschide la Teatrul de vară din Mamaia cea de a XI-a ediție a Concursului național de muzică ușoară, ce va reuni în faza finală cele mai bune creații ale genului. Iată cîteva amănunte de ultimă oră:

- prezentarea va fi asigurată anul acesta de cuplul de actori Aimée Iacobescu—George Paul Avram;
- vor apărea pe scenă, alături de nume consacrate ale muzicii ușoare românești, ca Margareta Pislaru, Aurelian Andreescu, Mihai Constantinescu, Olimpia Panciu, Cornel Constantiniu și alții, o serie de tinere talente, aflate în plină afirmare: Angela Ciochină, Mirabella Dauer, Călina Anastasiei (cîntăreața de muzică folk), George Sava, Mihaela Oancea, Viorel Faur;
- ca acompaniatoare în recitaluri vor evolua și unele formații pop: Romanticii, Depold, Lipan, ultima fiind condusă de exbateristul grupului Phoenix, Ovidiu Lipan—Tăndărică;
- ca de obicei, partea orchestrală va fi susținută, pe toată durata concursului, de orchestra Radioteleviziunii, condusă de Sile Dinicu;
- în locul grupurilor vocale Cantabile și Studio 8, cu care ne obișnuiserăm în edițiile precedente, back-ground-ul vocal va fi încredințat formației 5.T. (+3).

Expoziție de pictură a absolvenților

Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu” din București a hotărît ca, în locul unei singure teme, de diplomă, absolvenții să se prezinte cu o bogată selecție de lucrări din ultimul an de studiu, cînd se presupune că au ajuns la o oarecare maturitate artistică și sînt capabili să realizeze creații demne să figureze în expoziții oficiale. Așa se face că, în aceste zile, la Ateneul Român, 13 absolvenți ai institutului, toți din clasa profesorului Gheorghe Șaru, expun cîte opt teme fiecare, re-

alizate în genurile cele mai diferite (compoziții, portrete, naturi statice, peisaje etc.).

Două fapte ni se par cu totul notabile în această expoziție de frumoasă ținută, cu unele lucrări remarcabile și cu expozanți care se anunță ca reale

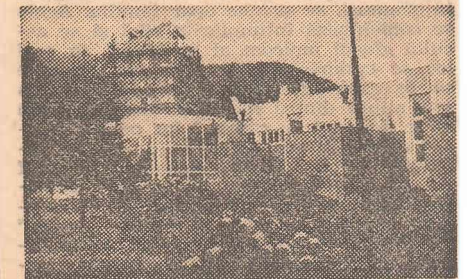
speranțe ale plasticii noastre. În primul rînd, e vorba de grija cu care pictorul și excelentul pedagog Gheorghe Șaru a știut să asigure dezvoltarea independentă a fiecărui student, ținînd seamă de inclinațiile și particularitățile fiecăruia și, în al doilea rînd, de faptul că ei au fost îndrumați, odată cu însușirea temeinică a meșteșugului, spre o artă net figurativă, inspirată din cele mai diverse dar semnificative aspecte ale realității noastre contemporane. Așa se face că avem expozanți foarte diferiți și personali, dar și lucrări din cele mai diverse ca factură și izvor de inspirație.

Vorbînd despre expozanți, în ordinea în care expun și sînt trecuți în catalog, vom reține dispoziția lui Adrian Bubă, cu totul aparte, pentru compoziții dramatice, sensibilitatea pentru peisaj a Rodicăi Pande, multiplele preocupări ale lui Serghei Niculescu-Mizil pentru portret, compoziție și peisaj, decorativismul geometrizzant al Marusei Morcov, construcția solidă a lucrărilor la Cristina Elinescu, frumoasele acorduri de culoare la Doina Munteanu și așa mai departe, toate întregind o inițiativă dintre cele mai laudabile.

■ ION TĂTARU

O nouă bază de tratament la Covasna

Se află în curs de finisare, după cum se poate vedea în imaginea alăturată și după cum ne spunea, marți la amiază, doctorul Benedek Geza, construcția

unei baze de tratament clinic pe lîngă Spitalul de cardiologie din Covasna. De asemenea, în localitate se lucrează intens la clădirea unui nou spital pentru copii, cu o capacitate de 200 de locuri, alături de care va funcționa și o școală, cu 12 săli de clasă, deschisă elevilor veniți la tratament în stațiune.

■ SORIN POSTOLACHE

Cunoașteți regulile fotbalului?

După cum ne anunță gazeta „Munca”, miine urmează să apară prima secvență din cadrul unui interesant concurs, organizat pe tema cunoașterii regulamentului de fotbal. Săptămîna de săptămîna, într-un serial de 12 numere, colegii de la „Munca” vor înfățișa cititorilor cîte o imagine dintr-un meci de fotbal, rugînd să se indice ce infracțiune trebuie penalizată. Să sperăm că printre cititorii care vor urmări concursul se vor număra și vajnicii noștri arbitri care în sezonul abia încheiat ne-au dat destule dovezi că au nevoie de o asemenea verificare a cunoștințelor.